Primorske NO

ŠT. 4 — LETO VI — 20. I. 1968

Izdaja za občine: ILIRSKA BISTRICA, IZOLA, PIRAN, POSTOJNA in SEŽANA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI

Mestna knjižnica
p.Koper
PN

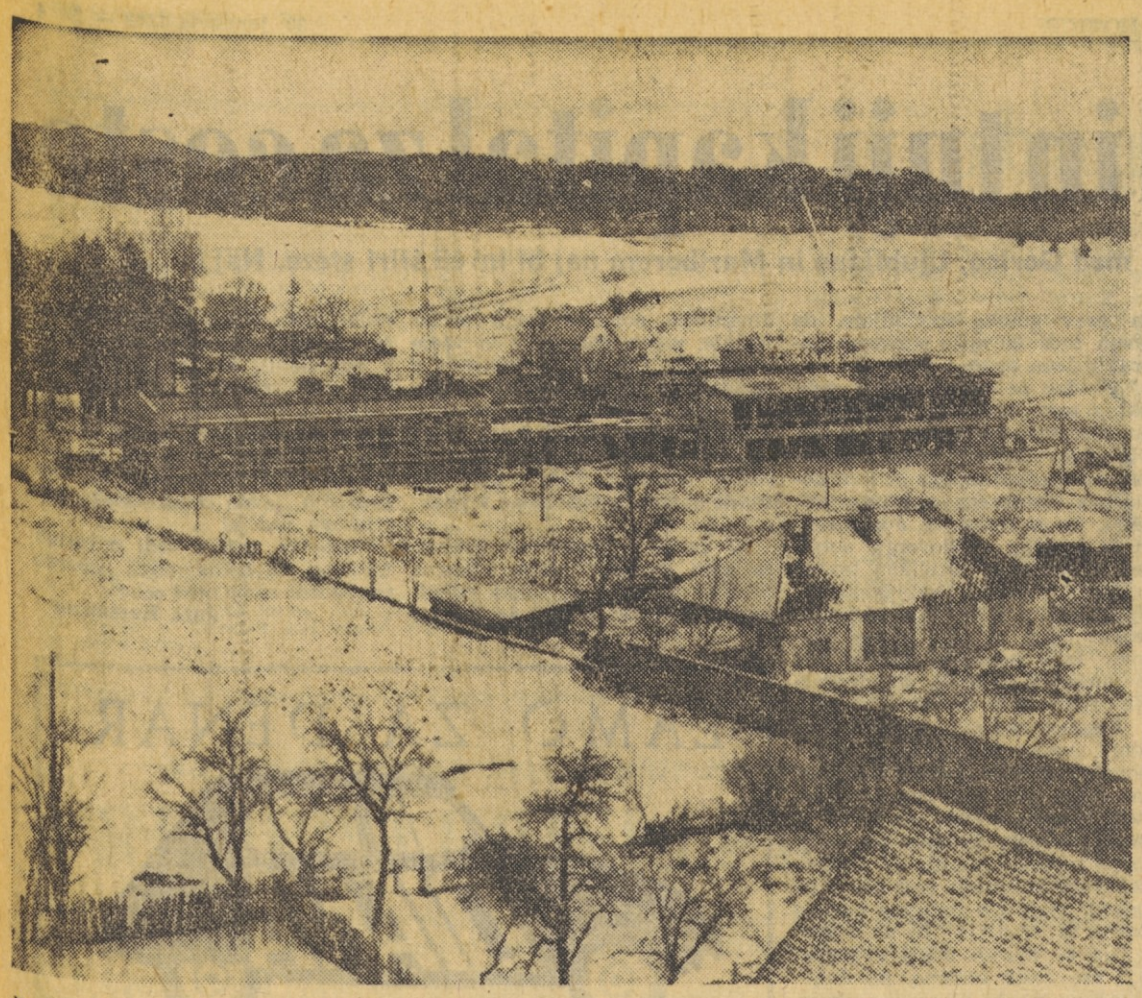

Postojna: pogled na gradbišče, kjer naglo raste nova osemletka. Doslej je dograjeno zidovje vseh objektov, deloma pa je položeno tudi že ostrešje, na nekaterih objektih tudi že streha v celoti. Več o tem na 5. strani

DRUGA LETNA KONFERENCA OBALNE MLADINSKE ORGANIZACIJE

Preveč se zanašamo na druge

To je bila ena glavnih misli, ki so se vlekle kot rdeča nit tako rekoč skozi vso konferenco obalne mladinske organizacije preteklo nedeljo v Kopru. Da se mladina preveč zanaša samo na druge, na starejše, je bilo rečeno že v poročilu o delu obalnega komiteja Zveze mladine za Koper, Izolo in Piran med prvo in drugo konferenco, posebej je na to opozoril še dosedanji predsednik obalnega komiteja Ivan Nanut v svojem uvodnem referatu, isto pomanjkljivost pa so ugotavljali tudi skoraj vsi diskutanti, pa naj so razpravljali o delu ali šele o ustanavljanju mladinskih klubov in drugih oblik dela z mladino, ali o vključevanju mladih v delavsko in družbeno samoupravljanje, ali o čemerkoli drugem. Vsi so tudi nakazali »recept«: mladina sama mora spoznati, da tudi zanjo velja stari pregovor »Vsak je svoje sreče kovač«, in mora pokazati več osebne zavzetosti za urejanje njenih vprašanj.

Med obravnavanjem vprašanja močnejše vključitve mladine v samoupravno dejavnost so v tem smislu ugotovili, da mladi ljudje vse prepogosto razumejo pod samoupravljanjem samo delo tovrstnih organov in se ne zavedajo, da mora samoupravljanje zajeti prav vsakega posameznika v delovnem kolektivu, če naj bo resnično samoupravljanje. Sekretar obalnega komiteja ZKS Ivan Renko, ki se je bil udeležil konference poleg predstavnikov nekaterih drugih družbenih organizacij, je v tej zvezi posebej poudaril, da se morajo mladi uveljaviti v samoupravljanju prav kot generacija in ne samo kot nekaj aktivnejših mladih ljudi. Viktor Trstenjak iz koprske »Luke« je menil, da bi starejši člani samoupravnih organov — posebno naprednejši, torej člani ZK — morali sprevideti, da ni prav, ko so nekako ljubosumni na zamisli in akcije, ki jih predlagajo ali poskušajo uveljaviti mladi, in ni prav, da ne priznavajo mladim dovolj resnosti in sposobnosti.

Tudi med obravnavanjem klubske in drugih dejavnosti mladine so ugotovili, da bi mladina morala pokazati več zanimanja in prizadevnosti. Franc Mataus iz izolskega »Delamarisa« je sploh menil, da mladinski klubi niso dovolj uspešni prav zaradi tega, ker zahajajo vanje ali odločajo o njih tudi drugi, sta-

(Nadaljevanje na 8. strani)

MORDA ODLOČILEN POSVET O POLITIKI KREDITIRANJA TURIZMA OB OBALI

Moč in uspeh v enotnosti

Banke so pripravljene kreditirati smotrni razvoj turizma ob obali. — To smotrnost pa lahko zagotovi samo poslovna integracija vseh gostinskih gospodarskih organizacij na tem kratkem, a za turizem tako pomembnem in za evropski turizem še zdaleč ne izkoriščenem koščku obale

V sredo je v Kopru takorekoč ves dan trajal posvet najodgovornejših predstavnikov obalnih občinskih skupščin, družbeno političnih organizacij, gostinsko turističnih delavcev in slovenskih bank, predstavnikov Gospodarske zbornice in republiškega sekretariata za gospodarstvo o možnostih in pogojih kreditiranja turističnih investicij ob slovenski obali. Posvet pomeni po oceni udeležencev verjetno prelomnico glede nadaljnje politike kreditiranja turizma in sploh razvoja turizma ob naši obali.

Pobudo za posvet so dali — kot je povedala predsednica piranske občinske skupščine Jolanda Kos, ki je v dogovoru s predsednikoma drugih dveh obalnih skupščin vodila posvet — tri banke, ki so zainteresirane za skladen razvoj obalnih občin: Splošna gospodarska banka Slovenije, Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane in Kreditna banka Koper. Direktorji teh treh bank so najprej ovrgli razne kritike, oz. pojasnili, zakaj so naše banke v poslednjih letih kreditirale v pretežni večini samo turistično izgradnjo v sosednjih republikah, manj pa ob slovenski obali. Tudi banke so gospodarske organizacije, ki morajo — posebno še po uveljavitvi reforme — poslovati po načelih ekonomike, kar pomeni zanje predvsem to, da morajo zbrana sredstva usmerjati tja, kjer jih bodo lahko najprej in najbolj gotovo oplodili in vrnili družbi. Banke so z začudenjem ugotavljale, da slovenska obala ne zmore takih pogojev, kakršne z lahkoto prevzemata istrska ali kvarnerska obala in ko so strokovne službe bank proučile to različnost, so tudi ugotovile bistveni vzrok za tako stanje: istrska ali kvarnerska obala sta dosegli poslovno enotnost, združevanje dinarskih in deviznih sredstev in druge oblike enotnosti gostinskih in turističnih delovnih organizacij na svojih območjih in torej lahko nastopata kot močan partner pri bankah, slovenska obala pa tega nima, temveč nastopa tu vsako podjetje s svojimi majhnimi sredstvi, med seboj si nasprotujočo politiko cen, skratka z razdrobljenimi silami in zato ne more biti enakovreden partner. Prav zaradi te ugotovitve so se banke zedinile za enoten nastop pri kreditiranju turističnih investicij ob slovenski obali. Sporazumele so se, da bi v letošnjem in naslednjem letu nudile za turistično izgradnjo (pri čemer pa niso mišljeni samo hotelski in drugi strogo turistični objekti, temveč tudi vse druge dodatne investicije, kot npr. razni komunalni objekti itd.) na slovenski obali 12 milijard starih dinarjev, torej toliko, kot je bilo na tem območju investirano v te namene v poslednjih 15 letih skupaj. Tolikšno vsoto so pripravljene zagotoviti, ker se zavedajo očitih naravnih in drugih pogojev, ki zagotavljajo nadaljnji razcvet turizma ob naši obali, če bomo ta turizem gojili in razvijali smotrno. Da pa bi imele jamstvo za res smotrno turistično gospodarjenje, so banke sklenile nuditi omenjene kre-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Otvoritev zimskega bazena v Umagu

V začetku tega meseca so v Umagu, v hotelu »Atlantic« odprli veliki zimski bazen z ogrevano morsko vodo, kar je vsekakor pomemben turistični dogodek za ta del Istre. To je doslej največji bazen te vrste, ki bo v perspektivi zanimiv za vse turiste, ki obiskujejo Istro. Bazen je tudi umetniške vrednosti z zelo lepo likovno rešitvijo sten, ki jih je oblikoval akademski kipar Aleksander Rukavina z basreliefnimi simboli v velikih ploščah iz istrskega kamna. — (T. F.)

PRIJATELJSKI SPREJEM PREDSEDNIKA ŠPILJKA V ITALIJI

Obisk predsednika zveznega izvršnega sveta Mike Špiljka in delegacije, ki ga je spremljala, je potekel v najbolj prijateljskem vzdušju in je, kot kaže, bil tudi obojestransko koristen. Zaradi viharja na splitskem letališču je prišel Špiljak v Rim z majhno zakasnitvijo. Sprejel ga je v spremstvu drugih osebnosti predsednik Aldo Moro. Že v začetku pogovorov, ki so trajali dva dni, sta Špiljak in Moro podpisala sporazuma o razmejitvi dna Jadranskega morja in o upravnem sodelovanju ter preprečevanju carinskih prekrškov. Pogovori so se nato nadaljevali in so obsegali medsebojne pogoje splošne gospodarske, trgovinske, industrijske, prometne, kulturne in druge odnose, govora pa je bilo tudi o vprašanjih obeh narodnih manjšin, naše v Italiji in italijanske pri nas, ki naj bi postali most med obema obmejnima narodoma in državama. V tem smislu je bilo izdano tudi uradno poročilo o obisku. Predsednika Špiljka je sprejel tudi predsednik republike Saragat, katerega je v Titovem imenu Špiljak povabil na uradni obisk v Jugoslavijo, kar je Saragat sprejel. Čas bo naknadno določen.

V sredo je predsednik Špiljak sprejel v palači jugoslovanskega veleposlaništva tudi delegacijo predstavnikov slovenske manjšine v Italiji, poslušal pozorno njena poročila, dobil razne podrobnejše obrazložitve in omenil, da je o tem z italijanskimi državniki tudi že govoril. Obljubil je, da se bo Jugoslavija tudi dalje zanimala za usodo manjšine in njene probleme. Dalje je predsednika Špiljka z delegacijo sprejel tudi papež Pavel VI. Obisk je potekel v dobrem vzdušju v obojno zadovoljstvo. Dokaz dobrega vzdušja med Vatikanom in Jugoslavijo je tudi imenovanje zagrebškega kardinala Šeperja za načelnika vatikanske verske kongregacije.

Pogovori med našo delegacijo in predstavniki italijanske vlade so zajeli poleg že omenjenih dvostranskih interesov tudi vprašanja mednarodnega političnega položaja, pri čemer se je pokazalo, da sta obe vladi istih misli glede potrebe po najresnejšem prizadevanju za preprečitev vojne in za zagotovitev miru in za mirno reševanje spornih vprašanj.

Predsednik Špiljak in naša delegacija ni bila deležna prijateljskega sprejema samo pri italijanski vladi in v Vatikanu, marveč tudi pri italijanskem tisku in pri ljudstvu. Po obisku nekaterih krajev se je predsednik Špiljak skupaj s spremljevalci vrnil v soboto v Beograd.

DELEŽ ŽELEZNICE V POTNIŠKEM PROMETU SE ZMANJŠUJE

V planu dela za leto 1968, ki ga je delavski svet Transportnega podjetja Postojna sprejel na svoji zadnji seji, je predvideno, da bodo pogoji gospodarjenja v letošnjem letu slej ko prej isti kot lani. Podjetje si bo prizadevalo za povečanje količin prevoza ter za varnost in rednost prometa. Povečala naj bi se tudi produktivnost, zlasti pa kakovost dela. Z racionalizacijo delovnih procesov naj bi se zmanjšali stroški poslovanja. Pospešiti bo treba tudi modernizacijo železnic in uskladiti osebne dohodke s poslovnimi uspehi.

Obseg potniškega prometa se v primerjavi z lanskim letom ne bo bistveno spremenil, nespremenjena bo tudi komercialna in tehnična hitrost. V merilu JŽ javni potniški promet še vedno raste, vendar se v strukturi delež železnice stalno zmanjšuje. Predvidevajo pa, da bo s komercialnimi popusti in modernizacijo prevoza potnikov moč ublažiti posledice vse večjega odtoka potnikov z železnice na cestna prevozna sredstva.

Razmerje med cestnim in železniškim blagovnim prometom se je stabiliziralo, vendar pa je še vedno neugodna struktura blaga na železnici. Cestni promet prevzema večino višje tarifiranega blaga. Pri TP Postojna predvidevajo, da bodo letos prepeljali okrog 95 tisoč ton blaga več kot lani. Povečala naj bi se tudi povprečna pot ene tone blaga od dosedanjih 116,6 na 120 kilometrov.

Med važnejšimi gospodarskimi investicijami v planu TP Postojna za leto 1968 naj omenimo gradnjo nove elektro napajalne postaje v Divači, nabavo treh diesel lokomotiv za premik in obnovo okrog 78 kilometrov glavne proge.

jš

BERITE V TEJ ŠTEVILKI

- DOMAČI IN TUJI KAPITAL ZA CESTE — Stran 2
- PREDPISI PRIŠLI PREPOZNO — Stran 3
- ZASEBNA OBRT ZA OKROGLO MIZO — Stran 3
- OLAJŠAVA, KI JE NI — Stran 4
- LJUDJE NISO IGRAČKE — Stran 7
- STROKOVNO IZOBRAZBO TUDI KMETOM — Stran 9

S SEJE OBALNEGA KOMITEJA ZKS

Ohraniti in razvijati sodelovanje s sosedi

Na tretji seji obalnega komiteja Zveze komunistov so v sredo obravnavali rezultate stikov s sosednjimi deželami oziroma z zamejstvom v preteklem letu. Še posebej z delavskim gibanjem in delavskimi partijami v deželi Benečiji — Julijski krajini, s federacijami v Vidmu, Gorici in Trstu. Obiski obalne delegacije v Emiliji in Romanji in drugih krajih sosednje republike so bili tudi predmet razgovorov.

Ugotovili so, da so bili obiski in izmenjava mnenj ter izkušenj zelo koristni. Delavska gibanja v Italiji se zlasti zanimajo za našo gospodarsko in družbeno reformo, za reorganizacijo naše Zveze komunistov. Na raznih predavanjih so s polnim razumevanjem sprejeli naša prizadevanja, da bi se vključili v mednarodno delitev dela. Zanimali so se tudi za kulturno izmenjavo in sodelovanje, izmenjavo predavateljev, za razstave in druge dejavnosti, ki bi sodelovanje še bolj utrdili. Naše delegacije pa so se na samem kraju prepričale o življenju in delu italijanskih delavskih strank.

Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, da je potrebno dosedanje sodelovanje ne samo ohraniti, marveč še bolj razvijati. Izmenjava obiskov je velikega pomena, ker s tem seznanjamo mednarodno javnost z našo stvarnostjo in našimi dosežki, pa tudi s težavami, na katere naletimo pri graditvi socialistične družbe. Obiski naših delegacij v Italiji pa omogočajo spoznavanje vprašanj italijanskih delavskih množic in italijanske stvarnosti sploh.

Vremenska napoved

Postopoma nekoliko hladneje in proti koncu tedna padavine.

Krave mlekarice kmetijske zadruge Lucija pri Piranu se pasejo na intenzivno gnojenih pašnikih v Dragonji, v gornjem delu Sečoveljske doline. Več o zadrugi v Luciji berite na 9. strani

MISEL TEDNA:

Bogatenje na tehtnici

»Na nogah sem od zore do mraka. Tega nihče ne vidi. Vsak pa se spotika ob to, da imava z ženo vsak svoj avto, da sem si zgradil hišo, da imam weekend. Ne vem, kaj vse še ljudem ni po volji,« je ogorčeno razvrščal očitke, ki so mu prišli na ušesa.

»Pri nas menda ne podpiramo revščine; če smo višje razvita družba, ne more biti naš cilj siromašenje, temveč bogatenje posameznika,« si je skušal dobiti podporo za svoja stališča direktor podjetja, o katerem so govorili na neštetih sestankih, da imajo v povprečju najvišje osebne dohodke, vodilni pa dobijo včasih ob mesecu tudi nad pol milijona starih dinarjev.

Pragmatistično vzeto se je pojem bogastva neprestano spreminjal. Grški filozof Sokrat, ki je raje izpil čašo strupa, kot da bi obračal svojo tuniko po vetru, za temelje sreče ni postavil materialnega bogastva. Nekdaj je kraljevič vzkliknil: »Kraljestvo dam za konja!« — v sodobni rabi se je to pri nekaterih spremenilo: »Avtomobil dam za prepričanje.«

V človeških predstavah se je neprestano spreminjal pojem bogastva: nekateri so bogati v svojem zadovoljstvu, drugim je bogastvo zdravje, tretjim možnost za lagodno življenje. Nekdaj je bil človek bogat, če je imel streho nad glavo, dandanes potrebuje še marsikaj, da ni več siromašen.

Napredek sleherne družbe se je odražal v bogatenju. Tudi pri nas je merilo napredka bogatenje ljudi. In to bogatenje glede vseh tistih prvin, iz katerih je človeški rod v vsej svoji zgodovini oblikoval pojma bogastva in sreče.

In vendar toliko besedi okoli bogatenja. Ne, napak! Ne o bogatenju, pač pa o poti do njega.

Stotisoči so svojo siromaščino vgradili v bližč faraonskih piramid. Tuje delo je bilo sto in stoletja vir za bogatenje posameznikov.

Povsem naravna, človeško utemeljena želja je, da bi se nam dobro godilo. Bogastvo je bilo vedno rezultat dela, pa čeprav ga je uživala le manjšina, ki ga ni množila z močjo svojega razumá in delom svojih rok.

Bolj kot kdajkoli si danes želimo bogastva. Materialnega, pa tudi bogastva humanih odnosov med ljudmi, bogastva srca in plemenitosti, le da naj bo materialno bogastvo pridobljeno z lastnim delom.

Bolj ko se bo vsaka družba razvijala, bolj bo morala biti bogata. Bogata na temelju ustvarjalnosti posameznikovega dela. In delo naj bo merilo posameznikovega bogastva.

Ali je potemtakem spotikanju ljudi ob bogatenje nekaterih mogoče kaj očitati?

PETER OBČAN

Zunanjepolitični pregled

USPEŠNA POT PREDSEDNIKA TITA V AZIJI

Potovanje predsednika Tita po Aziji, kjer je — povabljen od tamkajšnjih vladnih poglavarjev — obiskal Afganistan, Pakistan in Kambodžo, je pokazalo, da je tako pri vladah kot pri ljudstvih obiskanih držav oseba predsednika Tita in politika naše države visoko cenjena in upoštevana. Vse obiskane države spadajo med neuvrščene, bore se za ohranitev miru, nasprotne so kakršnikoli politiki kolonializma in željne sodelovati z Jugoslavijo tudi na gospodarskem, kulturnem in vseh drugih področjih. Predsednik Tito je bil navdušeno sprejet v Kabulu, kjer ga je dočakal kralj Mohamed, v Afganistanu, kjer se je sešel s predsednikom Ajubom Kanom, in v Pnom Penhu, kjer je v razgovorih s predsednikom princem Norodomom Sihanukom obravnaval tudi vprašanja vojne v sosednjem Vietnamu. Povsod so bili sklenjeni novi dogovori za še večjo poglobitev prijateljstva in sodelovanja. Iz Kambodže vodi pot predsednika Tita v Indijo, nato pa v Etiopijo in nazadnje v Združeno arabsko republiko. Njegovo vrnitev je treba pričakovati konec meseca.

POGAJANJA Z ZVEZNO REPUBLIKO NEMČIJO

V ponedeljek, 15. t. m. so se pričela v Beogradu trgovinska pogajanja med našo državo in Zvezno republiko Nemčijo. Naši delegaciji načeluje namestnik sekretarja za zunanjo trgovino Boris Šnuderl. Gre za novo trgovinsko pogodbo. V Bonnu pa pripravljajo obnovitev diplomatskih odnosov med ZR Nemčijo in Jugoslavijo, ki so bili na nemško pobudo prekinjeni pred približno desetimi leti, ko je naša država uradno priznala Ljudsko republiko Nemčijo. Obe vladi, bonska in beograjska, sta pristali na ta pogajanja in kaže, da bo mogoče doseči sporazum že v najkrajšem času.

NESOGLASJA MED ARABSKIMI DRŽAVAMI

Položaj na Srednjem vzhodu se razvija v smer, ki je pred meseci ni bilo pričakovati. Med tedaj bolj ali manj enotnimi arabskimi državami je nastal precejšen razdor. Kakor je znano, so morali za nedoločen čas odgoditi konferenco vodij držav v maroškem mestu Rabatu. Odgoditev so sprejeli nekateri z jezo, drugi z olajšanjem, tretji pa z navdušenjem. Vsi skupaj pa si niso na jasnem, kakšne ukrepe naj store, da likvidirajo vojno z Izraelom. Kartumska gesla niso nič zalegla. Potrebni so praktični ukrepi, a kakšni? Najbolj pritiska za konferenco jordanski kralj Husein, ki je šel k saudskemu kralju Fejsalu v Riad, da bi ga pridobil za sporazum v Jemenu in konferenco, uspel pa baje ni. Nato je odšel k Naserju in gre dalje k drugim arabskim državnim poglavarjem. Husein tudi ni uspel dobiti od ZDA orožje, dobil bo le 30.000 ton pšenice. Spopadi na reki Jordanu se od časa do časa ponavljajo, prav tako sabotaže Arabcev v Izraelu in na zasedenih ozemljih. Novo je le to, da so Izraelci in Egipčani pričeli izmenjavati ujetnike in osvobodili bodo v prekopu blokirane ladje.

NEGOTOVA USODA RAZDVOJENEGA JEMENA

Vsi dosedanji poskusi, ustaviti državljansko vojno v Jemenu, so se ponesrečili. Zdaj so Jemenci razprti celo na več skupin, čeprav se vojskujeta le dve, monarhistična in republikanska. Pojavili so se namreč še odstavljeni republikanci v emigraciji in taki, ki se pridružujejo monarhistom. Vse skupaj podpira Saudska Arabija. Odbor treh, ki naj bi po sklepih v Kartumu poskrbel za konec vojne, je izjavil, da se vmešavajo v Jemenu, tako na strani monarhistov kot republikancev, tudi tuje države. Vse kaže, da se bo državljanska vojna nadaljevala, kdo bo zmagal, pa ni moč prerokovati. Medtem so odkrili zaroto tudi v najmlajši arabski državi Južnem Jemenu, kjer se skušajo pobegli sultani spet polastiti oblasti, vladi pa so nasprotni tudi pristaši za združitev z Jemenom.

HUD NAPAD NA MONGOLSKO DELEGACIJO

Kitajski rdeči gardisti so na prepotovanju Kitajske za Severni Vietnam surovo napadli in pretepli neko delegacijo Ljudske republike Mongolije. Ulanbatorska vlada je ostro protestirala v Pekingu, tam pa so v odgovor napadli mongolsko poslaništvo in demonstrirali tudi proti Sovjetski zvezi. V Pekingu so jezni na Mongolijo, ker se je opredelila za sovjetsko stran, ki jo edina lahko obrani pred enako usodo, kot je zadela Tibet, ki so ga Kitajci zasedli. Na samem Kitajskem se nadaljujejo razračunavanja med maocetungovci in njihovimi nasprotniki.

NA CIPRU SE JE POLOŽAJ POMIRIL

Čeprav je ustanovitev nekake turške »zasebne vlade« povzročila spočetka hudo kri, se je položaj le pomiril. Grške čete dalje zapuščajo otok. Cirpska legalna vlada, ki je člane »turške vlade« nekako konfinirala, pravi, da bo hudo omejila njene kompetence. Medtem se pripravljajo na volitve predsednika republike, ki bodo prihodnji mesec. Kandidiral bo zopet nadškof Makarios, ki je izjavil, da bo funkcijo sprejel samo, če bo zanj glasovala velika večina glasovalcev.

Domači in tuji kapital za ceste

Novi cestni odseki med Gorico, Ljubljano in Mariborom naj bi imeli štiri steze. Naj bi ...

Zdaj ko smo motorizirani spričo snežnih zametov in drugih tegob zimske vožnje nekoliko pozabili razpravljanje o tako priljubljeni temi, ki se imenuje: cestna politika, pa drugje bolj razmišljajo o cestah. Do konca marca bo treba med drugim pripraviti tudi načrt, kako bomo investirali denar iz podraženega bencina v naši republiki. Pravijo, da se bo nabralo okoli 5 milijard starih dinarjev, ker pridno plačujemo bencin po višjih cenah.

Spričo mnogih prašnih, ozkih in kotanjastih cest po Jugoslaviji pa pomenek o cestah s 4 pasovi ni prav preveč sproščen. Pa še nekaj moti ob pritisku javnega mnenja motoriziranih, naj bi si v Sloveniji čimprej uredili avtoceste po zgledu najboljših inozemskih. Med drugim izhaja ta motnja iz republiške kalkulacije, koliko denarja pravzaprav zmoremo za takšno bistveno modernizacijo našega cestnega omrežja in dokler bi bili sploh kos takšnim, res velikanskim vlaganjem kapitala.

Že ob prvih računih je na dlani, da zgolj z našim denarjem, s tistim, ki se nabira od prodanega dražjega bencina in še drugimi kupčki, ki bi se utegnili nabrati ob medbančnem razumevanju za ceste, ki ne bo kaj dolga štiristezna cesta Jugoslavije v Sloveniji.

Tujega kapitala se čisto pravilno bojimo, kakor so se naši dedje in še bolj pradedje bali dolgov. Da, to je tudi čisto prav, da se tujih dolgov bojimo bolj kot smo se še pred nedavnim bali emisij denarja. Razlike so med eno in drugo obliko nacionalnega zadolževanja!

Toda tudi v »novi cestni politiki«, novi po zamisli in ne po virih dohodkov (!) je nekaj novega! Če še nismo na čistem, kako bi zmogli vračati tuje kredite za ceste v 10 do 15 letih in plačevati 5 do 6-odstotne obresti, pa vemo nekaj drugega. Le kaj?

Na novo vemo tisto, kar so nekateri govorili že med prejšnjimi gradnjami cest, zlasti pa med gradnjo avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti«, namreč, zakaj vsaj zemeljskih del ne opravimo že od vsega začetka kar za cesto s štirimi stezami. Torej tu je zdaj ta-le dober namen:

Ko bomo gradili kakšen nov odsek ceste v pomembnejših smereh, naj bi ga gradili tako, da bi bila zemeljska dela opravljena za štiri steze, od katerih naj bi v mejah naših denarnih možnosti takoj asfaltirali ali betonirali dve vozišči oziroma stezi. — To bi bil že napredek, saj nas bosta tista dva neobljudena pasova prav gotovo spodbujala, da bomo tudi iz njiju čimprej napravili lepo cesto.

Vendar se ob tej cestni politiki z ozko špranjico v blagajni ne moremo zaustaviti za dolgo. Ob valu motorizacije, silnem vzponu mednarodnega in tudi domačega motornega cestnega prometa, bo o cestah v Jugoslaviji in še posebej v Sloveniji potreben v kratkem približno takšen družbeni pomenek, kakršnega vodimo sedaj o prispevnih stopnjah. Čeprav ceste na prvi pogled niso izvor tako politične zadeve kot so posledice takšnih ali drugačnih prispevnih stopenj.

Posebej zaslužijo ceste v Sloveniji večjo pozornost v jugoslovanskem merilu, ker so tu pri nas vrata, ozko grlo cestnega prometa v našo državo. Za sedaj se cestni motorni promet po veliki večini odvija tako, da se za motorizirane kilometri cest začno na meinih prehodih državne meje z Italijo in Avstrijo. To ne pomeni, da bi morali imeti v Sloveniji vse ceste odlične, po Jugoslaviji pa naj bi bile slabe. Smer, kako poteka cestni motorni promet v naši državi pa bi vendarle morala imeti svoj odmev tudi v investicijski politiki za gradnjo cest. Tako naj bi bilo, če nameravamo v Jugoslaviji graditi ceste zaradi prometa: če pa jih želimo graditi in modernizirati zaradi urbanizacije in hitrejše družbene preobrazbe, je to treba posebej objaviti, da bomo to vedeli!

Ko razmišljam o resnih naporih, željah in potrebah po boljših cestnih zvezah pri nas, sem se spomnil še nečesa! Kaj pa dinamična politika večje proizvodnje, višjih dohodkov in večje potrošnje? Če res verjamemo v uspeh tega znosno inflacijsko pobarvanega načrta za zadovoljivo gospodarjenje, potlej mora imeti ta načrt svojo veljavo tudi v cestni politiki? Zakaj gre? Za znane poteze, preizkušene v praksi!

V cestnem motornem prometu smo davčne vijake oziroma dajatve in cene in takse privili precej navzgor, a smo še kar ob redki kaši. Ne more biti drugače, ko je število motornih vozil v Jugoslaviji še vedno razmeroma zelo majhno! Če hočemo boljše ceste, moramo na vse načine pospešiti število motoriziranih... Toda kaj, ko pa so taki ukrepi, ki bi kaj zalegli na tem področju, izven republiškega akcijskega radija!

Zato se najbrž tudi o cestah Slovenci ne bomo mogli uspešno pogovoriti sami med seboj.

Jože Keršmanc

LAMO ZA DENAR

DIANA ZASTONJ

Prvi dobitnik Tomosovega nagradnega natečaja »DIANA ZASTONJ« je 25-letni gozdarski inženir Vinko Cankar iz Železnikov št. 168 nad Škofjo Loko. V prodajalni podjetja »Slovenija avto« v Ljubljani je 29. decembra 1967 kupil moped colibri T-12.

Tudi vi lahko dobite zastonj avtomobil Diana! Drugo žrebanje kuponov nagradnega natečaja »DIANA ZASTONJ« bo 15. februarja 1968. Natečaja se lahko udeleži vsak kupec, ki bo do 10. marca 1968 kupil Tomosov moped, krmni motor ali motorno črpalko.
Ne zamudite ugodne priložnosti! Poskusite srečo še vi!

TOVARNA MOTORNIH VOZIL »TOMOS« KOPER

Moda 68 – šest primorskih podjetij

V petek, 12. t. m., ob 17. uri je član IS in predsednik odbora za gospodarstvo pri IS SRS tovariš Rino Simoneti odprl na GR 13. mednarodni sejem »Moda 68«.

Na 12.000 kvadratnih metrih zaprtega prostora razstavlja letos rekordno število — 197 razstavljavcev. Od tega 83 iz Slovenije, 91 iz drugih republik in 23 iz tujine (Italije, Avstrije, ZR Nemčije in Holandije).

Uprava GR je letos zgradila k svojim dosedanjim zgradbam novo halo z nad 2000 kvadratnimi metri razstavnega prostora. Vendar kljub temu ni mogla ugoditi vsem, ki bi želeli razstavljati na tem sejmu. Proizvajalci tekstila, krzna, konfekcije, pletenin in čevljarske industrije prikazujejo na sejmu svoje proizvode predvsem za letošnjo pomlad in poletje.

Z modne revije na Gospodarskem razstavišču ob letošnjem sejmu MODA 1968

Med slovenskimi razstavljavci jih je kar 6 s Primorske. To so naše priznane tovarne tekstila, pletenin in konfekcije. Industrijsko podjetje čipk, lahke in posteljne konfekcije **ČIB Bovec** razstavlja v svojem paviljonu v hali C nekaj imenitnih izdelkov posteljne konfekcije. Drugi del razstavnega prostora pa prikazuje modele gostinske opreme.

Viden napredek od lanskega sejma mode opazimo na razstavnem prostoru tovarne volnenih izdelkov **BAČA Podbrdo.** Kolektiv je premagal najhujše težave z nabavo surovin in se je letos lahko spet predstavil izključno z izdelki iz 100 procentne česane volne, s katero si je že pridobil sloves. Na letošnjem sejmu mode prikazuje nad 80 novih, modernih vzorcev blaga za moška, ženska in otroška oblačila. Sodeluje tudi v večerni modni reviji. Tri modele, ki jih tu predstavlja, je oblikovala modna risarka Mojca Jalen.

IDEAL iz Nove Gorice, ki se je preusmeril na izdelavo izključno ženske konfekcije, prikazuje na sejmu v hali A nekaj imenitnih modelov za sodobno ženo. Na popoldanski modni reviji konfekcijskih proizvodov je zastopan s štirimi modernimi ženskimi kompleti.

Svoje izdelke: zavese, kuhinjske brisače, rute itd. predserviete, kuhinjske brisače, rute stavlja na »Modi 68« tekstilna tovarna **OKROGLICA iz Volčje drage.** Tudi teh izdelkov se bodo naše gospodinje razveselile.

Na večerni modni reviji občudujemo modele iz blaga tovarne **TEKSTINA Ajdovščina,** ki je letos rekonstruirala in modernizirala svojo oplemenitilnico in s tem omogočila višjo stopnjo plemenitenja svojih izdelkov. Na njenem razstavnem prostoru v hali A si lahko ogledamo izbiro tiskanih tkanin za ženske poletne obleke v najnovejših modnih vzorcih in barvah.

Tovarna pletenin Sežana pa je v svojem paviljonu v hali A razstavila pletene ženske obleke in komplete po najnovejših modnih zapovedih.

S čevljarsko industrijo Primorska ni zastopana na sejmu. Pogrešamo predvsem tovarno čevljev Jadran — Ciciban iz Mirna pri Gorici. Njeni modeli, predvsem moških čevljev, so v naših trgovinah prav resen konkurent uvoženim italijanskim.

L. A.

S SEJE REPUBLIŠKEGA IZVRŠNEGA SVETA

Družbena delitev dela

Več zakonskih predlogov bodo predložili v obravnavo republiški skupščini

Izvršni svet je na zadnji seji, vodil jo je podpredsednik dr. Franc Hočevar, razpravljal o poročilu komisije izvršnega sveta za proučevanje sistema družbenega usmerjanja delitve dohodka. Izvršni svet je komisiji za njeno dosedanje delo izrazil priznanje in smatra predlagana stališča in predloge kot primerno osnovo za izpopolnitev sistema delitve dohodka in njegovega družbenega usmerjanja.

Izvršni svet je sprejel tudi predlog zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij. Po določilih tega zakonskega predloga bodo lahko ustanavljale hranilno-kreditno službo kmetijske zadruge, kmetijska posestva in gozdno-gospodarske delovne organizacije. Takšna služba bi se ukvarjala z zbiranjem hranilnih vlog občanov in z dajanjem kreditov, morala pa bi biti organizirana kot posebna enota delovne organizacije s samostojnim obračunom.

Temeljni zakon o graditvi investicijskih objektov, ki ga je obravnaval izvršni svet, prepušča republikam, da samostojno uredijo nekatera vprašanja graditve investicijskih objektov s svojim zakonom. Nadalje je izvršni svet razpravljal o predlogu za spremembo in dopolnitev republiškega zakona o gozdovih. Gospodarska organizacija, ki gospodari z zasebnimi gozdovi, bi morala za posekan ali kako drugače podrt les obračunati biološko amortizacijo. Za les, ki ga iz teh gozdov dobijo lastniki za domačo uporabo, amortizacije ne bi bilo treba obračunati, lastniki gozda pa bi morali plačati, če bi les uporabili za domačo obrt. Izvršni svet je sprejel tudi osnutek zakona o katastru komunalnih naprav in predlog odloka o finančnem programu za financiranje geodetskih del na območju SR Slovenije za obdobje 1968—1970.

Kdaj mir v Vietnamu?

Že od 1945. leta v Vietnamu ni miru. Takoj po kapitulaciji Japonske so se izkrcali v Saigonu in Haiphongu Francozi. Decembra istega leta so proglasili v Hanoiu neodvisno republiko Vietminh. Francoska vlada te države ni nikoli priznala. Začelo se je prvo poglavje današnje vietnamske tragedije.

Po drugi svetovni vojni so se osvobodile druga za drugo: Indija, Pakistan, Burma, Malaja in druge države. Kitajska je postala 1. oktobra 1949 ljudska republika. Holandci so morali tega leta priznati neodvisnost Indonezije.

Osvobodile so se afriške dežele, na arabskih tleh so Angleži obdržali le še nekaj sultanatov v Perzijskem zalivu. V Adenu plapola arabska zastava.

Vietnam je ostal bojno polje. To je najbolj tragično poglavje povojne zgodovine Azije. Vietnam je razklan na dvoje. Čez Korejo gre železna zavesa — v Aziji ji pravijo bambusova. Kašmir je že 20 let sporno jabolko med Indijo in Pakistanom. Čigava je Palestina — arabska ali židovska? Kakšno težko vprašanje!

Vsako leto se pojavijo golobi: vojne v Vietnamu bo kmalu konec. Tudi konec prejšnjega leta so se. In res, nekaj več je znamenj, ki napovedujejo pogajanja. Vendar, kakor pravi že naš pregovor: prva lastovka še ne pomeni pomladi.

Pomladi še ni, lastovka pa je že blizu. Ondan je bil v Hanoiu kamboški zunanji minister Fourissara, v Kambodži pa se je mudil ameriški odposlanec Chester Bowles. Fourissara se je v Severnem Vietnamu sestal s Ho Chi Minhom in zunanjim ministrom Trinhom. Led se je začel tajati, vendar ali se bo že letos otajal? To je zdaj vprašanje!

Johnson bi se prav gotovo rad pojavil pred ameriškimi volivci z oljčno vejico v roki. Tudi bivši ameriški predsednik Eisenhower je prišel leta 1952 v Belo hišo, ker je ameriškim volivcem obljubil mir na Koreji.

Toda, Johnson miru ne obljublja, ameriški predsednik hoče vojaško zmago. Bistvo njegove filozofije je: najprej vojaška zmaga, nato pogajanja.

Vprašamo se lahko: kateri režim na svetu bi se pogajal v senci bomb in eksplozij? Pod pretnjo novih napadov, novih groženj?

Današnji konflikt v Vietnamu bodo zgodovinarji ocenili kot veliko konfrontacijo med Kitajsko in Ameriko. Prva konfrontacija na Koreji se je končala neodločeno. Nihče ni zmagal, nihče ni bil poražen.

Pravijo, da bi bila taka rešitev najboljša tudi v Vietnamu. Ne le v tej državi. To je, kakor pravijo, najboljša formula za reševanje vseh žgočih vprašanj v svetu.

Ondan je šef kamboške države dobro zadel bistvo problema. Rekel je: ne more ovca razpravljati z volkom o tem, v kakšni omaki naj jo volk požre. Volk je seveda Amerika.

Francoski pisatelj Sartre pravi: tragedija je v tem, ker velika sila (Amerika) mlati po majhni državi. Prav tej državi uradna Amerika zanika pravico do obrambe.

Človeštvo je bilo in bo vedno na strani majhnih držav. Vietnam pooseblja tragedijo našega časa, tragedijo človeštva. Zato so simpatije vseh na njegovi strani. Zmagovalec doživlja povsod prezir.

Tako je bilo vedno v zgodovini. Seveda, ko so se oblaki razkadili.

M. O.

OBIŠČITE

9. GOSTOVANJE DUNAJSKE REVIJE NA LEDU

z novim programom

EPISODEN

Revija bo od 8. do 12. februarja 1968 v sejemski dvorani v Celovcu.

Začetek revije — vsak dan ob 14.30 in 19.30.

Vstopnice pri potovalnih uradih ATLAS — Zagreb, KOMPAS — Ljubljana, LJUBLJANA-TRANSPORT, PUTNIK, SAP Ljubljana, TRANSTURIST TT LJUBLJANA.

2,200.000 Slovencev

Po računih republiškega zavoda za statistiko se je preteklo soboto dopoldne rodil 1,700.000 prebivalec Slovenije. Računi, ki zasledujejo gibanje rojstev in smrti ter selitvenega gibanja, so pokazali, da je bilo 31. decembra lani v Sloveniji 1,699.335 prebivalcev. Ob upoštevanju gibanja lani prenešenega na januar, pa so izračunali, da se je v soboto, 13. januarja rodil 1,700.000 prebivalec Slovenije.

Socialistična republika Slovenija je po objavi statističnega zavoda torej dosegla v začetku tega meseca 1,700.000 prebivalcev. Če odštejemo obe avtohtoni narodni manjšini, madžarsko in italijansko, ter priseljene druge Jugoslovane, ostane približno 1,600.000 Slovencev. Okoli 100.000 jih živi po ostali Jugoslaviji, največ v Zagrebu, Beogradu in na Reki. Okoli 300.000 jih imamo v ZDA, okoli 200.000 pa po Evropi, Kanadi, Južni Ameriki, Avstraliji, Aziji in Afriki. Na svetu skoraj ni države, v kateri ne bi živel kak Slovenec. To pomeni, da nas živi dobra četrtina izven Slovenije. Slovenija je tudi sorazmerno redko naseljena. Največja gostota prebivalstva je v Prekmurju, najmanjša pa na Primorskem. Posebna značilnost je tudi, da imamo samo dve mesti z nad 100.000 prebivalci, Ljubljano in Maribor, in nobenega mesta s 50.000 prebivalci. Na Primorskem je največje mesto Koper z okoli 15.000 prebivalci.

V dvaindvajsetih letih po vojni se je prebivalstvo Slovenije povečalo za približno 248.000, med prvo in drugo svetovno vojno pa za 128.000. V Sloveniji živi danes dvanajstina vsega jugoslovanskega prebivalstva.

Gobam najhitreje zrase — cena!

V vseh prodajalnah sadja in zelenjave, če količkaj skrbijo za pestro izbiro svojega blaga, najdemo v vseh obalnih krajih vedno redneje tudi prikupne rožnatobele gobice, šampinjone. Tudi v Ljubljani že naletiš nanje. V svetu velja ta goba za najbolj priljubljeno in ker je povpraševanje po njej vedno večje, je tudi vse več umetnih gojišč te gobe. Tudi dobri poznavalci gob pri nas znajo ceniti šampinjone in se oblizneje že ob sami misli nanje.

Prenekaterega ljubitelja gob pa mine želja po njih, ko izve za ceno. Po nekaterih prodajalnah jih sicer dobiš že za 15 dinarjev (novih, seveda), drugod po 16, se pravi 1.600 starih, toda v nekaterih prodajalnah jih prodajajo kar po 1.800 starih dinarjev, kar je za naš povprečni žep že precej prehuda cena.

Prav te velikanske razlike v ceni gobic, ki očito izvirajo vse iz istega gojišča, so nas spravile na misel, da malo raziščemo, zakaj taka razlika v cenah in ali jih ne bi bilo mogoče dobiti tudi ceneje.

Šampinjone goji v zasebnem gojišču v nalašč za to preurejenem delu opuščenega predora nekdanje obalne ozkotirne železnice pod Valeto pri Portorožu inženir gozdarstva Drago Gagić. Mnogi bralci se ga bodo spomnili iz televizijske oddaje RTV Beograd v okviru serije oddaj o bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov, ko so ga predstavili kot »Srba, ki je zapustil direktorsko mesto v ožji domovini, da se je lahko posvetil svojemu konjičku — gojenju šampinjonov v Sloveniji«. Ing. Gagić se je v resnici vrnil iz Srbije v Portorož, ker je bil med svojim prejšnjim službovanjem pri portoroški »Drogi« spoznal, da bi bilo mogoče v omenjenem predoru urediti prav uspešno pridelovanje teh gob, po katerih je posebno med inozemskimi turisti vselej veliko povpraševanje. Z lastnimi prihranki in s posojili prijateljev, pa tudi nekaterih razumevajočih podjetij je usposobil predor za nasade šampinjonov in takoj ob prvi žetvi začel tudi načrtno osvajati trg.

Hotelska podjetja so njegova prizadevanja sprejela z navdušenjem. Za novo sezono je pridelovalnica gob »šampinjon« Portorož, kot je formalni naziv te zasebne »tovarne« gob, že sklenila ustrezne dogovore tudi s hotelskimi podjetji ob Kvarnerski obali. Manj posluha za želje in potrebe svojih odjemalcev pa imajo prodajalne sadja in zelenjave. Najprej jih je bilo sploh težko prepričati, da bodo gobice — bodisi sveže, bodisi vložene v kis; oboje pripravljajo v Portorožu — šle v promet. Ko pa so se le odločile za prodajo, se je bilo težko dogovoriti za ceno. Kaže, da se je tudi večina branjarij »nalezla« najhujše bolezni naše trgovine, namreč prepričanja, da mora samo s posredovanjem zaslužiti več kot zasluži proizvajalec z vsem svojim trudom.

Gojišče v Portorožu prodaja sveže šampinjončke po 12 N-din kilogram in nosi ves riziko, prodajalne pa so pripravljene prodajati te gobice samo, če imajo pri tem vsaj 25 odstotkov čistega zaslužka. Medtem ko potrebuje gobica tri mesece najskrbnejše nege, da zraste do uporabne velikosti, se njena cena kar v sekundi, ko jo dobi v roke prodajalec, poveča za četrtino prejšnje cene! Potrošniki dopuščamo take mastne zaslužke na naš račun prav gotovo samo zato, ker menimo, da so proizvajalci tisti, ki ne morejo ali nočejo prodajati ceneje. Tisti, ki so to spoznali, so se odločili, pa rajši plačajo pot in se odpeljejo po gobe naravnost v gojišče v Portorož, kakor da bi se pustili tako odirati od svojih oskrbovalcev. Nekatere prodajalne so to menda že ugotovile in so začele prodajati šampinjone po 14 novih dinarjev, tako da jo pri kilogramu »samo« 200 starih dinarjev zaslužka. Vsekakor bi to bila kar dostopna cena za tako hranljivo živilo kot so gobe.

JULE LENASSI

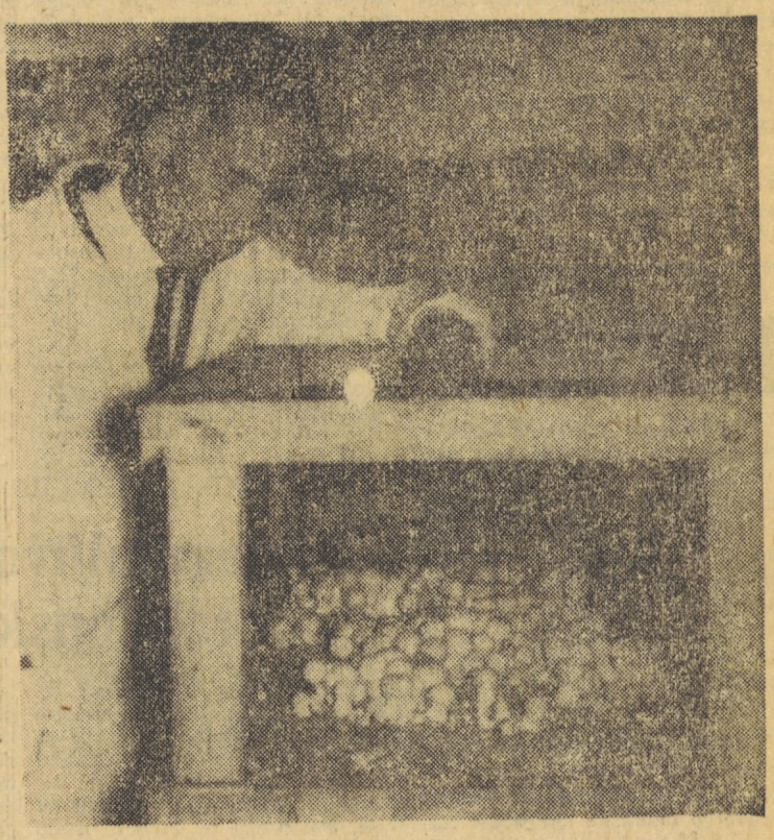

Inž. Darko Gagič pri svojih gobah. Šampinjone gojijo v posebnih gojiščih, ki jih skrbno pregledujejo

NAŠE GOSPODARSKE ORGANIZACIJE PROTESTIRAJO, KER SO

PREDPISI PRIŠLI PREPOZNO

Posledica: namesto oživljanja omrtvičenje gospodarstva — Škode še sploh ni mogoče oceniti — Ponekod proizvodnja stoji, drugje je omejena

V začetku novega poslovnega leta se je del naših gospodarskih organizacij znašel v velikih težavah zaradi že tradicionalnega prepoznega spreminjanja predpisov na področju zunanjetrgovinskega in deviznega sistema. Pristojni zvezni organi namreč kljub dovolj zgodnjim opozorilom gospodarstva niso poskrbeli za pravočasno pripravo in sprejem predpisov, ki urejajo zunanjo trgovino in devizni režim, tako da bi omogočili gospodarstvu normalne možnosti za nepretrgano proizvodnjo in za prodajo izdelkov na zunanjih tržiščih.

Zaradi poznega sprejemanja predpisov s tega področja se je naše gospodarstvo znašlo v takem položaju, da še v drugi polovici januarja ne ve natanko, po kakšnem režimu bo moralo poslovati. Ti predpisi bi po lani sprejetih stališčih morali biti izdani vsaj tri mesece pred novim letom.

Posvet o teh vprašanjih, pred katerimi so se tako neljubo znašle gospodarske organizacije, je bil pretekli teden pri republiški gospodarski zbornici. Tu so predstavniki gospodarstva vpraševali predstavnike bank, carine in strokovnih služb zbornice za pojasnila oziroma za tolmačenje že sprejetih predpisov, ki so bili objavljeni šele pred nekaj dnevi. Toda žal na mnoga vprašanja, ki bodo šele urejena z dodatnimi predpisi, internimi navodili narodne banke, uradnimi tolmačenji itd., niso dobili odgovora. Zaradi tega gospodarske organizacije ne morejo sklepati dokončnih pogodb o izvozu, ne kooperacijskih pogodb in ne pogodb o uvozu reprodukcijskega materiala. Skladno s tem seveda tudi ne morejo odločati o letošnjem proizvodnem načrtu.

Novi letošnji zvezni devizni predpisi namreč v bistvu spreminjajo dosedanji način poslovanja s tem, da ovirajo ali pa soloh onemogočajo uvoz reprodukcijskega materiala, zlasti po dosedanjih režimih. Razen tega spremenjenega kontigentiranja reprodukcijskega materiala pa so se spremenili tudi drugi predpisi. Tako podjetja ne morejo več uvažati materiala na odprt račun, čeprav so inozemski dobavitelji pripravljeni kreditirati naročeno blago, podobno kot tudi naša podjetja kreditirajo prodajo kupcem v tujini. Naročeni uvozni material pa bodo morala podjetja plačati vnaprej.

Ob vsem tem pa še tudi ni razčiščeno vprašanje, ali veljajo nove carinske stopnje tudi za že uvoženi reprodukcijski material in tako ležijo v carinskih skladiščih precejšnje količine že lani prispelega materiala. Nekatere gospodarske organizacije pa morajo zaradi pomanjkanja tega materiala močno omejevati proizvodnjo ali jo celo prekiniti. Prav tako je še nerazčiščeno vprašanje, ali veljajo že za lani naročene in letos dobavljene pošiljke reprodukcijskega materiala nove ali stare carinske stopnje.

Nenehno spreminjanje gospodarskih instrumentov, še zlasti je to občutljivo na področju zunanjetrgovinskega in deviznega režima, onemogoča gospodarstvu dolgoročnejše usmerjanje in učinkovito vključevanje v mednarodno delitev dela.

Predstavniki gospodarskih organizacij in republiške gospodarske zbornice so sklenili, da bodo v Beograd poslali posebno delegacijo, ki bi pristojne zvezne organe seznanila z nastalimi težavami slovenskega gospodarstva.

(Z. L.)

ZASEBNA OBRT ZA OKROGLO MIZO

V studiju koprske radijske postaje so se v sredo vsedli za okroglo mizo domači novinarji, predstavniki zasebne in družbene obrti ter mestne konference Socialistične zveze. Predmet razgovora: osebno delo na zasebnih sredstvih, po domače — zasebna obrt. O njej je prejšnji dan tekla beseda tudi na sedežu obalnega sindikalnega sveta.

Občanom je znano ali pa bi jim moralo biti znano, da naša ustava jamči razvoj zasebne obrti. Znano je tudi stališče Zveze komunistov in Socialistične zveze. Toda v zavesti naših ljudi še vedno tli misel, da je zasebna obrt tuja naši ureditvi, da je ostanek kapitalizma ali pa v skrajnem primeru nujno zlo, ki ga dobrohotno prenašamo. In prav zaradi tega in zaradi zaostrenih delovnih pogojev je bilo v zadnjem obdobju precej namigovanj na zasebno obrt. Iz zavesti naših ljudi pa je potrebno izgnati miselnost, da je zasebna obrt le tolerirana dejavnost. Prepričati jih je treba, da je ta dejavnost družbeno potrebna. Gospodarski razvoj in reforma terjata razvoj vseh delovnih sil, tudi zasebnih.

Za okroglo mizo je tekel razgovor bolj o tem, kako vključiti zasebno obrt v naš družbeni sistem, kako popolnoma izenačiti pogoje družbeni in zasebni obrti in po možnosti uvesti tudi v zasebno obrt samoupravljanje. Mnenja so bila deljena. Predstavniki zasebne in tudi družbene obrti kot tudi industrije so se ogrevali za izenačenje v pravicah in dolžnostih obeh obrti, vendar so imeli zastopniki zasebne obrti pomisleke glede samoupravljanja na njihovem področju, vsaj na finančni plati. V tehničnem oziru pa je v zasebni obrti že precej elementov samoupravljanja.

V pomenku se je izluščila misel, da bi bilo potrebno uskladiti družbeno in zasebno obrt in omogočiti obema, da enakopravno sodelujeta pri izvajanju reforme, saj sta v glavnem obe kooperanta industrije. Rečeno je tudi bilo, da je bilo precej ekscesov, o katerih se v zadnjem času toliko govori, vendar ti izvirajo v glavnem iz blagovnih odnosov in se tičejo tako zasebnega kot družbenega sektorja. Potem je bilo poudarjeno, da je nujno potrebno zajamčiti zasebni obrti pravno sigurnost, ki bo v marsičem odstranila dosedanje mahinacije in pretiravanja. Izenačiti je potrebno tudi davčno politiko za obe vrsti obrti in to v vseh občinah.

Razgovor je pokazal, da bo potrebno v javnosti še marsikaj razčistiti, preden bo prevladala misel, da zasebna obrt ni nekaj tujega naši družbeni ureditvi. Zato bomo o vlogi obrti v našem razvoju še obširneje pisali v naslednjih številkah.

RZ

Konfekcija MONCARO
Gorica, Corso Verdi 113/117

je pričela

VELIKO RAZPRODAJO
vse zimske konfekcije s 30 % popusta

Velika izbira moških, ženskih in otroških modelov najboljše kakovosti. — Zelo ugodna menjava.

OBRAT TOVARNE »BAČA« V TOLMINU

Delavski svet stanovanjskega podjetja v Tolminu je odločil, da prenese pravico razpolaganja s poslovnimi prostori v tolminskem provizoriju na Brajdi na tovarno volnenih izdelkov »BAČA« PODBRDO. V tej tovarni bodo svojo proizvodnjo modernizirali in s tem prekvalificirali večje število delavk iz bližnje okolice. V Tolminu pa bodo v dodeljenih prostorih uredili izšivalnico, ki bo poleg dosedanjih delavk — »vozačic« iz Tolmina, lahko zaposlila na novo še okrog 25 novih delavk.

bsl

Zapisnik neke seje

(Vsaka podobnost je lahko le golo naključje)

Predsednik samoupravnega organa ustanove »Naš občan«, resen in svečan, otvori sejo delavskega sveta in predlaga dnevni red. Vsi se strinjajo s predlogom in predsednik preide na realizacijo sklepov zadnje seje. Delavski svet z velikim zadovoljstvom ugotovi, da so bili vsi sklepi realizirani (ker ni bilo niti objektivnih niti subjektivnih ovir).

PREDSEDNIK: »Ima morda kdo kakšno vprašanje v zvezi s prvo točko?«

Član sveta Trčen: »Samo vprašal bi. Navedli ste, da je bil uresničen sklep zadnje seje, da v skladu s porastom življenjskih stroškov povečamo osebne dohodke za 5 % od 1. julija dalje. Opozoril bi vas, da sem od tega dne dobival za 10 % večjo plačo.«

PREDSEDNIK: »To je res, kajti vsi člani kolektiva so dobili isto povišanje. Povečanje osebnih dohodkov smo namreč v 6 mesecih izplačali za celo leto.

DIREKTOR: »Nesmiselno bi bilo, če bi odvajali preveč denarja v sklade, ker bi pri tem preveč trpeli osebni dohodki. To bi povzročalo nezadovoljstvo med delavci, trpela bi produktivnost. Izračuni so pokazali, da lahko dobi vsak od zaposlenih za 5 % višje dohodke, ne da bi bila s tem prizadeta ekonomska stabilnost naše organizacije.«

ČLAN SVETA TRČEN: »To razumem in verjamem. Toda sklep pravi, da se osebni dohodki ne povečajo od 1. januarja, temveč od 1. julija dalje. Potemtakem računovodstvo ni postopalo v skladu z našim sklepom.«

PREDSEDNIK natakne očala in natanko pregleda zapisnik: »Presneta reč! Res piše, da gre za povečanje od 1. julija dalje. Takrat nisem bil na seji. Kdo je vodil sejo?«

ČLAN SVETA SUHI: »Jaz sem vas nadomestoval, če se spominjate. Kolikor jaz vem, je sklep zapisan prav tako, kot smo ga sprejeli.«

PREDSEDNIK: »Tovariši, mislim, da je to pomota. Računovodstvo in direktor sta predlagala povečanje od 1. januarja naprej. Predlagam, da zapisnik ustrezno korigiramo.«

ČLAN SVETA TRČEN: »Strinjam se! Samo če ostanemo pri sklepu o 5 % povišanju od 1. januarja, moramo s 1. januarjem prihodnjega leta preiti na 5 % nižje osebne dohodke. Sedaj bomo namreč poplače tudi na račun povečanih življenjskih stroškov, toda osnovna mora biti produktivnost. Življenjski stroški pa tudi niso narasli čez 5 %.«

PREDSEDNIK (sitno): »Nikjer ni rečeno, da naš pravilnik ustreza vsem situacijam, v katerih moramo odločati. Pa saj ga lahko v vsakem trenutku spremenimo. Mi smo tisti, ki delamo pravilnike. Zapisnikar! Sklep je sprejet! Preidimo na razpis prostega delovnega mesta pomožnega računovodje!«

PREDSEDNIK: »Tovariši, ugotavljamo, da osebni dohodki v naši ustanovi zaostajajo za rastjo osebnih dohodkov v drugih podjetjih in ustanovah. V občini so se plače dvignile povprečno za 23 %, pri nas pa komaj za 5 %. V zvezi s tem predlagam povišanje osebnih dohodkov za 10 %. Zelo težko je namreč pred družbenopolitičnimi forumi zagovarjati nizke osebne dohodke v naši organizaciji. Ugotavljamo zlasti, da so nizke plače vodilnih in odgovornih tovarišev, ki bi morali biti bolj stimulirani za svoje delo.«

PREDSEDNIK: »Prejšnji teden so bili pri nas tovariši iz ustanove »Ljubljanska pomlad« in so se zelo čudili, ker imamo pri nas tako nizke osebne dohodke. Predvsem so jih iznenadile plače vodilnih tovarišev pred upokojitvijo. Po njihovem mnenju še vedno preveč dajemo v sklade. In še na nekaj bi vas opozoril. Zapisnikar, to ni treba pisati. Slišijo se govorice, da ustrezni organi pripravljajo zakon o omejitvi naraščanja osebnih dohodkov v nekaterih dejavnostih, ker nekatere druge organizacije trošijo neupravičeno veliko sredstev za sklade za osebne dohodke. Lahko pride do tega, da po nekaj mesecih plač sploh ne bomo mogli več povečati.«

ČLAN SVETA TRČEN: »Pravkar smo plače že povečali! In naj bi jih v isti sapi ponovno? Saj morajo omejevanje osebnih dohodkov sprejeti prav zaradi takih, kot smo mi. Vsa naša vodstva, partijski komiteji apelirajo na nas, naj ne dvigujemo osebnih dohodkov brez osnove in ne povzročamo nove inflacije. In mi se na vse to požvižgamo!«

ČLAN SVETA MAHNJEN: »Res je. Vprašujem se, ali imamo kakšne osnove za dviganje osebnih dohodkov. Morda bi pogledali, kako je z našo produktivnostjo. Kar tako neproučeno povečevati plače! To ni komunistično!«

DIREKTOR (užaljeno): »Prav, prav. Umikam svoj predlog. Pa naj se nam drugi smejejo!«

PREDSEDNIK (prisrčno): »Ni prav, da se prepiramo. Prav pa je, da diskutiramo. Glejte, tovariši, vsi neupravičeno povečujejo svoje osebne dohodke na račun skladov. Tudi če mi tega ne bi naredili, ne bi vplivali na tok dogodkov. Ni mogoče trditi, da postopamo nekomunistično. Kajti ena stvar so splošna priporočila, drugo pa je stvarnost. Zato dajem predlog tovariša direktorja na glasovanje. Vidim, da vas je večina za. Ali bi rad kaj povedal, tovariš Suhi?«

ČLAN SVETA SUHI: »Nimam dosti povedati. Včasih nekateri ljudje res govorijo drugače na sestankih pred javnostjo, drugače pa zopet takrat, ko morajo svoje besede praktično uresničevati. Taki niso prida ljudje. Taki so zame p...!«

PREDSEDNIK: »Dobro si jim povedal!«

Seja se je zaključila v vedrem razpoloženju. Član sveta Trčen pa je dejal članu sveta Mahnjenemu: »Tu človek res ne ve, ali naj bi jokal ali se smejal. Lepše pa bo, če se smejeva!«

K. D.

Razgovor o obalni borčevski organizaciji

Komisija za politično aktivnost Združenja zveze borcev pri komiteju obalne konference ZKS je sklicala razgovor o ustanovitvi obalne organizacije ZZB NOV

Razgovora so se poleg članov komisije udeležili tudi člani sekretariatov občinskih odborov ZZB iz Pirana, Izole in Kopra. Namen posvetovanja je bil predvsem v tem, da komunisti, ki delajo v vodstvih organizacij ZZB izmenjajo mnenja o izkušnjah ter da se pogovorijo o novi obliki organiziranosti članov Zveze združenj borcev na našem območju.

Na posvetovanju so ugotovili, da tudi organizacija Zveze združenj borcev ne more ostati izven procesa integracije, ki ga izvajajo druge družbeno politične organizacije ter še zlasti gospodarske organizacije na našem območju.

Ugotovili so, da komunisti v vodstvih organizacije ZZB podpirajo načelno idejo o združitvi — kolikor bi nova oblika združevanja bila boljša, bolj racionalna in smotrna ter kolikor bi pripomogla k hitrejšemu reševanju še nerešenih borčevskih vprašanj.

Pomisleki pa so bili izrečeni predvsem v zvezi z obstojem treh upravnih organov tj. treh občinskih skupščin, ki imajo svoje proračune, v katerih so predvidena določena sredstva za pomoč nekaterim skupinam borcev. Tudi glede reševanja stanovanjskega vprašanja članov ZZB vanjske komisije in naposled ima še vsaka občina svoje stanovanjsko podjetje.

Če bi bile vse službe za socialna vprašanja borcev združene, potem ne bi bilo nobene ovire za združitev vodstev organizacij ZZB. Nekatere dejavnosti organizacij ZZB bi se lahko takoj so bile izrečene razne pripombe, saj obstajajo tudi tu tri stanozdružile, tako bi organizacija rezervnih oficirjev in podoficirjev, ki se v glavnem ukvarjajo samo z dopolnilnim poukom rezervnih starešin naše armade, prav gotovo pridobile. V skupni organizaciji rezervnih oficirjev in podoficirjev bi lahko pouk organizirali po rodovih vojske in službah, ki obstajajo v JLA. Večja bi bila tudi možnost organizacije raznih seminarjev po rodovih vojske in službah v najbližjih garnizonih JLA. Tudi možnost selekcije predavateljev bi bila večja.

Delovanje komisije za razvijanje tradicij bi prav tako bilo boljše, če bi prišlo do ustanovitve enotnega vodstva bojevniških organizacij za celotno obalno področje. Predvsem bi delo na pripravi kronike »Slovenska Istra v borbi za svobodo« bilo bolj uspešno. To monografijo dogodkov NOB na našem območju pripravlja posebna komisija že nekaj let. Prav zaradi omenjenih specifičnih pogojev dela se organizacija ZZB NOV ne more enačiti z delom drugih organizacij, ki se ukvarjajo samo s političnim delom.

Na posvetovanju so se zedinili, da ustanovijo obalni svet ZZB NOV, ki ga bodo tvorili člani sekretariatov vseh treh občinskih odborov ZZB. Napravili bodo program in poslovnik dela ter se sestajali izmenoma v vseh treh obalnih občinah.

Prvi obrisi koprskega občinskega proračuna

Iz prvih razgovorov okrog občinskega proračuna za letos je razvidno, da namerava koprska občina bistveno popraviti odnos med posameznimi področji proračunske potrošnje v korist prosvete. Povečali bodo tudi dotacije krajevnim skupnostim, tako da bodo v prihodnje razpolagale s sredstvi tudi za večja dela na svojih območjih. Med predvidenimi novostmi v letošnji proračunski politiki na Koprskem je tudi to, da bodo skušali dati več sredstev za dejavnost mladinskih in športnih organizacij. Vsekakor pa bodo letos vnesli v proračun sredstva za izgradnjo nove osnovne šole v Semedeli in za zgraditev prepotrebne kino dvorane v Kopru.

V nekaj vrstah

Hotelsko podjetje »Palace« v Portorožu je dalo v promet nov propagandni prospekt za svoje hotelske objekte, termalne kopeli in igralnico. Prospekt je v barvah in je v slovenskem, italijanskem, nemškem in angleškem jeziku. Prva naklada je okrog 30 tisoč, s kasnejšimi ponatisi pa bo znašala skupaj nad 200 tisoč izvodov.

*

V skrbi za sistematično odkrivanje in pravočasno preprečevanje pljučnih obolenj je svet za zdravstvo občinske skupščine Sežana sprejel sklep o izvedbi fluorografske akcije. Imenovali so 9-članski štab, ki bo skrbel za organizacijo in potek akcije. Fluorografiranje bo od 18. do 28. marca letos.

*

V Kopru so ustanovili društvo za kinematografsko in televizijsko proizvodnjo »Histria film«. Njegov namen je dopolniti ustvarjalno dejavnost med italijansko narodnostno skupino. Društvo bo skrbelo tudi za najem filmov.

*

V Pradah se bo 2. marca pričela »Mala šola«, to je pripravljalna šola za otroke, ki bodo v tem letu prvič prestopili šolski prag. Vpisovanje v prvi razred je 19. in 20. januarja od 8. do 12. in od 14. do 17. ure.

Mladinski klub v Hrvatinih znova odprt

Pred kratkim so prenovili prostore mladinskega kluba v Hrvatinih. Od predsednika klubske komisije smo zvedeli, da je dala krajevna skupnost za prenovitev kluba okoli 2500 N-din.

Program, ki so ga sestavili, obeta, da bodo posegli v vrh tekmovanja za »Klub 68«. (V. R.)

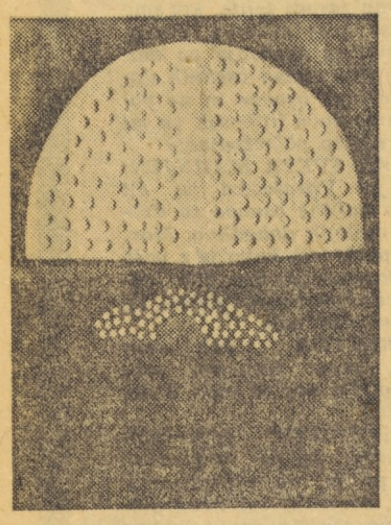

Marcos Yrizarry: MEDUZA, 1967

TOKRAT NISO BILI KRIVI POŠTARJI

Nerazumljiva prekinitev telefonskih zvez

Prav v dneh najhujšega letošnjega mraza, ko se vsakdo raje posluži telefona, kot bi se moral podati na pot v sosedni kraj ali celo kam dlje, je vse območje telefonskih central v Izoli, Portorožu in Piranu ostalo kar tri dni brez telefonskih zvez. Ljudje so se razburjali, očitali nemarnost poštarjem in malovrednost naši industriji telefonskih naprav, največ očitkov pa je padlo na račun telefonskih monterjev. Seveda, človek si mora dati duška na ta način, da se jezi na koga. Nihče pa tudi ni pomislil, da bi utegnil biti vzrok kjer drugje kot pri tehničnem poštnem osebju, kajti skoraj vsak naročnik ve, da so obalne telefonske centrale povezane s kablom in da torej ni mogoče iskati vzroka za prekinitev zvez morda v hudem vetru, ki bi potrgal žice, kar se je pogosto dogajalo v preteklih letih, ko še ni bilo telefonskega kabla.

In vendar ne nosijo krivdo za prekinitev poštarji, temveč je nastala okvara prav na kablu. Komisija še ni ugotovila, ali gre samo za nesrečen primer ali pa za malomarnost, da so pri širitvi cestišča čez Markov hrib poškodovali oblogo kabla, ki je položen preko tega hriba do Izole in Pirana, ob močnem deževju prejšnjo nedeljo pa je vlaga prodrla v kabel in povzročila kratek stik in prekinitev zvez. Možno je celo, da je bil kabel poškodovan že pred ali ob polaganju v zemljo, pa je voda šele zdaj prodrla tako globoko skozi poškodovano oblogo, da je prišlo do prekinitve zvez.

Očitki poštni tehnični službi torej tokrat niso na mestu. Nasprotno ji gre vse priznanje, saj je v najslabšem vremenu požrtvovalno iskala po terenu, dokler ni odkrila poškodovanega dela kabla in ga kljub skrajno neugodnim vremenskim prilikam tudi popravila. (jl)

NAJSODOBNEJŠA MESNICA V LUCIJI

Danes, v soboto, bodo v Luciji pri Piranu odprli najsodobnejšo mesnico na obalnem območju. Uredili so prostore v stari železniški postaji, kjer je bila prej trgovina, ki so jo prav tako pred kratkim preselili v sosednje prostore in modernizirali. Mesnica je na najprimernejšem prostoru, saj je spredaj veliko parkirišče, za zgradbo pa je dostop v skladišča in prostore s hladilnimi napravami. Opremljena je po najsodobnejših načelih in najnovejših predpisih.

V Luciji je bila mesnica, ki je last zadruge, nujno potrebna, saj se naselje nenehno širi in se vse bolj spreminja v mestno četrt. Razen tega so v bližini veliki hotelski objekti, največji odjemalci mesa in mesnih izdelkov v sezoni. Notranjost mesnice je izredno funkcionalno urejena, z velikim prodajnim prostorom, prostorom za pripravo mesa in hladilnicami.

To je že deveta mesnica lucijske zadruge in se ji bo v kratkem pridružila še sodobna mesnica v Strunjanu. V neposredni bližini Lucije bo zadruga začela že letos graditi v industrijskem območju prvo fazo sodobne klavnice s predelovalnim obratom. Najprej se bodo lotili predelovalnega obrata, ker je ta nujno potreben. Stroški za klavnico in predelovalni obrat bodo predvidoma stali okrog 700 milijonov starih dinarjev, od tega največ za hladilne naprave in stroje. Zmogljivost klavnice bo dve toni mesa dnevno. RZ

Yrizarry razstavlja v Piranu

Mestna galerija v Piranu je letos že odprla prvo razstavo. Občinstvu je tokrat predstavila španskega umetnika Marcosa Yrizarryja z izborom 15 njegovih grafik in manjšega števila drugih del v tako imenovani barvni mešani tehniki, nastalih v preteklih dveh letih. Dela, ki jih je mladi umetnik preteklo jesen že razstavljal v mali galeriji v Ljubljani, preveva modernistično ekspresionistični navdih, kot so tedaj zapisali ljubljanski kritiki. Yrizarry se rad poglablja v organske in prvinske strukture. Z oddaljevanjem od puhle zunanjosti se je umetnik poskušal dokopati do bistva, ki je pod sleherno eksistenco. Manj zahtevnega ljubitelja umetnosti zato njegova dela prej zmedejo kot navdušijo, resnični poznavalci umetnosti pa najdejo v vsebini in harmoniji oblik in barv Yrizarryjevih del lep užitek.

Razstava bo odprta do 25. januarja. Umetniški svet mestne galerije v Piranu je v svojem programu za letos predvidel še 6 razstav in že tradicionalno nagradno tekmovanje slikarjev »Ex tempore« z obveznimi piranskimi motivi. (jl)

Mestna galerija v Piranu v novem letu

Že v prvih dneh letos smo videli, da Mestna galerija v Piranu nadaljuje s svojo aktivnostjo prirejanja likovnih razstav. Med 10. in 25. januarjem je v galeriji razstava grafik mladega španskega slikarja Marcosa Yrizarrya, ki so bile v novembru lani razstavljene v Mali galeriji v Ljubljani.

Mraz, ki je te dni vladal v Piranu, je bil kriv, da je bila tudi udeležba na razstavi slabša, čeprav ne tako majhna, da bi paralizirala življenje v piranski galeriji, ki je začela novo leto s to zelo zanimivo razstavo. (T. F.)

OBALNI GOSTINSKI DELAVCI SE UPRAVIČENO HUDUJEJO

OLAJŠAVA, KI JE NI

Čeprav govorimo o koristnosti turizma za vso skupnost, je splošno znano, da je prav v zveznem merilu najmanj razumevanja za predloge in potrebe turizma in gostinstva. Naj samo omenimo — kot najhujši primer — ovire, ki jih postavljajo banke gostinskim in turističnim gospodarskim organizacijam pri najemanju še tako utemeljenih kreditov. Dokazov za nerazumevanje pa je seveda še več.

Med redkimi olajšavami, ki jo je gostinstvu po dolgih letih dokazovanja vendarle uspelo doseči, je bila oprostitev plačila prometnega davka pri nakupu strojev, aparatov in priprav, ki služijo za pripravljanje hrane. Pravzaprav je bila to edina olajšava. V veljavo je stopila konec leta 1965, izvajati pa so jo začeli v letu 1966. Kako ugodno je vplivala na modernizacijo naših gostinskih obratov, ni potrebno omenjati še posebej.

Kaže pa, da povečani turistični promet, h kateremu je v določeni meri prav gotovo pripomogla tudi modernizacija kuhinjskih naprav, ni pomenil ustreznega pouka pristojnim zveznim organom. Namesto, da bi po izkušnjah o pozitivnem vplivu take davčne politike razširili podobno stališče še na razne druge potrebe gospodinjstva, so zdaj — torej šele dve leti po uveljavitvi zakona, tudi ta kasnitev je obsojanja vredna — objavili uradno tolmačenje zveznega zakona o prometnem davku in pri tem našteli med artikli, za katere ne velja oprostitev, štedilnike, kuhinjske kotle, slaščičarske peči, grelne mizice, delovne mize za pripravo hrane, korita za pomivanje posode, skratka prav opremo in naprave, ki so namenjeni pripravi hrane in ki bi torej v smislu omenjenega zakona morali biti oproščeni prometnega davka. Zakon torej govori o olajšavi, ki je praktično ni.

Gostinci pa vedo povedati o še manj logičnih stvareh, ki sledijo iz zapoznelega uradnega tolmačenja zakona o prometnem davku. Delovne mize v kuhinjah gostinskih obratov uvršča tolmačenje med opremo in posodo za serviranje! Med gril-pečicami in pečicami na žar vidi birokrat, ki je sestavljal tolmačenje (drugega kot birokrat po mnenju gostincev ne more biti, sicer tako tolmačenje ne bi bilo mogoče) tako razliko, da za gril pečice dovoljuje oprostitev prometnega davka, za »roštilje« pa ne. Ta čudna klasifikacija gre celo na škodo domačih proizvajalcev gostinskih aparatov. Tako je pri nakupu kuhinjskega mikserja znamke »Iskra« po omenjenem tolmačenju treba plačati prometni davek, pri nakupu uvoženega, npr. italijanskega »Turmixa« pa ne. Tolmačenje pravi, da so podvrženi davku vsi aparati, ki se priključijo na električno omrežje ali vodovod, v isti sapi pa navaja, da je oproščen plačila tega davka lupilec krompirja, ki pa ga je mogoče priključiti bodisi na električno omrežje, bodisi na vodovod. Podobnih nelogičnosti lahko gostinski delavci naštejejo še celo vrsto.

Prav ta nelogičnost pa potrjuje domnevo gostincev, da omenjenega neživljenjskega tolmačenja niso objavili na temelju izkušenj iz vsakdanje prakse, temveč popolnoma izza pisarniške mize. Razumljivo, da zaradi tega tako tolmačenje ne more obveljati. Žal pa trenutno velja in to občutijo gostinska podjetja in zasebni gostinci pri vsaki nabavi opreme za nadaljnjo modernizacijo svojih kuhinj. Marsikdo si zaradi visokega prometnega davka — 12,5 odstotkov — tudi premisli in odloži nabavo za nedoločen čas. Toda če hočemo doseči v našem gostinstvu in turizmu še zadovoljivejše rezultate, moramo poskrbeti tudi za ustrezno ureditev in opremo gostinskih obratov. Gostinci so že opozorili pristojno gospodarsko zbornico, naj se zavzame za ustreznejše tolmačenje zveznega zakona o prometnem davku za nakup gostinske opreme. (jl)

Predavanje v koprskem mladinskem klubu

Delavska univerza in mladinski klub v Kopru sta pripravila preteklo soboto predavanje za mladino z naslovom »Brazilija — včeraj, danes in jutri«. Govoril je predavatelj visoke šole za politične vede iz Ljubljane Boštjan Markič. Predavanje z diapozitivi je bilo v mladinskem klubu v Kopru.

680 STANOVALCEV V LUCIJI — RAZŠIRITEV OSNOVNE ŠOLE

Najnovejši načrt Zavoda za urbanizem piranske občine predvideva gradnjo 680 stanovanj v Luciji pri Portorožu, in sicer 11 stanovanjskih blokov in nekaj individualnih hiš. Gradili bodo v Luciji II v smeri proti osnovni šoli, ki stoji na meji tega zazidalnega načrta. Hitra rast kraja in množitev prebivalstva poraja nove načrte v delovnih organizacijah tega kraja.

Osnovna šola v Luciji pripravlja dokumentacijo za dozidavo novega trakta s tremi učilnicami ter s specialnimi učilnicami za fiziko, kemijo in biologijo. Za pripravo gradbene dokumentacije so zagotovljena finančna sredstva in bi znašali stroški gradnje okrog 70 milijonov S-din.

»Osnovna šola Lucija«, tako pravi njen ravnatelj Jože Sorta, »ima sedaj 15 oddelkov s 340 učenci. Pouk se odvija v dveh izmenah in ni dvoma, da že v bližnji bodočnosti ne bo prostora za vse učence iz Lucije z ozirom na vedno večji priliv prebivalstva. Pričakovati je tudi, da se bodo učenci iz Portoroža preusmerili na 2 km oddaljeno šolo v Luciji na račun skoraj 4 km oddaljene osnovne šole v Piranu. S tem bi seveda razbremenili lokalni avtobusni promet in tudi stroški za prevoz učencev bi se občutno zmanjšali. Naša šola je bila pred nekaj leti popolnoma obnovljena, je dobro opremljena in edina v občini, ki ima svojo telovadnico. Mislimo, kako bi razširili šolsko kuhinjo, ki kljub utesnjenosti zadovoljivo deluje. 88 odstotkov učencev prejema malico in 12 odstotkov kosilo.« je zaključil tovariš Sorta.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da bo z realizacijo gradbenega načrta v Luciji rešeno tudi vprašanje kanalizacije, ki v sedanjem stanju grozi, da postane izvor nehigiene in raznih obolenj. Trdijo namreč, da bo Lucija povezana s piransko-portoroškim kanalizacijskim omrežjem. Ko že govorimo o komunalni problematiki Lucije, naj omenimo tudi njeno glavno pot, ki vpije po asfaltu. Danes praktično ne moremo več hoditi po njej, ker avtomobili — in teh je veliko — dvigajo prah v oblikih dimne zavese. Posebno so pri tem prizadeti otroci, ki na poti v šolo in domov vdihavajo ta slab zrak. Na stenskem časopisu osnovne šole v Luciji je posrečena karikatura, ki prikazuje šolo, pot, avto in dva učenca zavita v prah in pod njo tekst: »Končno sem uganil, Boris, zakaj me je vprašal zdravnik, če kadim.«

Vse kaže, da bodo vsi našteti problemi rešeni v splošno zadovoljstvo, saj ne moremo zanikati, da se Lucija razvija. V neposredni bližini Portoroža postaja lepša, večja in privlačnejša ...

Zoran Stojanović

V Luciji težko čakajo na asfalt, kajti vozila na cesti dvigajo, posebno v poletnem času, neznosen prah

20-letnica italijanskega kulturnega krožka

Te dni slavnostno proslavljajo v Bujah 20-letnico obstoja in dela italijanskega kulturnega krožka »Francesco Papo« v Bujah. V okviru prireditev ob pomembni obletnici je bila v Bujah tudi razstava likovnih del Claudia Ugussia in Maria Cocchietta, katerih dela so znana naši javnosti, saj sta pred časom razstavljala v Kopru in nedavno v piranski galeriji na skupni razstavi grupe slikarjev italijanske narodnostne skupine pod naslovom »Istria nobilissima«. (F. T.)

Uprava za finance skupščine občine Koper

je že pred časom naslovila na vse proračunske potrošnike občine Koper dopis, s katerim jih prosi, naj čim prej pošljejo zahtevke za proračunska sredstva za letošnje leto. Uprava za finance vabi proračunske potrošnike občine Koper, da svoje zahtevke, opremljene s programom dela za letos, dostavijo najkasneje do 31. januarja 1968.

UPRAVA ZA FINANCE SKUPŠČINE OBČINE KOPER

KMETOVALCI!
V tem in prihodnjem mesecu tvrdka

LUTMAN GIUSEPPE
GORICA

UL. MARCONI 9: trgovina koles, motociklov in potrebščin za avto
UL. TRIESTE 146: trgovina kmečkih strojev
nudi
po zelo ugodnih cenah
kmečke stroje AGRIA, VALPADANA in MOTO BENASSI
Izkoristite to veliko priložnost!

Halo! Halo!
Pokličite Koper, tel. 21-470
Naročite takoj »Primorske novice«
Koper, Ulica OF 12, telefon 21-470

OBČANI DOSLEDNO IZPOLNJUJEJO NA REFERENDUMU DANO BESEDO

Nagla rast nove osnovne šole

Zdaj nihče več ne dvomi, da se bo šolsko leto 1968/69 začel o pod novo streho in v sodobnih pogojih

Kolikor je bila trda in težka odločitev na decembrskem referendumu 1966 o samoprispevku za zidavo nove osemletke, toliko prijetnejši in slajši je dobro leto zatem pogled na dozorevajoči sad. Odbor za graditev osemletke se je brez oklevanja lotil svoje naloge. Tako rekoč neposredno po referendumu so nemudoma stekla vsa pripravljalna dela: sklenitev dogovorov o finansiranju, dokončna izdelava načrtov ter sklenitev pogodbe z izvajalcem graditve, gradbenim podjetjem »Primorje« iz Ajdovščine. Julija 1967 so zasadili prve lopate in udarili s prvimi krampi, če se tako preprosto izrazimo. Čez dobrega pol leta je zdaj vsem občanom na očeh vnanje, se pravi, v grobem dograjena osemletka. Tistim, ki so od srca in brez pridržka verjeli in tistim, ki so dvomili in oklevali. S skupno voljo in odločitvijo, s skupnimi lastnimi sredstvi bo komuna do letošnje jeseni rešila še enega izmed hudih problemov družbenega standarda. Se pravi: postavila sodobno grajeno in urejeno osemletko za tisoč in še več mlade generacije.

Izrecimo najprej priznanje vsem občanom: disciplinirano so januarja začeli plačevati samoprispevek. Gladko. Brez obotavljanja. Brez godrnjanja. Torej s čisto zavestjo, da prispevajo samim sebi za nekaj velikega, nekaj zelo pomembnega. Doslej, tako smo na oddelku za finance pri načelniku Cirilu Sotlarju izvedeli, da so občani že vplačali okrog 120 milijonov S-din samoprispevka za osemletko. Do popolnega vplačila samoprispevka, ki po načrtu znaša okrog 140 milijonov S-din, manjka torej le še 20 milijonov. Pričakovati torej smemo, da bodo občani do konca januarja tudi do konca izpolnili na referendumu dano besedo.

Priznanje velja tudi delovnim organizacijam, ki so se prostovoljno zavezale, da bodo za zidavo nove osemletke iz svojih skladov prispevale okrog 250 milijonov S-din. In sicer v obdobju dveh let (1967 in 1968), medtem ko so občani samoprispevek vplačali v enem letu (jan. 1967 do jan. 1968). Kakor občani tako tudi delovne organizacije drže in izpolnjujejo dano besedo, kakor so jo bile dosledno izpolnile, ko so pomagale tako dograditi postojnsko gimnazijo, da je dobila verifikacijo (priznanje, da ima vse pogoje za dobro opravljanje svoje dejavnosti).

Toda ne bilo bi prav ne lepo, če bi ne izrekli javnega priznanja tudi vsem šolnikom v postojnski komuni. Pa tudi občinski skupščini, ki je ob rebalansu občinskega proračuna k sredstvom za graditev priložila 15 milijonov S-din. Temeljna izobraževalna skupnost, ki že samostojno posluje, pa je od sredstev za leto 1967, znašajočih 28 milijonov S-din, priložila za graditev osemletke 18 milijonov S-din, v rezervnem skladu pa ohranila le 10 milijonov S-din. Z drugimi besedami: šolniki so se z velikim razumevanjem in zavestjo odpovedali »delitvi« ter tako razen svojega dela okrog graditve tudi materialno prispevali še posebej h graditvi.

Kdor od lanskega julija spremlja delo gradbenega podjetja »Primorje«, mora mirne duše priznati, da gre tudi tem graditeljem vse priznanje. Tehnično so se dela lotili tako smotrno, da se je marsikateri občan čudil, ko je opazoval naglo rast iz tako rekoč golih tal. Še več: iz tal, ki jih je bilo treba zastran talne vode najprej primerno urediti in utrditi. Doslej so graditelji opravili že vsa vnanja gradbena dela za vse objekte: učilnice in kabinete, delavnice za tehnični pouk, vezalni hodnik, pisarne in druge prostore ter telovadnico. V glavnem so položili tudi že ostrešja in strehe, čeprav je prav takrat začela pritiskati zima z vso močjo. Toda delavci so bili prav zares neugnani. Podnevi in ponoči so vrh ozidja goreli ognji. Ob njih so marljivi graditelji hiteli polagati ostrešje. Z delom so odnehali šele, ko je v teh minulih dneh pritisnila najhujša zima z obilico snega in ostrim mrazom. A prav vsak dan nestrpno čakajo, da se spet poženo na delo. Nekateri objekti so zdaj že pod streho. Brž ko bo mogoče, bodo dobili streho še drugi. Medtem pa že tečejo priprave za vsa notranja dela, ki so navadno najbolj zamudna: inštalacije vseh vrst, oblaganje, pleskanje in opremljanje. Če ne bi zima nepričakovano pokazala tako ostrih zob, bi bili opravili že marsikaj. Tako pravijo graditelji, ko se ozirajo po vremenu, se nemočni pridušajo, a vendar z velikim upanjem nestrpno čakajo, da se bodo skoraj spet lotili dela s tolikšno vnemo, da bo osemletka navkljub tej nevšečnosti dograjena kakor je bilo sklenjeno. Se pravi: v juliju 1968!

Francè Gerželj

POSTOJNSKA DELAVSKA UNIVERZA JE USPELA

Več kot znaš, več veljaš!

Po lanskem izredno dobro uspelem tečaju za šivanje, ki se ga je udeležilo precejšnje število žena in deklet iz Postojne in okolice, je postojnska Delavska univerza tudi letos postregla ženam in dekletom z nadvse koristno uslugo. V Postojni in na Pivki je organizirala (od 4. dec. 1967 do 13. jan. 1968) dva tečaja, ki sta bila tokrat namenjena zlasti priučitvi krojenja za domačo rabo. V Postojni se je tečaja udeleževalo 16 žena in deklet. Na Pivki pa je bilo med ženami in dekleti tolikšno zanimanje, da je tečaj za krojenje potekal v dveh oddelkih, v katerih je bilo 41 tečajnic s Pivke in vseh bližnjih naselij. Na tečaju, ki ga je zelo zadovoljivo vodil predmetni učitelj krojenja in šivanja Ivan Krajec iz Ljubljane, so se tečajnice naučile ukrojiti ženska in otroška oblačila, a tudi moško perilo. V Postojni je tečaj potekal v učilnici Dijaškega doma, na Pivki pa v razredu nove osemletke, ki je z vsem razumevanjem pomagala Delavski univerzi v njenem prizadevanju, da bi žene in dekleta z lastnim znanjem mogle v čim večji meri prispevati k »ravnotežju družinskega proračuna«. Za 64 ur pouka v krojenju je vsaka tečajnica prispevala po 15.000 S-din. Zanje pa je pridobila neprecenljiv kapital, ki se v družini izredno visoko obrestuje.

(ž)

Skupina tečajnic pred pivško osemletko s predmetnim učiteljem Ivanom Krajcem v sredini

ZA IDEJNO POLITIČNO VPRAŠANJE KOMUNISTOV

Trimesečna politična šola

Komite občinske konference ZKS je v sodelovanju z družbeno-političnimi organizacijami ter Delavsko univerzo pripravil trimesečno politično šolo, namenjeno zlasti mlajšim komunistom iz vseh osnovnih organizacij ZK v postojnski komuni. Šolo bo predvidoma obiskovalo nad 30 slušateljev, ki bodo vsak torek od 14. do 19. ure poslušali kvalitetna aktualna predavanja ter se udeleževali razgovorov v zvezi s posameznimi predavanji. V celoti bo šola s predavanji in razpravami trajala 36 do 40 ur. Program obsega predavanja o reformi, samoupravljanju, vlogi družbeno-političnih organizacij, o mladini in vzgoji, mednacionalnih in mednarodnih odnosih ter še nekatere druge družbeno-politične probleme, med njimi tudi aktualno vprašanje o vulgarizaciji ekonomske misli in sistema. Namen in cilj politične šole je predvsem v tem, da bi se zlasti mlajši in perspektivnejši člani Zveze komunistov čim globlje in temeljiteje idejno politično izobrazili, oborožili z znanjem o družbeni problematiki ter se usposobili za odločne in dosledne borce v izvajanju programa Zveze komunistov v komuni ter v sredinah, kjer delajo in živijo.

(ž)

VEČ ZA OTROŠKO VARSTVO

V pripravah za sprejem zakona, ki naj bi uredil otroško varstvo v Sloveniji, je bila vrsta vprašanj. Prav te razprave so pripomogle, da je zakon prinesel vrsto novosti, ki so jih teze že predvidevale.

Razprave, ki so jih imeli v Ilirski Bistrici o tem vprašanju že lansko jesen, so pokazale, da ni dovolj za otroško varstvo samo denar, temveč tudi delna organizacija. V tej občini so že dosedaj dajali za otroško varstvo precej denarja. Toda, ker se je denar zbiral za otroško varstvo iz več naslovov, je bilo tudi koriščenje različno. Vsaka organizacija, ki je imela denar, ga je dajala v tiste namene, ki so se njej zdeli potrebni in smotrni. Premalo se je delalo programsko, zlasti za nadaljnje sistematično zadovoljevanje potreb na tem področju.

Z zakonom o skupnostih otroškega varstva in formiranju nekaterih oblik otroškega varstva v Sloveniji je rešenih vrsta vprašanj. Še več pa bo treba rešiti in razreševati pri konkretnem delu. Po izidu zakona, ki nalaga občinskim skupščinam, da postavijo organizacijo otroškega varstva, so v Ilirski Bistrici nekateri organi mnenja, da ne bi ustanavljali posebnih organov, temveč da bi naloge, ki izhajajo iz zakona, kakor tudi druge poverili Temeljni izobraževalni skupnosti. Taka odločitev je bila za razmere, potrebe in možnosti občine Ilirska Bistrica vsekakor smotrna. Zadolžitev izobraževalne skupnosti za otroško varstvo bo zahtevala, da se tudi šolstvo vključi v reševanje otroškega varstva, kar je bilo dosedaj v marsikateri šoli skrb drugih, najpogosteje nikogar.

Kako se bo razvijalo otroško varstvo v prihodnje, bo moral povedati program razvoja. Ta bo moral biti usklajen z možnostmi, ki jih ima občina. Določiti bo treba oblike varstva otrok na območju celotne občine, preučiti obstoječe oblike glede na njihov obseg, potrebnost in uspešnost dela. Dalje bo treba preučiti možnosti za razširitev in razvoj posameznih ustanov po prioritetnih potrebah, zlasti za dnevno varstvo šolskih, predšolskih otrok in za prehrano. Program bo moral uskladiti tudi delovanje drugih ustanov, zlasti zdravstva, šolstva in socialnega varstva v celoto. Pomemben člen v verigi za uspešno razreševanje problemov otroškega varstva bodo morale postati tudi krajevne skupnosti, zlasti tiste, kjer so in bodo za to možnosti. Prav tako bo moral program uskladiti tudi vire sredstev za otroško varstvo z nalogami. Zlasti v začetku bo treba postaviti osnovo za redno in uspešno otroško varstvo in bo nujno pretežni del denarja vlagati za ureditev prostorov, kjer bo dnevno varstvo otrok. V nekaterih osnovnih šolah, zlasti v Ilirski Bistrici, Jelšanah, Kuteževem in drugih, so prostori že sedaj, potrebno bi bilo jih le preurediti in opremiti. Pričakovati je namreč, da bo otroško varstvo, vsaj od začetka, dobilo svoje mesto in zajelo najširši krog otrok prav na osnovnih šolah.

(—c)

TRGOVINA TUDI NA VELIKEM BRDU

Občani vasi Veliko brdo že več let trkajo na vrata trgovskega podjetja Ilirija, da bi tudi v njihovi vasi dobili trgovino. Vse prošnje in dokazovanja, da jim je trgovina potrebna, so bila zaman. Podjetje Ilirija je bilo že pred leti voljno postaviti na Velikem brdu trgovino, vendar je bilo vprašanje rentabilnost. Kupna moč celotne vasi je pač tolikšna, da bi trgovina poslovala s čisto izgubo. Z izidom zakona o blagovnem prometu pa so se vrata odprla tako občanom kakor tudi podjetju Ilirija. Po tem predpisu lahko trgovska podjetja sklenejo z občani pogodbo, da bodo proti gotovi odškodnini prodajali blago, katerega bo dobavljalo podjetje. Ti predpisi omogočajo, da se odprejo trgovine v krajih, kateri so oddaljeni od centra in nimajo trgovine.

Kako naj bi delali po novem v Ilirski Bistrici

V upravnih organih občinske skupščine Ilirska Bistrica proučujejo, kako uvesti deljeni delovni čas, tako da bi najbolje ustrezal delu, uslužbencem in občanom. Gotovo bi bilo najprimerneje, da bi vsi upravni organi v Sloveniji imeli enake urnike, ker bi sicer nastopile težave pri dnevnem kontaktiranju. Enoten delovni čas kot upravni organi bi morale imeti tudi delovne organizacije v občini, zlasti tiste, ki opravljajo javne zadeve, in pa poslovna uprava. Menijo, da bi bil najprimernejši delovni čas od 8.30 do 12. ure in od 13. do 17.30, razen v petkih, ko bi bil popoldanski delovni čas krajši za pol ure. V letnem času pa bi se delovni čas pričel eno uro prej in prav tako tudi eno uro prej končal. Ta čas se ujema tudi s predlogom republiškega izvršnega sveta. Sobote bi bile proste. Nerešeno pa je vprašanje, kako urediti delovni čas za tiste službe, ki morajo delati zaradi občanov tudi ob sobotah. Sem sodijo zlasti prijavno-odjavne službe in sklepanje zakonskih zvez. Posebno ne kaže spreminjati dneva za poroke, ker se je sobota uveljavila pri občanih kot za take svečane akte najprimernejši dan. Po vsej verjetnosti bodo imeli delavci, ki bodo delali v sobotah, prost dan v ponedeljek.

Ugotovili so tudi, da bo v občini po novem urniku, ko bo uveden, delalo okrog 700 delavcev, kasneje pa celo še več. Nastaja vprašanje, kdaj bodo ti občani lahko opravili nekatera opravila pri oblastvenih organih in bodo le-ti imeli enak delovni čas kot ostali, da jim ne bi bilo treba zapuščati dela. Verjetno bo kazalo, da bi ob sobotah delovale še nekatere službe, poleg prijavno-odjavne in sklepanja zakonskih zvez, zlasti tiste, katerih se občani najpogosteje poslužujejo.

Če bo deljen delovni čas uveden pri vseh delovnih organizacijah, bo nedvomno treba urediti prehrano in varstvo otrok. Potrebno bo tudi spremeniti urnik na nekaterih progah javnih prevoznih sredstev, ki prevažajo v Ilirsko Bistrico na delo ljudi iz okoliških krajev.

S pripravami za uvedbo deljenega delovnega časa se ukvarjajo tudi v nekaterih delovnih organizacijah. Delavski sveti so že imenovali komisije, katere imajo nalogo, da pripravijo vse potrebno in proučijo možnosti, kako preiti na nov delovni čas, da bi bilo že v začetku čim manj težav. (-c)

AVTO-MOTO ZVEZA VOŠČI ZA LETO 1968:

Srečno in udobno vožnjo

Priznati moramo, da postaja Avto moto zveza Jugoslavije iz leta v leto sodobnejša organizacija. To pa ne velja samo za njeno organiziranost in tehnično opremljenost, temveč tudi za »birokratski« del njene dejavnosti.

Vzemimo v dokaz samo način, kako je letos poskrbela, da bodo lastniki motornih vozil na kar najlažji način obnovili članstvo v tej zvezi. Preko svojih društev je poslala vsakemu vozniku novoletne čestitke in mu hkrati predlagala, naj se včlani oziroma obnovi članstvo v AMZ. V ta namen je čestitki priložila člansko izkaznico, ki je sestavljena in tiskana tako, da lahko vsak član poravna skromno članarino na katerikoli pošti ali pri katerikoli organizaciji avto-moto zveze, skratka, kakor mu je najbolj pri roki. V posebnem priloženem prospektu obvešča voznike z vsemi ugodnostmi, ki jih uživajo kot člani AMZ ter z vso svojo dejavnostjo ter z naslovi svojih turističnih uradov kakor tudi s svojimi publikacijami. Vsakdo, ki prejme tako pismo, spozna tako na prvi pogled, da ima opravka z res sodobno organizacijo, kateri velja že zaradi tega zaupati. Vsekakor zgleden primer pravilnega pristopa do članov. Prenekatera druga organizacija bi se morala zgledovati po Avto-moto zvezi Jugoslavije, pa bi gotovo zabeležila večji priliv članstva.

(jl)

Nadomestne volitve

Preteklo nedeljo so bile v postojnski komuni v volilni enoti, ki obsega naselja Zagorje, Drskovče, Parje in Tabor, nadomestne volitve novega odbornika v občinski zbor občinske skupščine. Nadomestne volitve so v tej enoti volilni upravičenci morali opraviti zaradi tega, ker je dosedanji odbornik Kavčič zaradi bolezni odložil odborniški mandat. Med tremi kandidati so volivci izvolili za novega odbornika Janeza *Šušteršiča*, učitelja z osemletke na Pivki. Pred volitvami so občani na zborih volivcev, ki so hkrati potekali povezano z zbori krajevne skupnosti, prizadevno razpravljali o najrazličnejših krajevnih problemih, presojali dosedanje delovanje krajevne skupnosti ter sestavili njen delovni program za leto 1968.

(ž)

Lovci na Postojnskem skrbe za divjad

Postojnski lovci lepo skrbijo za prehrano divjadi v loviščih. Visok sneg resno ogroža divjad, ki si ne more iskati hrane. Tako sta lovski družini Črna jama in Javornik organizirali dovoz hrane za divjad. K sodelovanju so pritegnili tudi gojence srednje gozdarske šole, ki so se radi odzvali vabilu.

Lovci pa ugotavljajo, da delajo med divjadjo veliko škode psi, ki so na prostem. Zato priporočajo lastnikom psov, da jih imajo v zimskem času privezane.

SEMINAR ZA VODILNE KOMUNISTE V POSTOJNSKI OBČINI

Kritična ocena položaja

Komite občinske konference ZKS Postojna je pred nedavnim v sodelovanju z Delavsko univerzo priredil uspel celodnevni seminar. Na seminarju, ki je bil v dvorani »Pivke jame«, so razen članov komiteja in predsednikov posameznih komisij sodelovali sekretarji osnovnih organizacij ter oddelkov ZKS. V daljšem uvodnem referatu je politični sekretar komiteja občinske konference ZKS Andrej Miklavčič orisal položaj v komuni, med drugim zlasti gospodarjenje in poslovanje delovnih organizacij v reformnih pogojih ter kritično ocenil nekatere pojave v gospodarskem in poslovnem življenju v komuni. Na to oceno je zatem navezal oceno o vlogi komunistov, sekretariatov in osnovnih organizacij ZKS v celotnem družbeno političnem dogajanju v komuni.

Vključno z obširno razpravo se kaže, da razen nekaterih izjem osnovne organizacije v obdobju po občinski konferenci še vedno niso neposredno in aktivno zaživele ter v duhu vsebinske reorganizacije ZK začele izpolnjevati svoje idejne in družbeno-politične naloge. Na seminarju, ki je v celoti potekal v znamenju, kako bi komunisti in njihove osnovne organizacije čim aktivneje začeli posegati v družbeno in politično dogajanje ter se boriti za uveljavljanje programa ZK in ciljev gospodarske reforme, so zlasti poudarili ter se soglasno zavzemali za to, da je treba v vrstah komunistov okrepiti disciplino. Toda ne zaradi discipline same, ampak zaradi aktivnosti v samih organizacijah oziroma aktivnosti vsakega komunista. Skratka: vzpodbuditi in okrepiti je treba aktivnost komunistov, da bi začeli z največjo vnemo posegati v družbeno življenje komune prav na vseh področjih ter se povsod boriti za napredna stališča. Najsi bodo kjerkoli, povsod so se komunisti dolžni aktivno udejstvovati v duhu programa ZK. Precej razprave in prizadevanja so na seminarju posvetili tudi vrsti problemov, ki bi jih mogli v celoti imenovati — pomladitev Zveze komunistov v postojnski komuni.

(ž)

NA PIVKI KAR NAPREJ VPRAŠUJEJO

Kdaj selitev pošte?

Zastran pošte na Pivki menda že četrtič zastavljamo pisanje v »Primorskih novicah«. Zadeva se, tako pravijo občani, »vleče kot jara kača«. Ko se je zadovoljivo odmotal klobčič zaradi prostorov v stavbi krajevnega urada, je bilo pričakovati, da se bo pošta, ki gostuje v naravnost nemogočih prostorih na železniški postaji, zdaj zdaj preselila v primerno urejene nove prostore sredi Pivke. Poglavitno pri tem pa je zlasti to, da bo s preselitvijo slednjič tudi Pivka vključena v avtomatsko telefonsko omrežje.

Kljub temu, da so prizadeti takrat zagotavljali, da bo zadeva po ugodni prostorski rešitvi stekla kot po loju, se zdaj nekako po polževo vleče od meseca do meseca. Ko smo si pred nedavnim zadevo na kraju samem ogledali, smo ugotovili, da so dela zdaj zares v teku. V poslopju krajevnega urada preurejajo prostore tako, da bosta v pritličju morda že do konca februarja ali vsaj v začetku marca dobila krajevni urad in pošta vsak »svoj življenjski prostor«. Zdi se, da bo za oba nekoliko tesno, zlasti za pošto, ki bo prostorsko neprimerno bolj utesnjena, kot je na železniški postaji. Tako kaže vsaj na videz. Odgovorni pa pravijo, da bo poslovanje v novih prostorih funkcionalno tako urejeno, da ne bo nihče prizadet: ne pošta ne krajevni urad ne občani.

(ž)

Na Kozini živahna klubska dejavnost

Kulturna dejavnost na Kozini je v zadnjem času oživela. Lotili pa so se novih oblik kulturno-prosvetnega dela. Urejajo dvorano, v kateri naj bi se razgibala klubska dejavnost, in sicer tako, da bi pritegnila mladino in odrasle. Sestavili so program dela, ki predvideva med drugim recitacijske večere, posvečene Prešernu, Kosovelu, obravnavali bodo raznę mednarodne probleme, prirediti pa nameravajo tudi zanimiva predavanja. Nekaj finančne pomoči je prizadevnim prosvetnim delavcem na Hrpeljah in Kozini obljubil občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij v Sežani.

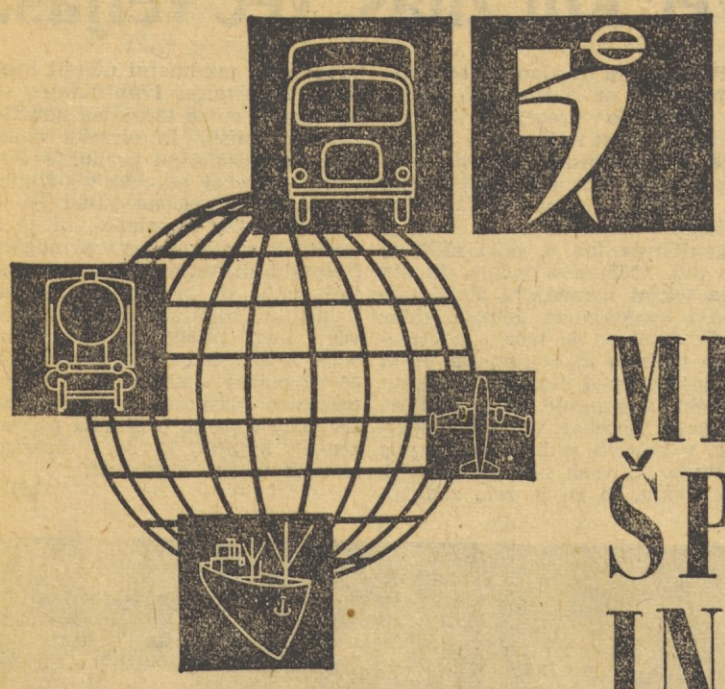

DVAJSETLETNI JUBILEJ

INTEREUROPA KOPER MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT

Intereuropa Koper, mednarodna spedicija in transport, je bila ustanovljena dve leti po osvoboditvi. Podjetje se je razvijalo z gospodarsko rastjo koprske luke. Svoj dvajseti jubilej slavi Intereuropa v času, ko se je Koper povezal z železniško progo s svojim zaledjem, z vso Jugoslavijo in s tem z železniškim omrežjem Evrope.

Dvajsetletnico proslavlja podjetje z velikimi uspehi in z velikimi možnostmi za nadaljnji razvoj. Danes je Intereuropa eno izmed vodilnih jugoslovanskih spedicijskih in transportnih podjetij, ki ga cenijo poslovni prijatelji tako doma kot v inozemstvu.

Ob tej priložnosti ne bo odveč, če v skopih stavkih povemo življenjsko pot Intereurope od ustanovitve do danes:

Ustanovljena je bila konec 1947. leta kot delniška družba z omejeno zavezo. Takrat je imela Intereuropa le direktorja in tri uslužbence. Že leto dni kasneje pa deset ljudi. Začetek je bil torej zelo skromen. V prvih letih se je podjetje ukvarjalo z uvozom hrastovine iz Pulja za ladjedelnico v Piranu, skozi puljsko luko pa je izvažalo premog in sol. Prevoze je organiziralo s tremi tovornjaki bivšega prevozniškega podjetja Adria (danes »Slavnik«). Sočasno se je Intereuropa ukvarjala tudi s posredništvom in carinjenjem vina, ki je bilo namenjeno izvozu v Italijo, Avstrijo in Zahodno Nemčijo. Nekako v istem času je Intereuropa organizirala tudi uvoz lahko pokvarljivega blaga. Tako je že 1950. leta odprla svojo prvo poslovalnico v Sežani, ki se je ukvarjala s prometom darilnih paketov in z zbirnim prometom.

Poslovanje podjetja je že toliko naraslo, da je 1952. leta kupilo svoj prvi štiritonski tovornjak, kasneje pa še dvajsettonski. Intereuropa je tedaj začela odpirati poslovalnice še v drugih krajih, najprej v Kozini, potem še v Podgorju in na Reki. Vendar so bili to le skromni začetki in ni bilo moč še govoriti o uglednem podjetju.

Razvoju spedicije in transporta v Jugoslaviji leta 1955 Intereuropa ni bila kos. Znašla se je v hudi stiski in ni niti zdaleč mogla konkurirati drugim spediterskim in transportnim podjetjem. Ko ocenjujemo danes uspehe Intereurope, moramo poudariti, da se je začel nagel vzpon podjetja šele 1956. leta, ko so s pomočjo strokovnjakov na tem področju postavili osnove za solidno poslovanje.

Tako je podjetje iz leta v leto širilo svoje poslovanje, sprejemalo nove ljudi in odpiralo nove poslovalnice v vseh večjih središčih. Od majhnega podjetja z desetimi uslužbenci konec prvega leta življenja je Intereuropa do danes zrasla v mogočno mednarodno spedicijo, v kateri dela 1169 ljudi, od tega samo v mednarodni špediciji 742. Od dveh skromnih tovornjakov, s katerima je začela prve korake v svet, je vozni park Intereurope narasel na 120 vozil z nosilnostjo 3500 ton.

Danes je Intereuropa tako močna mednarodna špedicija, da ima svoje podružnice ne samo v vseh večjih mestih Jugoslavije, razen Makedonije, temveč tudi v vseh lukah, mejnih prehodih in svoja predstavništva v Trstu, na Dunaju in v New Yorku. Podjetje je zaključilo prvo leto s 192 tonami prometa. Leta 1966 pa je imelo že 3,600.000 ton prometa, od tega samo tranzitnega 1 milijon 640.000 ton. Medtem ko je leta 1953 zaključilo poslovno leto z 31 milijoni 732.000 dinarji in z 8,159.000 dinarji obratnih sredstev, je podjetje konec 1966. leta realiziralo 21 milijard 3 milijone 151.000 starih dinarjev, obratnih sredstev pa 1.439,670.000 starih dinarjev. Poslovno leto, ki je pravkar zaključeno, izkazuje še desetodstotni porast tako realizacije kot tudi dohodka.

Ob dvajsetletnem jubileju je potrebno poudariti tudi dejstvo, da je šla Intereuropa, čeprav je postala ena najmočnejših jugoslovanskih organizacij za spedicijo in transport, prva na pot specializacije. Prav ta specializacija je Intereuropo uvrstila glede tranzita blaga na tretje mesto v seznamu jugoslovanskih spedicijskih podjetij. Prva je v tonaži tranzita blaga v Češkoslovaško, Madžarsko, Avstrijo, Švico in Zahodno Nemčijo iz koprske in reške luke. Prav v tranzitu je Intereuropa najmočnejši poslovni partner reške in koprske luke.

Glede poslovanja na mednarodnih sejmih doma in v inozemstvu je Intereuropa daleč pred drugimi tovrstnimi podjetji v državi. Je edina, ki ima skozi vse leto svoje posebne poslovalnice v vseh sejemskih mestih Jugoslavije. Opremljena je s posebnimi sodobnimi vozili, dvigali in tovornjaki. Njeni predstavniki že vrsto let zastopajo Jugoslavijo v svetovnih organizacijah IRU (Union Internationale des Transports Routiers) in FIATA (International Forwarding agets Assotiations).

Dejavnost Intereurope v transportu je znana ne samo po vsej Jugoslaviji, marveč v številnih mestih in deželah Evrope in Bližnjega vzhoda. Njena težka vozila križarijo po vseh glavnih mednarodnih cestah Evrope. Da je nadvse soliden partner, dokazujejo uspehi, ki smo jih prej navedli.

Da bi moglo biti kos veliki mednarodni konkurenci, je podjetje sklenilo popolnoma obnoviti in potem redno obnavljati vozni park, in sicer vsako leto za petino. Lani je Intereuropa kupila 52 avtovlakov najsodobnejše izdelave, vlačilce in prikoličarje. Tako podjetje redno skrbi za obnovo osnovnih sredstev, ker ima v programu, da bo zamenjalo vsako leto 20 do 25 vozil. Nobeno vozilo ne sme prekoračiti pet let starosti. Le s takimi vozili se Intereuropa lahko meri na mednarodnem tržišču.

Nad polovico vseh prevozov opravlja podjetje v inozemstvu, na konvertibilnem območju. Trenutno zaposluje 250 šoferjev, ki praktično vozijo po vsej Evropi in na Bližnjem vzhodu. V vseh večjih jugoslovanskih mestih ima 13 poslovnih enot, med katerimi sta največji na Reki in v Ljubljani. Razen tega ima še deset posebnih poslovnih mest. Tako praktično pokriva s svojim poslovanjem vse državno ozemlje, razen Makedonije.

Poslovni prostori v vseh mestih so sodobno urejeni. Vse enote so povezane s teleprinterji, na sejmih ima svoj UKV sistem, ki ga potem izkorišča tudi pri večjih konvojih pri prevozih izvendimenzijskih tovorov.

Pa še nekaj stavkov o kadrih, štipendiranju, standardu in sistemu upravljanja. Intereuropa redno štipendira petnajst dijakov in študentov na srednjih, višjih in visokih šolah. Že nekaj let ne sprejema v službo ljudi, ki nimajo najmanj srednješolsko izobrazbo. Tako so v podjetju uspeli v nekaj letih spremeniti strukturo zaposlenih, da ima nad 80 odstotkov delavcev (izjema so le šoferji) srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Že dve leti prakticirajo pripravniški sistem za dobo od šestih mesecev do enega leta. Stroški za pripravnike gredo v breme vseh služb in ne samo enot, v katerih se pripravniki specializirajo za svoje strokovno delo. Že takšna struktura zaposlenih nam očitno pove, zakaj Intereuropa tako uspešno posluje ne samo v domači deželi, marveč tudi v Evropi in na Bližnjem vzhodu. Razen tega je potrebno pripomniti, da lahko vsak član kolektiva dobi plačano šolnino za učenje tujih jezikov, ki so jim pri delu v špediciji in v mednarodnem transportu nujno potrebni.

Čeprav so osebni dohodki na ravni drugih tovrstnih podjetij in so znašali v pravkar zaključenem poslovnem letu poprečno mesečno okrog 110.000 starih dinarjev, niso pozabili na družbeni standard. Kolektiv se zaveda, da ne more uspešno poslovati, če njegovi člani živijo v slabih življenjskih razmerah. Ena izmed glavnih skrbi podjetja je torej bila, da bi čim več delavcev dobilo primerna stanovanja. Za to je podjetje iz leta v leto odvajalo precejšnjo vsoto za gradnjo ali za nakup stanovanj. V zadnjih treh letih je podjetje namenilo okrog 200 milijonov starih dinarjev za kreditiranje in zgraditev stanovanj. Letos bodo porabili skupno s krediti v ta namen okrog 400 milijonov starih dinarjev. Načrtno kreditiranje, ki jamči hitrejše obračanje sredstev, zagotavlja postopoma vsem zaposlenim primeren stanovanjski standard. V načrtu imajo do 1970. leta popolnoma rešiti stanovanjske probleme vseh zaposlenih delavcev.

Intereuropa je že pred leti decentralizirala upravljanje. Tako ima vsaka enota svoje organe upravljanja, ki odločajo o vsem, razen o zadevah, ki so pomembne za celotno podjetje. Toda tudi o sklepih centralnega delavskega sveta in o poslovanju podjetja so vsi člani kolektiva redno seznanjeni prek lastnega glasila »Novice Intereurope«, ki izhaja mesečno. Tudi vse sklepe upravnega odbora redno dostavljajo vsem enotam.

RZ

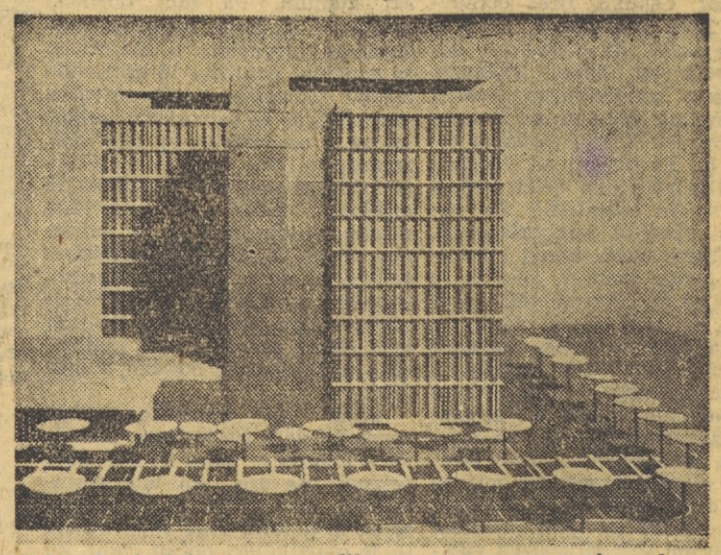

Potem ko je Intereuropa uredila prostore za vse svoje poslovne enote, bodo tudi delavci v Kopru prešli iz sedanjih treh neprimernih stavb v novo stolpnico pri glavnem vhodu v luko

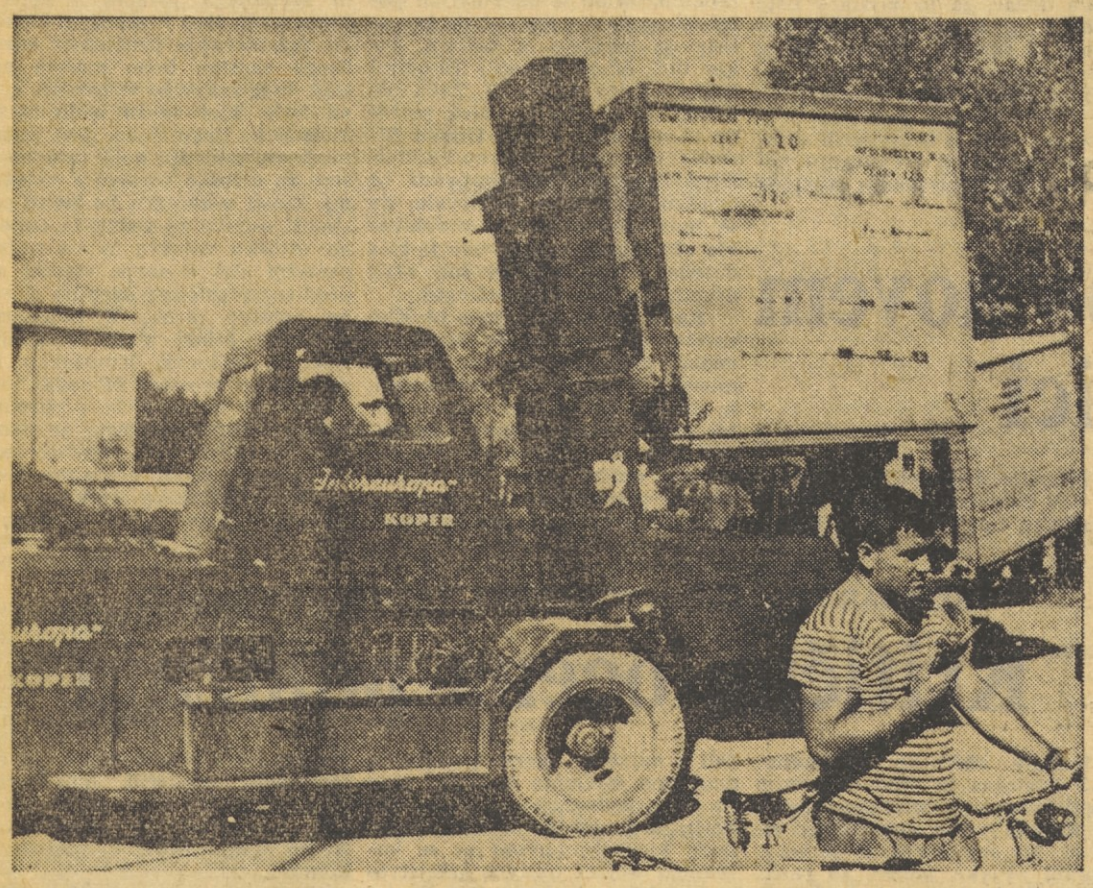

Za specializirano dejavnost na sejmih ima Intereuropa tudi vso potrebno mehanizacijo kot edini jugoslovanski sejemski spediter

Težka vozila Intereurope prevažajo zahtevne izvendimenzijske tovore iz reške luke

Moč in uspeh sta v enotnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

dite (katerim bodo v poznejših letih seveda sledili še nadaljnji, kot bodo pokazale potrebe) pod naslednjimi pogoji: Gostinska podjetja na obalnem območju morajo doseči enotnost poslovanja in združiti razpoložljiva dinarska sredstva ter retencijske (devizne) kvote, ki bodo štele kot polog pri najemanju kreditov. Zdaj posamezna gostinska podjetja mnogokrat precej lahkomiselno trošijo svoja devizna sredstva, banke pa imajo možnost, da jih obrnejo res smotrno. Zainteresirane so za kreditiranje vsega, kar bo pomagalo popraviti sedaj prav šibko strukturo gostov. To pa zahteva velikih posegov, katerih niti posamezne občine, kaj šele posamezna gostinska podjetja niso sposobna napraviti. Banke ne zahtevajo fizične integracije obalnih gostinskih podjetij, čeprav bi bila zaželena, čvrsto pa stojijo na stališču, da bo smotrno turistično politiko, razvoj in sploh gospodarjenje, kakršnega so pripravljene kreditirati, omogočila in zagotovila samo predlagana poslovna in finančna integracija obalnega turizma.

Navzoči predstavniki gostinskih, gospodarskih in drugih organizacij so se z eno samo izjemo (predstavnik hotela »Palace« iz Portoroža) strinjali s potrebo, pravzaprav skrajno nujnostjo doseči poslovno enotnost vseh obalnih gostinskih in turističnih organizacij, vendar so opozorili na posamezne ovire, ki bodo nastopile pri tovrstnih prizadevanjih, oziroma na razne probleme, ki jih bo potrebno rešiti vzporedno s tem. Mnogi predstavniki so izrazili celo prepričanje, da bi se kazalo odločiti kar takoj za postopno fizično integracijo.

Ob zaključku so na posvetu sklenili, da bo obalni strokovni pododbor republiške gospodarske zbornice za gostinstvo in turizem v sodelovanju s podpredsedniki občinskih skupščin in načelniki oddelkov za gospodarstvo treh obalnih občin takoj sklical širši posvet predstavnikov samoupravnih organov vseh gostinskih in turističnih organizacij tega območja, da skupno sestavijo komisijo, ki bo proučila možnosti in izdelala predlog za kar najhitrejše in res smotrno poslovno sodelovanje ter za združitev vseh razpoložljivih dinarskih in deviznih sredstev v cilju najemanja investicijski kreditov. Na podlagi obeh posvetov in ugotovitev ter predlogov komisije bodo tudi izdelali program bodočega razvoja, torej tudi prioritetni vrstni red za potrebne investicije, kakor tudi načela za bodočo skupno, enotno poslovno politiko, začenši od enotne politike cen, diferenciacije oz. kategorizacije gostinskih objektov, preko skupnega nastopanja na tržišču, predvsem v inozemstvu, pa do propagande, kar vse je zdaj zelo pomanjkljivo.

(jl)

GOSTINSKO-TURISTIČNO PODJETJE »KRAS« JE V ZNATNI NAKLADI IZDALO

MIKAVEN TURISTIČNI PROSPEKT

Za novo poslovno leto ter kot prvi uvod v letošnjo turistično sezono je gostinsko-turistično podjetje »Kras« v Postojni izdalo zares lep in mikaven turistični prospekt. V večbarvnem odličnem tisku prikazuje prospekt domačemu in tujemu turistu vse gostinske objekte tega podjetja, njihovo notranjost, vnanje okolje ter eno izmed najlepših podob Postojnske jame. Na prospektu so v treh jezikih (slovenščini, italijanščini ter nemščini) navedeni v brzojavnem stilu vsi osnovni podatki posameznih gostinskih in turističnih objektov. Motivično, barvno in grafično je prospekt zares imenitno izdelan. Morda najlepše med vsemi dosedanjimi, kolikor jih je bilo izšlo kot propaganda za postojnsko gostinsko-turistično dejavnost. Z njim je dobila Postojna ob lani izšlem prelepem prospektu Zavoda Postojnske jame še eno mikavno propagandno edicijo, s katero bo moč brez zardevanja doma in v tujini povabiti gosta in turista v Postojno. (ž)

Kje so investicije za šolstvo?

Ponavljamo naslov iz prejšnje številke, ker je tudi pisanje nadaljevanje članka iz prejšnje številke. V njem smo javnosti koprske občine obljubili, da bomo objavili seznam tistih gospodarskih organizacij, ki niso ne samo ničesar prispevale za uresničitev programa obnove in modernizacije starih in gradnje novih šol, ampak niso niti razpravljale o perečem problemu našega šolstva. Poudarili smo, da so občani z velikim razumevanjem sprejeli program, ker se zavedajo, da brez znanja ni nobenega napredka.

V komentarju smo naglasili, da ne moremo obsojati delavskih svetov, ker niso izglasovali potrebne vsote, saj o tem niso mogli niti razpravljati. Dejali smo, da so za to kriva edino vodstva, ki delavskim svetom niso predložila šolske problematike v pretres in sklepanje.

Žal nam je, da moramo s tolikim številom podjetij pred oči javnosti, vendar upamo, da bo to bolj zaleglo kot šepetanje ali obiranje za vogali. Ne bi bili pravični do tistih gospodarskih organizacij, ki so svoje obveznosti izpolnile in jih redno izpolnjujejo, čeprav so nekatere zaradi reforme v kaj malo zavidljivem položaju. Prepričani smo tudi, da nam kolektivi naštevanih gospodarskih organizacij ne bodo zamerili, pač pa jih bo ta seznam spodbudil, da pritisnejo na svoja vodstva in organe upravljanja, naj sledijo drugim gospodarskim organizacijam v občini, pretresejo težak položaj šolstva in se odločijo za prispevek.

Gospodarske organizacije v koprski občini, ki doslej še niso ničesar prispevale so: Primorski tisk, Tomos, Stil, Iplas, Slikoplast, Globus, Luka Koper, Slavnik, Adria Ankaran, Bife Mercedes bar, podjetje 2. oktober, Trgoavto, Obrtni center, Jestvine, Obrtno mizarsko podjetje, Tapetnik, Ključavničarstvo, Avtomotoservis, Soda, Kemoteks, Brivnica — česalnica, Foto Jadran, Cestno podjetje, Interagent, Hotel Galeb, Stara kavarna, Kavarna Primorka, Agraria, Vodna skupnost, Preprodaja, Marelica, Obrat družbene prehrane »Emona«, Elmet, Stanovanjsko podjetje, Invest biro, Poslovno združenje za trgovino, Gospodarska zbornica Slovenije, strokovni odbor za obrt, turizem in gostinstvo.

To so podjetja, ki imajo svoj sedež v koprski občini. Kot smo poudarili že zadnjič, je potrebno pri zbiranju denarja za investicije v šolstvo in izobraževanje vključiti tudi tiste gospodarske organizacije, ki imajo sedež izven koprske občine in teh je kar precej. Mnoge med njimi ustvarjajo na našem območju lepe dobičke in njihovi uslužbenci živijo s svojimi otroki v koprski občini. RZ

POSEBNA KOMISIJA RAZISKUJE STANJE V MEHANOTEHNIKI V IZOLI

LJUDJE NISO IGRAČKE

Samo nepravilen postopek ali sploh nepotrebne odpovedi?

V Izoli je še vedno glavna tema razgovorov vprašanje upravičenosti — pozneje že preklicanega — odpusta 34 delavk in delavcev iz tovarne igrač »Mehanotehnika«. Kakor pač v vsaki zadevi je tudi o tej slišati najrazličnejša mnenja. Nekateri se zadovoljijo že z ugotovitvijo: »Pa prav za novo leto so jih postavili na cesto!« Drugi vidijo glavni kamen spotike v tem, da so med odpuščenimi (bili) tudi mnogi borci NOB. Spet tretji očitajo strokovni službi tovarne predvsem to, da prizadetih ni upala obvestiti o nameravanem odpustu neposredno v tovarni, temveč jim je poslala odpovedi po pošti, da so jih našli doma, ko so se zadnji delovni dan v letu vrnili z dela. Skratka, večina ljudi se razburja predvsem nad nepravilnim postopkom, le redki pa se vprašajo, če so odpusti sploh bili in so potrebni in če ne gre morda za globlje vzroke, da je prišlo do odpovedi, ki so povzročile tolikšno razburjenje.

O vsem tem so že razpravljali na sestanku vseh odpuščenih s predstavniki občinske skupščine in družbenih organizacij ter vodstvom podjetja. Izkazalo se je, da so bile odpovedi res premalo preudarjene in da kaže dodobra pretehtati, če kljub vsem zahtevam reforme — oziroma prav zavoljo njih — ne bi bilo mogoče poiskati drugačne rešitve, ne pa ravno skrčenj števila zaposlenih.

Po vsem tem so pri občinski skupščini imenovali posebno petčlansko komisijo, ki ima naslednje naloge: preveriti, kako so potekale analiza in ostale priprave za odpust prizadetih 34 delavcev. Hkrati s tem proučiti delovanje samoupravnih organov in oblike medsebojnih odnosov v tovarni. Preveriti resničnost navedb, ki so jih izrekli odpuščeni na sestanku 4. januarja. In končno: napraviti popolno analizo stanja v podjetju ter pripraviti poročilo in ustrezne predloge za ureditev razmer v tovarni. Komisija mora svoje delo končati in poročati svetu za gospodarstvo pri občinski skupščini do 10. februarja.

(jl)

— FIAT
— AUDI
— BMW
— CITROEN
— DKW
— FORD TAUNUS
— CORTINA
— NSU PRINZ
— PEUGEOT
— OPEL KADET
— REKORD
— RENAULT
— MERCEDES
— SIMCA
— ŠKODA
— VOLKS-WAGEN

AUTOFORNITURE
CORRADO
GORICA, ul. Bombi 1
(na vogalu Travnika)
● Snežne verige — antifris
● Zaščitne maske za hladilnik
● Nosilce za smuči — meglenke
● Priključke proti zameglitvi stekla na zadnjem oknu
SPECIALIZIRANA TRGOVINA ZA PRODAJO PREVLEK IN PREPROG.
Jugoslovanskim kupcem 20 do 30 % popusta!

AUTOEMPORIO
GORICA, Raštel 83 — telefon 4646
Pri nas dobite v veliki izbiri in po dostopnih cenah vse za zimsko opremo vašega avtomobila:
SNEŽNE VERIGE - POKRIVALA ZA MOTORJE - ANTIFRIZ - PRTLJAŽNIKE ZA SMUČI ITD.
V zalogi imamo:
● PNEVMATIKE — Michelin, Pirelli, Kleber-Colombes, Dunlop
● PREVLEKE — Novolan
● Svečke — Bosch, Marelli, Champion
● FILTRI — Fram
● ŽAROMETI — SIEM, CARELLO

Stroji — orodje
NOVO IN RABLJENO
— STRUŽNICE — REZKALNI STROJI
— STISKALNICE, UPOGLJIVE
— ŠKARJE ZA PLOČEVINO
in vse orodje za mehanične delavnice, za popravila avtomobilov itd.
— STROJI ZA OBDELAVO PLASTIČNIH MAS
TVRDKA
PERATONCIČI
TRST, UL. FLAVIA 46 — tel. 811-289

Vsakdanje OGLEDALO

Davek na pridnost

Moje skromne moči povprečnega občana seveda niso take, da bi se lahko meril z Martinom Krpanom ali s kakšno drugo pravljično osebnostjo iz naše daljne ali bližnje preteklosti. Zato se tudi ne potegujem za priznanje posebnih zaslug. Kar delam, delam iz občutka dolžnosti, tako pač, kot mi velevata pamet in vest. In še tako, kot se mi zdi, da je prav. Kot me drugi prepričujejo, da je prav.

Zdelo se mi je, da je prav, če delam čimveč, če pomagam s skromnimi močmi povprečnega občana dvigati našo produktivnost, utrjevati naše gospodarstvo. Tudi drugi so mi govorili, da je tako prav pa koristno za skupnost in zame. Koristno predvsem zaradi plačevanja po učinku. Pri tem sem se takorekoč držal uradne linije, ki je lani vseskozi razglašala načelo, da je treba povprečnega občana plačevati po delu.

Mene so plačevali po delu, ne morem se pritoževati, da bi bil izkoriščan. In ker sem pošteno delal, sem tudi pošteno zaslužil. Posebno v poletnih mesecih. Podjetje je imelo ogromno naročil, vezano je bilo na izvozne dogovore s tujimi partnerji, primanjkovalo pa je tehnikov, ker so pač junija, julija in avgusta vsi rinili na morje. Ljudje imajo pravico do letnega dopusta, ne moreš jim preprečiti, da bi ne šli, posebno ne, če so se pol leta prej prijavili in če stoje za njimi tašče in otroci in dedki in babice, ki so vsi neskončno potrebni počitka in sonca in vode. In ker administrativni ukrepi niso popularni, se je podjetje zateklo k osebnemu prepričevanju delavcev, češ preložite dopust na jesenske dni. Ampak ta demokratična oblika subjektivnega prepričevanja ni imela uspeha. Vsaj pri večini ne.

Jaz sem bil izjema. Rekel sem: »Razumem. Gre za podjetje. Gre za plan in produkcijo. Gre za izvoz. Gre za bistvene elemente gospodarske reforme. Pri tem je vse tisto z mojim dopustom in z mojimi družinskimi interesi nepomembno in majčkeno. Ne grem na dopust. Delal bom.«

In res sem delal tri mesece nepretrgoma: dopoldan in popoldan. V največji vročini. Jezik mi je visel do pasu. Nosil sem podočnjake, kot bi bil v haremu. Medtem pa so se moji sodelavci pražili na soncu, zlivali hektolitre piva po grlu in se postavljali kot Indijanci s svojo rdečo kožo. Z dopusta so se vračali nasmejani in dobre volje in me zbadali s kislim mlekom. Preženi od počitniškega zanosa in radosti niso razumeli moje utrujenosti.

Seveda sem v tem času treh mesecev, ko sem delal dopoldan in popoldan in pozno v noč, zaslužil za dva, za tri. Plačan sem bil po delu, ne morem se pritoževati. Bil sem zadovoljen. Ne samo zaradi denarja. Zadovoljen sem bil tudi zaradi zavesti, da sem izpolnil svojo dolžnost občana in člana kolektiva. Podjetja nisem pustil na cedilu. Na sestanku so me posebej pohvalili in me postavili za zgled.

Tako sem postal zgleden delavec. In to je v dandanašnjih časih tudi politično priznanje: svojo pripadnost sem dejavno izpričal. Skratka: z obema nogama sem se znašel na liniji gospodarske in družbene reforme. Prsi so se mi razširile, globoko sem zadihal.

In s to globoko sapo sem stopil tudi v novo leto. Potem mi jo je mahoma vzelo. Sapo namreč.

Prejšnji teden so me poklicali v računovodstvo in mi dali kuverto.

»Kaj je to?«

»Seznam izplačanih osebnih dohodkov v lanskem letu,« so rekli hladno.

»Ne potrebujem ga. Saj vem, koliko sem zaslužil.«

»Verjamemo,« so rekli, »da ga ti ne potrebuješ. Zato ga pa potrebuje občinska uprava za dohodke. Davek bo treba prijaviti.«

»Kakšen davek?« sem neumno vprašal.

»Davek na osebni dohodek.«

»Moj osebni dohodek je rezultat mojega osebnega dela. Delal sem več kot drugi, zato sem tudi zaslužil več. Denarja nisem pobral na cesti, nihče mi ga ni poklonil, nisem ga dobil na loteriji.«

»Če bi ga dobil na loteriji, bi ti ne bilo treba plačati davka, haha,« so me podučili. »Sploh pa: kaj govoriš nam! Mi nismo davkarija.«

Imeli so prav, umolknil sem.

Delal sem v skladu z gospodarsko in družbeno reformo. Delal v svojem in družbenem interesu. Bil sem tudi primerno nagrajen. Stimuliran — kot pravimo. Do tu je vse lepo in prav. Zdi se mi le, da bi bilo treba tudi davek na osebni dohodek postaviti v neko bolj preudarno, stimulativno razmerje do dela in delavcev. Kajti: na koncu koncev moram zdaj plačati davek prav za tisto, za kar sem bil lani pohvaljen in postavljen za zgled ...

Sicer pa: vse to je hudo zapleteno. Ne utegnem razmišljati. V tem »sušnem« januarju moram najti čimprej človeka, ki mi bo posodil denar za davek.

SRAKOPER

— Ubogi sosedovi! Slišal sem, da nikomur v družini ni uspelo zaslužiti več kot dva milijona, ti pa si, hvala bogu, zaslužil skoraj tri ...

»MALA ŠOLA« —

organizirana priprava najstarejših predšolskih otrok na šolo

Znano je, da se v zadnjem času močno poudarja potreba po čim širši vključitvi predšolskih otrok v vzgojno-varstvene zavode, ob tem pa še zlasti izstopa težnja, da bi zagotovili organizirano pripravo najstarejših predšolskih otrok na šolo.

Čeprav je res, da se lastnosti, ki naj bi jih imel šolar-novinec, zasnujejo že v prejšnjih letih in ne le v enem samem letu ali še v krajšem času in bi bilo zato dobro, da bi ga čimprej vključili v predšolsko ustanovo, ne pa šele v zadnjem letu pred vstopom v šolo, pa lahko še marsikaj dosežemo in mu pomagamo preko težav, ki bi jih kasneje, v šoli, teže premagoval. V otroški družbi se hitreje in bolj zanesljivo odkrijejo in popravijo slabosti, ki jih družina morda ni opazila ali ni smatrala, da so vredna pozornosti. Možno je potrebne lastnosti še privzgojiti, razvoj pospešiti ali ga uskladiti.

Otrok naj bi šel rad v šolo. Zato mu je treba zbuditi veselje in zanimanje zanjo ter pripravljenost, da se vključi v šolsko delo in skupnost. Na splošno se starejši predšolski otroci za šolo zanimajo in si jo želijo. To pa še ne zagotavlja potrebne pripravljenosti za uspešno delo, ki ga lahko pričakujemo le od telesno in duševno primerno razvitega, za šolo zrelega otroka; do te zrelosti pa je treba otroku pomagati.

V raznih krajih naše republike so tako zrasle »male šole« z namenom, da pomagajo otrokom do tiste telesne, intelektualne in socialne zrelosti, ki jih usposablja za šolarje. Nekaj skromnih začetkov je bilo v preteklem šolskem letu tudi v nekaterih občinah območja ZPPS Koper. Letos pa bi želeli s tem nadaljevati in predvsem razširiti mrežo »malih šol«, in sicer tako, da bi jih ustanovili povsod tam, kjer so zanje pogoji. To je bil namreč sklep aktiva vzgojiteljic in aktiva ravnateljev osnovnih šol. Ta nova oblika vključevanja predšolskih otrok v vzgojno-izobraževalno dejavnost se zaenkrat med seboj organizacijsko razlikuje. Tako so ponekod pri vzgojno varstvenih zavodih, drugod zopet pa pri osnovnih šolah; prav tako je različen čas trajanja ipd. Za naše območje smo se zaenkrat odločili, da bo »mala šola« tri mesece, in sicer od 1. marca do 31. maja 1968 po trikrat tedensko. Ravnateljstva osnovnih šol bodo zaradi tega imela vpisovanje novincev do 31. januarja, da bi lahko tekom februarja uredili še ostale organizacijske priprave, pri čemer mislimo tudi na razgovore s starši, da jih seznanimo s pomenom »male šole«. Povedati moramo, da so v preteklem šolskem letu starši pokazali veliko zanimanje povsod tam, kjer je bila »mala šola«. Nadalje smo se domenili, da bodo tam, kjer so vzgojno varstveni zavodi »male šole« v njih sestavu, v krajih, kjer pa teh ni, bodo za ustanovitev in delo poskrbele osnovne šole.

Za učiteljice osnovnih šol, ki bodo vodile te oddelke, bo med polletnimi počitnicami v Ljubljani seminar, ki ga organizira zavod za šolstvo SRS, prav tako bo v Kopru podoben seminar za vzgojiteljice. Na razpolago je tudi načrt za pripravo otrok na šolo, ki ga je pripravil zavod za šolstvo SRS. S te strani torej upamo, da ne bo ovir. Prav tako smo prepričani, da bo mogoče zagotoviti finančna sredstva za vzgojno osebje, ki bo v teh oddelkih delalo, saj gre pri tem za minimalne zneske. Zdi se nam, da to nikakor ne bi smelo predstavljati problema, ker bi s tem zavrli ustanovitev »malih šol« in otežkočili organizirano pripravo najstarejših predšolskih otrok na šolo. (M. T.)

Delavska univerza Koper je v tekoči izobraževalni sezoni organizirala več plesnih tečajev v obalnih mestih. Zdaj že tečeta plesna tečaja v Mladinskem klubu (na sliki) v Kopru in v dijaškem domu

Preveč se zanašamo na druge

(Nadaljevanje s 1. strani)

rejši, zaradi česar klubska dejavnost pogosto ni odraz teženj mladine, po drugi strani pa tako »vmešavanje« nujno privede do tega, da se mladi začnejo zanašati na starejše in postanejo sami pasivni. Diskutant z ekonomske srednje šole v Kopru pa je opozoril, da tisti, katerim je družba naložila skrb za mladino, pogosto ne znajo pravilno ravnati z mladino, ali pa se jim ne ljubi delati z njo. Mladino bi morali najprej pritegniti in navezati z obravnavanjem zadev, ki mlade ljudi res zanimajo, in šele potem razširiti vzgojo mladih tudi na snovi, za katere mladi šele v življenju spoznajo, da si morajo biti na jasnem o njih.

Predstavnika Počitniške zveze in taborniške organizacije sta na konferenci opozorila na težaven položaj, v katerem sta se znašli ti dve organizaciji zaradi ukinitve vozniških regresov in sta apelirala na mladinsko organizacijo, naj tudi zastavi svojo besedo za ureditev tega vprašanja, ki pomeni za omenjeni organizaciji naravnost vprašanje obstoja.

Najmlajša diskutantka Alda Štuk je s šegavo prizadetostjo opozorila na nesmisel, da prevzemajo mlade iz pionirske v mladinsko organizacijo že v sedmem razredu — potem se pa nihče ne ukvarja z njimi. Prosvetni kader meni — kot vse kaže — da je opravil svojo dolžnost, če sodeluje s pionirsko organizacijo, mladinska organizacija pa tudi ni sposobna povezati svoje nove člane. Posledica je v večini primerov, da se najmlajši mladinci navadijo ceste. Na konferenci so zato sklenili, da bodo — dokler ne nastopijo ugodnejši pogoji — prevzemali mladino iz vrst pionirjev šele pred koncem šolanja, torej v osmem razredu osnovne šole.

Na konferenci so izvolili nov obalni komite Zveze mladine. Novi komite šteje 21 članov iz vseh treh obalnih občin. Konferenca je sklenila, da se bo k volitvam sestajala v bodoče samo še vsako drugo leto, k obravnavanju posameznih perečih vprašanj pa se bo sestala po potrebi tudi večkrat v letu.

Končno so na konferenci razdelili priznanja za uspešno udeležbo v tekmovanju, ki ga je bil organiziral obalni komite za poživitev športne dejavnosti na podeželju. Pokal za osvojeno I. mesto je prejel mladinski aktiv iz Pobegov. Dobil je tudi diplomo za prvo mesto v šahu. Diplome za prva mesta v posameznih disciplinah so prejeli še mladinski aktivi iz Hrvatinov, Kubeda, Dekanov, Dvorov nad Izolo in Škofij. Za požrtvovalno udejstvovanje pri razvijanju športne dejavnosti med mladino je prejel plaketo Koper Rado Velič, za nesebično delo v mladinskem klubu pa Miro Marinšek in Franc Tišler. (jl)

POSVET O FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Šolstvu zagotoviti sredstva

V razgovoru s predsednico temeljne izobraževalne skupnosti obalnih občin — Marijo Vogričevo — ki smo ga objavili prejšnji teden, smo seznanili našo javnost s težavami, na katere je naletela temeljna izobraževalna skupnost že ob svojem startu pred dobre pol leta, prav tako pa s programom, ki ga ima TIS na področju vzgoje in izobraževanja.

Konec prejšnjega tedna pa je predsedstvo TIS v dogovoru s predsednikom skupščine občine Koper in obalno konferenco SZDL sklicalo sestanek predsednikov obalnih občin, zastopnikov SZDL, Zveze komunistov, sindikata in zavoda za prosvetno pedagoško službo. Sestanka so se udeležili tudi šefi odsekov za proračun in načelniki oddelkov za družbene službe. V obrazložitvi je bilo namreč povedano, da TIS sprejema letos težke in odgovorne naloge, ki pa jih lahko uspešno rešuje le ob močni podpori občinskih skupščin in organizacij obalnih občin.

Posvet se je začel s poročilom o izpadih pri financiranju šolstva v vseh treh občinah in o izpadu republiške dotacije za pouk italijanščine v slovenskih šolah. Izpad je precejšen. O tem smo poročali zadnjič. Sklenili so, da je potrebno šolam zagotoviti predviden denar v celoti. Gre namreč za 87 milijonov S-din do konca lanskega leta. Na posvetu so poudarili, da bo delno pritekal denar za lansko leto še v letošnjem januarju, ostanek pa bodo krile občine iz svojih proračunov.

Razprava se je potem sukala okrog vprašanja, kako zagotoviti denar šolstvu in varstvu v letošnjem letu, do takrat, ko bodo znani in sprejeti predpisi o stopnji delitve. Temeljna izobraževalna skupnost bi za reševanje potreb šolstva na obalnem območju potrebovala v januarju 150 milijonov S-din. Obalne občinske skupščine so delovnim organizacijam priporočile, naj tudi letos prispevajo za strokovno šolstvo 1,2 odstotka od bruto osebnih dohodkov. Ko bodo pa znani predpisi, ki bodo točno urejali to vprašanje, jih bodo delovne organizacije uskladile in upoštevale.

Predstavniki obalnih občin so predložili, da bi začasno dodelili temeljni izobraževalni skupnosti potrebna sredstva iz obvezne proračunske rezerve ali pa da bi najeli premostitveni kredit pri banki.

Na tapeti sta bila še skupnost otroškega varstva in štipendiranje. Vsi so se strinjali, da ne bi kazalo ustanoviti v vsaki občini skupnosti otroškega varstva, pač pa naj bi to nalogo prevzela temeljna izobraževalna skupnost. Stališče bodo posredovale v pretres zavodom za otroško varstvo obalne občinske skupščine do konca januarja. Štipendiranje pa je na obalnem območju tako pereče, da ga obravnavamo v posebnem sestavku. RZ

Štipendije

Priznati moramo, da smo se premalo ukvarjali z vprašanjem, koliko mladih ljudi iz obalnih občin študira na višjih in visokih šolah, kako živijo in študirajo, zlasti pa, kdo dobiva štipendije.

Ni dolgo tega, ko so se v Kopru sestali zastopniki kluba študentov obalnih občin s predstavniki obalne konference Socialistične zveze. Razgovor je potekal o obalnem gospodarstvu in o štipendijah oziroma o skladu za štipendije Borisa Kraigherja, ki je bil ustanovljen lani pri obalni konferenci Socialistične zveze. Ob tej priložnosti so študenti poudarili, da večina članov kluba nima nobene štipendije, pogoji študija so torej skrajno neprijetni. Prav zaradi tega je poiskalo mnogo študentov honorarno zaposlitev. To pa pomeni podaljševati študij ali pa izreden napor, ki pa mu ni vsak kos.

Študentje pa so žal v razgovoru zvedeli, da je v skladu za štipendije precejšnja suša, saj nima nobenih stalnih dohodkov. Izrazili so pripravljenost sodelovati pri skladu in skupaj s predstavniki Socialistične zveze obiskati organe upravljanja delovnih organizacij, da bi jih seznanili s težavami obalnih študentov na univerzi v Ljubljani. Zmenili so se, da bodo obalni konferenci SZDL dostavili seznam vseh študentov obalnih občin in njihov gmotni položaj, zlasti tistih, ki redno opravljajo izpite, pa se z veliko težavo preživljajo.

Tudi na sestanku temeljne izobraževalne skupnosti konec prejšnjega tedna je bilo na dnevnem redu štipendiranje. Predstavnik SZDL je seznanil predsednike občin in člane predsedstva temeljne izobraževalne skupnosti o skladu in o njegovi revni blagajni. Na posvetu so poudarili, da bi se morali v sklad stekati vsi viri štipendiranja, pač pa tako, da bi določen odstotek vlagale v sklad Borisa Kraigherja. Odbor, ki bo upravljal sklad, pa bi na osnovi prošenj in potreb obalnega območja delil štipendije najbolj potrebnim in nadarjenim prosilcem, brez kakršnekoli diskriminacije. To je edini način, da delno popravimo zamujeno, da preprečimo mahinacije in da pridemo do domačega kadra. RZ

prevzela temeljna izobraževalna skupnost.

Mahinacije so bile na posvetu samo omenjene. Toda javna skrivnost je, da nadarjeni otroci siromašnih družin, zlasti delavskih in kmečkih, niso mogli že precej časa priti do štipendij. Štipendije so se v podjetjih delile po kriterijih, ki so daleč od načela nadarjenosti in potreb. Iz tega sledi, da nimajo vsi enakih pogojev za študij, pa naj gre za nadarjene ali manj nadarjene.

Znano je dejstvo, da je na ljubljanski univerzi nad polovica študentov iz mesta in bližnje okolice. Ostali odstotki pa prihajajo v Ljubljano iz drugih krajev Slovenije in dežele. Med temi jih je spet večina takih, ki so si na tak ali drugačen način priborili štipendije. Le majhen odstotek je otrok delavskih in kmečkih staršev. Tako govore statistike.

Če pa upoštevamo Primorsko, posebej pa še obalno območje, je položaj še bolj pereč. Italijanska okupacija je popolnoma preprečila študiranje našemu življu. Zato smo se po osvoboditvi znašli v hudih težavah glede kadrov vseh vrst. V prvih letih je še kar šlo, kar zadeva štipendije, saj so jih dijaki obalnih krajev dobivali tudi za študij v srednjih šolah. Potem pa so štipendije počasi začele usihati oziroma so se »preorientirale«. Dejstvo je, da so kmečki in delavski otroci, zapostavljeni in to je potrebno nujno odpraviti.

Ne smemo pozabiti, da je razvoj gospodarstva odvisen od sposobnih kadrov, zlasti domačih kadrov, navezanih na svoj rojstni kraj. Perspektive razvoja obalnega gospodarstva so zelo ugodne, zlasti po otvoritvi železnice. Gospodarske organizacije bi morale na to računati in si že sedaj vzgojiti lastne kadre. Toda ne s sedanjim načinom štipendiranja, pač pa tako, da bi določen odstotek vlagale v sklad Borisa Kraigherja. Odbor, ki bo upravljal sklad, pa bi na osnovi prošenj in potreb obalnega območja delil štipendije najbolj potrebnim in nadarjenim prosilcem, brez kakršnekoli diskriminacije. To je edini način, da delno popravimo zamujeno, da preprečimo mahinacije in da pridemo do domačega kadra. RZ

FRIZERJI NA DOPUST!

Pred kratkim sem bil v Kopru. Na avtobusni postaji sem se ogledal naokrog in videl okrog sebe mladince, vse kosmate in dolgolase, pa sem se ustrašil, da sem prišel v Afriko. Povprašam enega od fantov, zakaj si ne ostriže las, pa mi je odgovoril: »Frizerji so odšli na dopust!«

Nato sem odšel v gostilno, da popijem steklenico piva. Ko sem dobil, sem se ozrl in zagledal za seboj štiri kosmate dolgolasce in sem se ustrašil, da sem v kočevskih hribih in da me napadajo medvedi. Ko sem sedel za mizo, sem si jih bolje ogledal in ugotovil, da sta med njimi dve dekleti in dva fanta.

Gostilno sem zapustil z mešanimi občutki in se napotil proti pristanišču. In zopet mi je prišel pred oči mladenič z dolgimi lasmi. Povsod so me zasledovali dolgolasci. Čas je že, da si začnejo mladeniči striči lase, da bomo lahko ločili dekleta od fantov.

ŠTEFAN KOCJANČIČ,
Dol št. 17, p. Črni kal

LADJE V KOPRSKI LUKI

V tednu od 20. do 27. januarja bodo v koprski luki naslednje ladje: Horizont in Rivka pripeljeta južno sadje, Fillippo, Georgios in Sloboda salonit, Rijeka in Franjo Supilo pločevino, Gabriella jelovino in Gabbiano bombaž.

nesreče in nezgode

Potnik padel pod vagon

Dne 10. t. m. je potnik Ivan Vadnjal iz Pivke hotel vstopiti na domači postaji v vlak za Postojno, ki se je že premikal. Pri tem mu je spodrsnilo, da je padel pod vagon, kjer mu je kolo zdrobilo desno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico v Ljubljano.

Eksplozija štedilnika

V hiši Jožeta Jazbeca v Tupelčah pri Stanjelu je 12. t. m. dopoldne eksplodiral štedilnik, kombiniran na drva in nafto. Eksplozija je nastala po vsej verjetnosti zato, ker je prenehal dotok vode zaradi zmrznjenja in je v kotlu nastal pritisk, ki je štedilnik razdejal. Pri eksploziji je bila hudo poškodovana Jazbečeva žena Milka, poškodbe pa je utrpel tudi Jazbečev svak Silvo Ferluga iz Trsta. Prepeljali so oba v šempetrsko bolnišnico, kjer so Ferlugo kmalu odpustili. Eksplozija je povzročila na poslopju za milijon S-din škode.

Trčenje zaradi poledice

Na cesti med Storjami in Sežano je 13. t. m. ponoči Tržačan Ezio Moretti prehiteval s svojim avtomobilom avtomobil Stanka Grmeka iz Kazelj. Pri tem je zaradi poledenele ceste in prenagle vožnje zaneslo Morettijev avtomobil v Grmekovega in ga porinilo s ceste v živo mejo. Pri nesreči je utrpel hujše poškodbe Grmek in je moral v izolsko bolnišnico.

Nesreča blizu Bertokov

Na vožnji iz Kopra proti Bertokom je 13. t. m. ponoči Virgil Darin z Opčin na cesti pri Bertokih opočasnil svoj avtomobil, da bi preprečil trčenje z nekim prehitevajočim vozilom, pri tem pa se je zaletel od zadaj v njegov voz Tržačan Salvatore Micciche. Pri trčenju sta bila poškodovana Micciche in njegova žena Fina ter sta morala v tržaško bolnišnico.

Z avtom podrl pešca

Med vožnjo od Kopra proti Izoli je Tržačan Ramiro Orel 14. t. m. ponoči podrl pri opekarni »Ruda« pešca Djura Namestnika iz Varaždina, stanujočega začasno v Kopru, ki mu je prišel pred vozilo z namenom, da bi ga vzel s seboj v Koper. Zaradi večjih poškodb je moral Namestnik v izolsko bolnišnico.

Smrtna nesreča pri Seči

Okoli 18. ure je 14. t. m. tedaj še neznani avtomobilist povozil pešakinjo Marijo Tončičevo, stanujočo v Seči pri Portorožu, zaposleno kot delavko v hotelu »Palace«. Tončičeva je dobila zlom obeh nog in udarec v glavo ter je že med prevozom v izolsko bolnišnico umrla. Storilec je po nesreči pobegnil, pa se je 15. januarja sam javil na postaji milice v Piranu in povedal, da je bil pri nekem kmetu v Kampolinu na kolinah in da je tudi pil. Skesani storilec je Ivan Poropat, mesar iz Pirana. Njegov sopotnik je bil Ivan Zlatič.

Avtomobil zavozil s ceste

Kmalu po 11. uri je 14. t. m. voznik avtomobila Leo Landau z Reke zavozil na vožnji med Dolenjami in Ilirsko Bistrico zaradi poledenele ceste in nagle vožnje z vozišča na njivo. Njegova žena Vera je pri tem utrpela večje poškodbe in je morala v reško bolnišnico.

Poškodovane tri osebe

Med Izolo in Koprom sta 14. t. m. ob 11.50 trčila dva avtomobila. Tržačan Sergio Svara iz Trsta je na vožnji iz Izole v Koper pri »Rudi« prehiteval neki avtomobil v trenutku, ko je privozil nasproti s svojim avtomobilom Tržačan Guerino Filli. Fillijev avtomobil je odbilo v obcestni jarek, kjer se je nekajkrat prevrnil. Pri tem so utrpeli poškodbe Fillijevi sopotniki Stefanija Filli, Fioreta Filli in njen sinček Mihael. Prvo pomoč so jim nudili v Izoli, nakar so jih odpeljali v Trst.

Z avtom v obcestni zid

Dne 16. t. m. je ob 11. uri zaneslo avtomobil Nika e Drače z Reke na nekem ovinku blizu Materije zaradi zaviranja na poledeneli cesti v obcestni zid. Pri nesreči se je poškodoval sopotnik Slaviša Vanjera in je moral na zdravljenje na Reko.

O nekem načinu obveščanja

V zadnji številki Primorskih novic smo v rubriki »Nesreče in nezgode« prebrali vest z naslovom »Dirka za zmešanim voznikom«. Moram priznati, da me je način poročanja o osebi, ki se je v posebnem duševnem stanju, kot nas obvesti pisec vesti, z rešilnim avtomobilom odpeljala iz Postojne v Pulj, neprijetno presenetil. Menim namreč, da gre v tem primeru za način pisanja oziroma obveščanja, ki je tuj socialističnim družbenim normam o medsebojnih človeških odnosih. Če sem konkretnejši: takšen način pisanja in obveščanja zanikuje vsakršno spoštovanje človekove osebnosti, pri čemer kaže omeniti, da nista zanemarila tega načela niti Kazenski zakonik in Zakonik o kazenskem postopku glede storilcev kaznivih dejanj. Iz vesti, o kateri je beseda, pa razbiram, da ne gre za kakšnega delikventa, marveč, kot pisec vesti obvešča, za bolnega človeka, ki se je v nenormalnem duševnem stanju usedel v avtomobil in se z njim odpeljal. Če je temu tako, želim povedati, da je pisec vesti, najmileje povedano, pozabil na človeško dostojanstvo, ko je, ne da bi se zmenil za to, da gre za bolnega človeka, ki za svoje dejanje ne more biti odgovoren, objavil njegovo polno ime in priimek. Ne kaže še posebej poudarjati, da že sam naslov vesti dovolj nazorno opozarja na njegovo neodgorno pisanje. Ob tem se sprašujem, ali sta pisec vesti oziroma urednik rubrike pomislila, če ne drugega, vsaj na to, kakšne neprijetne posledice ima objava za osebo, ki jo zadeva in ki bo vest zdrava jutri ali že danes prebrala, kolikor jo ne bo nanjo kdo iz zlobe opozoril. Ali sta se vprašala, kako lahko takšno pisanje nekoga prizadene? O občutkih prizadete osebe menda ni treba posebej izgubljati besed, ostane nam samo to, da protestiramo proti takemu nehumanemu **načinu pisanja in obveščanja.** -dm-

KINO

KOPER — 21. januarja franc.-ital. barvni CS film »Buffalo Bill — junak Divjega zahoda, 22. in 23. januarja angleški barvni CS film »Alfi«, 24. in 25. januarja italijanski barvni CS film »Poslednji Mohikanec«, 26. januarja ameriški barvni film »Operacija opij«.

IZOLA — 20. in 21. januarja italijanski barvni CS film »Poslednji Mohikanec«, 22. januarja italijanski barvni VV film »Kapetan Ogenj«, 23. in 24. januarja ameriški barvni film »Operacija opij«, 25. in 26. januarja angleški barvni CS film »Alfi«.

ŠKOFIJE — 20. januarja italijanski barvni CS film »Iščem ženo v Ameriki«, 21. januarja ameriški barvni film »Operacija opij«, 23. januarja italijanski barvni CS film »Poslednji Mohikanec«, 25. januarja italijanski barvni VV film »Kapetan Ogenj«.

ŠMARJE — 20. januarja ameriški barvni film »Operacija opij«, 21. januarja italijanski barvni CS film »Iščem ženo v Ameriki«, 24. januarja angleški barvni CS film »Alfi«.

PIRAN — 20. in 21. jan. francoski barvni CS film »Furia v Baiji«, 22. januarja jug.-nemški barvni CS film »Slovo velikega poglavarja«, 23. in 24. januarja italijanski barvni CS film »Iščem ženo v Ameriki«, 25. in 26. januarja ameriški barvni film »Operacija opij«.

PORTOROŽ — 20. januarja ameriški film »Tarzan«, 21. januarja franc.-italijan. barvni CS film »Buffalo Bill — junak Divjega zahoda.

SEČOVLJE — 20. januarja franc.-ital. barvni CS film »Maščevalec z nečem«, 21. januarja angleški barvni CS film »Alfi«, 24. januarja ital.-francoski barvni CS film »Buffalo Bill — junak Divjega zahoda.

kje so ladje

BLED je odplul 18. januarja iz Marseilla in prispe 28. januarja v Dakar.
BOČNA prispe 30. januarja v Benetke.
BOHINJ prispe 27. januarja v Benetke.
BOVEC prispe iz Takoradija 20. januarja v Tema in 25. januarja v Matadi.
NAPRIJED je v Benetkah. 28. januarja odpluje v zahodnoafriške luke.
ZELENGORA prispe 5. februarja v Salerno.
LJUTOMER prispe 21. januarja v Dakar, nato pa 27. januarja v Valencio.
TRBOVLJE prispe 20. januarja v Yokohamo in odpluje 22. januarja.
LATTUGA prispe 20. januarja v Cochin, 22. januarja prispe v Colombo, 25. januarja v Madras in prispe 6. februarja v Hong Kong.
LJUBLJANA prispe 21. januarja v Mersin, 23. januarja v Beyrut in odpluje nato v Colombo.
POSTOJNA je prispela 19. januarja v Los Angeles in odpluje nato v Catanio, kamor prispe 12. februarja.
GORANKA prispe 8. februarja v Savono.
KOROTAN je 21. januarja v Barceloni, 23. januarja v Savoni, 25. januarja v Neaplju, in prispe 27. januarja v Splitu.
BELA KRAJINA je v Lorientu, nato odpluje v Brest in Nantes.
DUBROVNIK je v Benetkah in odpluje na Reko.
KOPER je v Avonmounthu.
KRPAN je v Colombu.
PIRAN je v Rotterdamu.

Črna kronika

Tatvina starinskega križa

Iz cerkve v Povirju na Krasu je neznanec ukradel posrebren in pozlačen križ, ročno delo in starinsko umetnino velike vrednosti. Za storilcem poizvedujejo. To ni edina tatvina starinskih umetnin na našem obmejnem ozemlju in bi bila potrebna večja čuječnost.

Roparski napad na črpalki v Podgradu

V torek, 16. t. m., ob 2.55 se je ustavil pri bencinski črpalki v Podgradu avto fiat 1300 z reško registracijo. Voznik je stopil v paviljon in brez pozdrava udaril v obraz dežurnega uslužbenca ter mu zbil tudi očala. Kljub temu je bil uslužbenec še tako priseben, da se je pred nadaljnjimi napadi ubranil in napadalca odgnal. Vendar se mu je posrečilo še seči po šopu bankovcev. Ropar se je po napadu odpeljal dalje proti Reki, je pa že po treh kilometrih vožnje zaradi prevelike hitrosti karamboliral. Za karambolirani avto se ni več zmenil in je peš šel dalje, ni pa prišel daleč. Telefonično obveščeni miličniki so ga prijeli že v Rupi. Pri zaslišanju so našli pri njem 21.000 starih dinarjev. Navedel je, da se piše Cvetko Lesac, star 18 let, stanujoč na Reki, po poklicu avtomehanik. Kaže, da so se vlomilci in roparji lotili zdaj bencinskih črpalk. To je bil po dveh dneh od vloma v bencinsko črpalko pri Fernetičih že drug primer.

V koprskem pristanišču sleparija s kavo

V podjetju Luka Koper so že pred časom ugotovili, da pri manipulaciji z odpadno kavo nekaj ni v redu. Zasledovanje je kmalu odkrilo skupino zaposlenih v skladišču št. 8, kjer so kavo sortirali z odbiranjem pokvarjene. To so po pogodbi oddajali nekemu tržaškemu trgovskemu podjetju, seveda po minimalni ceni. Trije tam zaposleni, vodja skladišča Janko Orač, njegov namestnik Anton Krebelj in skladiščnik Marian Babič so zaslutili, da bi se mogli pri svojem delu dobro okoristiti, ko bi poleg res pokvarjene kave dobavljali v Trst tudi dobro kavo. Po dogovoru z zastopnikom tržaškega podjetja Giuseppom Birrijem so tako dalj časa manipulirali in prejemali za to iz Trsta primerne nagrade v lirah. Ni natanko ugotovljeno, koliko dobre kave so tako spravili čez mejo kot odpadno blago, na vsak način pa gre za nekaj ton. Po zanesljivi ugotovitvi njihovih manipulacij so bili imenovani prijeti in koprsko okrožno javno tožilstvo jih je obtožilo grabeža, zlorabe uradnega položaja, dajanja in prejemanja podkupnine ter pomoči pri grabežu. Da so bili »dobički« pri tem poslu precejšnji, dokazuje že to, da si je obtoženi Marjan Babič kupil s takim denarjem avto alfa-romeo.

Vlom v sežanski »Petrol«

Ponoči med 13. in 14. januarjem je neznan storilec vlomil skozi stranišče okno na mednarodnem bloku v podružnico »Petrola« in nato v blagajno »Privat« ter odnesel 11.036 N-din, 711.700 italijanskih lir ter za skupno 33.314 N-din bencinskih bonov. Na kraju vloma so našli sledove krvi, kar je pričalo, da se je pri manipuliranju poškodoval. Obveščeni varnostni organi so še istega dne ponoči izsledili na Reki vlomilca. Splitčana Luko Mestrića in ga prijeli.

ZADRUGA, KI NI NIKOLI ZABREDLA V TEŽAVE

Razgovor z Ivanom Požarjem, direktorjem Kmetijske zadruge Lucija

Kmetijska zadruga Lucija je v piranski občini so ugotovili, da je ganizacija in edini nosilec družbene kmetijske proizvodnje. Statistiki na piranski občini so ugotovili, da je kmetijska proizvodnja v zadnjih dvanajstih letih naraščala samo v družbenem sektorju, žal pa se je občutno zmanjšala v zasebnem sektorju. Če upoštevamo velik premik prebivalstva s podeželja v mesta in še posebne razmere na tem delu obalnega območja, rezultati ne presenečajo. Dejstvo pa je, da je lucijska zadruga vedno solidno poslovala in je ena izmed redkih, ki ni nikoli zabredla v hude težave. Danes je ena najmočnejših gospodarskih organizacij v občini. Prav to dejstvo nas je napotilo, da smo obiskali direktorja zadruge, Ivana Požara, ki vodi zadrugo nepretrgoma že 22 let, da bi nam povedal »skrivnost«, kako jim je to uspelo in kako nameravajo zadrugo voditi naprej.

Prvo vprašanje, ki smo mu ga postavili, je bilo splošnega značaja: »Vi se že ves čas po osvoboditvi prizadevno ukvarjate s kmetijstvom oziroma z zadružništvom. Imate torej izredno velike izkušnje in zato poznate dobre in slabe plati razvoja našega kmetijstva. Sodite, da so zadruge odigrale svojo vlogo v preteklosti pozitivno, prebrodile otroška leta in se postavile sedaj na solidne noge?«

Direktor Požar: »V 22. letih, odkar vodim lucijsko zadrugo, smo šli skozi številna razvojna obdobja: od tako imenovanih klasičnih zadrug, splošnih kmetijskih zadrug do današnje oblike, ki pa je že zgubila značaj prave kmetijske zadruge, ker se je izenačila z vsemi drugimi gospodarskimi organizacijami. Prešli smo kajpak tudi vse slabosti, ki so to razvojno pot spremljale, vendar ne bi mogel reči, da zadruge niso v preteklosti odigrale svoje pozitivne vloge. Niti ne bi mogel trditi, da zadruge kmetom niso več potrebne, ne glede na to, da danes kmečki proizvajalec, mislim zasebnik, nima neposrednega vpliva na določanje in odločanje v poslovanju zadruge. Kot veste, imamo sedaj le družbeni in zasebni sektor in ne več zadružnega.«

Vprašanje: »Kljub temu, da je vloga zadruge spremenjena, ali menite, da zadruga še vedno lahko zasebnim kmetom vsestransko pomaga pri pospeševanju kmetijstva?«

Odgovor: »Ne glede na strukturo zadruge sem prepričan, da je zadruga ali podobna organizacija potrebna kmetom tudi če na zasebno kmetijstvo gledamo s čisto družbeno koristne plati. Brez kmetijske organizacije zasebniki ne morejo doseči večjih uspehov, ne morejo držati koraka z moderno proizvodnjo. Posebno ne na našem območju, kjer so kmečka posestva zelo majhna in razdrobljena. Na takih malih posestvih so kmetje brez dvoma navezani na našo organizacijo tako glede mehanizacije kot reprodukcijskega materiala in prodaje tržnih viškov.«

Vprašanje: »Znano je, da je vaša zadruga doživljala v preteklosti vzpone in tudi padce, vendar ni bila nikoli v posebnih gospodarskih težavah. Kateri so vzroki, da ste uspešno prebrodili vsa obdobja in ste danes med najmočnejšimi gospodarskimi organizacijami v piranski občini?«

Odgovor: »Morda so vzroki prav v tem, da smo bili ves čas od ustanovitve zelo previdni tako glede pridelovanja, zlasti pa glede investicij. Ne zanikam, da nam ni šla na roko tudi zemljepisna lega, potem podnebne in talne razmere, povrhu pa še struktura proizvodnje. Prav zaradi naše kmetijske in nekmetijske dejavnosti nismo bili nikoli v zgubi. Našo akumulacijo in zelo skromne kredite smo vlagali izključno v rentabilne panoge. Doslej nismo imeli še niti ene nerentabilne investicije. Zato nas tudi ni prizadela reforma. Iz zelo skromne zadruge, ki je v začetku ustvarjala zelo majhne sklade, smo se danes razvili v veliko gospodarsko organizacijo s štirimi in pol milijardami letne realizacije, s približno 200 milijoni starih dinarjev skladov za reprodukcijo.«

Vprašanje: »Preskočimo spet v sedanjost. S kakšnimi dejavnostmi se ukvarja vaša zadruga?«

Odgovor: »Glavna panoga in glavna skrb naše zadruge je kmetijstvo. Tu imamo tudi največ zaposlenih. Imamo 360 hektarov intenzivno obdelanih površin in količinsko dosežemo približno polovico proizvodnje v občini. Največ pridelamo vrtnin, namiznega grozdja in breskev. V teh vejah kmetijstva nameravamo zakoračiti še bolj v širino. Vinograde imamo na 26 hektarih, breskovih nasadov je 22 hektarov. Sedaj bomo sadili breskve na 50 hektarih. Kar pa zadeva namizno grozdje, ne mislimo gojitve razširjati, ker pri nas zanj niso ugodne niti podnebne niti talne razmere. Pač pa bomo šli v kratkem na ureditev sto hektarov vinskega grozdja, ki se pri nas izredno obnese. Razen tega imamo v zadrugi 200 krav mlekaric, ki nam dajo dnevno 800 do 900 litrov mleka. Pri kravah ne pričakujemo nobene akumulacije, pač pa nam je živina potrebna zaradi hlevskega gnoja za vrtnarstvo in zaradi kolobarjenja zemlje. Poleg tega imamo trgovine v Piranu in Portorožu s sadjem in zelenjavo, v katerih prodajamo predvsem lastne pridelke. Zadruga ima tudi mali obrat ribištva z 12 ribiči. Obrat je precej rentabilen in imamo svojo ribarnico v Piranu. In končno še klavnico in predelavo mesa ter lastne mesnice v Piranu, Izoli in eno v Kopru.«

Vprašanje: »Okrog vaše klavnice je bilo precej razburjanja, ker mislite zgraditi novo. Pojavila so se mnenja, da klavnice na tem območju ne bi bilo treba graditi, ker bi zadostovala ena za celotno obalno območje. Kaj menite vi o tej problematiki?«

Odgovor: »Znano mi je, da so bile razne polemike. Predvsem so jih sprožili nepoučeni ljudje in to je imelo odmev tudi v vašem listu. Nas pa ni nihče vprašal za mnenje. Zadeva pa je takšna: Tudi naš kolektiv in jaz smo prepričani, da za obalno območje zadostuje ena sama sodobna klavnica, ki je pa žal danes še nimamo. Prav zaradi tega smo se mi lotili reševati ta problem. Z našo akumulacijo bomo zgradili klavnico z modernim predelovalnim obratom. Sedanja lokacija piranske klavnice ni na primernem mestu zaradi razvoja turizma in so nas opozorili pristojni organi, predvsem občinske skupščine, da jo moramo v bližnji bodočnosti preseliti. To smo v zadrugi razumeli in se lotili priprav. Torej ne delamo ničesar novega, marveč le selimo in moderniziramo ter povečujemo dejavnost, ki jo že ves čas imamo. Selimo se na novo, primernejše mesto. Vsako vlaganje v stare klavnice, ki ne ustrezajo sanitarnim in drugim predpisom, kakor tudi lokacije, bi bilo negospodarsko trošenje denarja. Po načrtih bo nova moderna klavnica s predelovalnim obratom zadostovala potrebam širšega območja. Povečala se bo predelava svežih artiklov, za katere je veliko povpraševanje in nismo doslej mogli zadostiti povpraševanju niti s petino naših izdelkov.«

Vprašanje: »Ker je razgovor zavil na klavnico, ki bi zadovoljila potrebe celotnega obalnega območja, kaj sodite sploh o sodelovanju oziroma o združitvi vseh kmetijskih dejavnosti na obalnem območju. Ali je to možno, v kaki obliki in v katerih panogah?«

Odgovor: »O združitvi v eno samo kmetijsko gospodarsko organizacijo na obalnem območju je še prezgodaj govoriti. Verjetno pa bo v bodočnosti tudi to vprašanje dozorelo. Ne vidim rešitve v združitvi samo zaradi združitve, pač pa se pri nas ogrevamo bolj za gospodarsko sodelovanje, ki je možno, saj imamo na obalnem območju enake možnosti proizvodnje. Lahko bi na primer napravili skupaj setvene plane. Kot sem vam že povedal, nameravamo v lucijski zadrugi urediti nad 100 ha vinogradov. V Kopru že imamo sodobno klet, ki lahko služi potrebam obalnega območja, kajpak na obojestransko korist. Mislimo tudi povečati število krav mlekaric. Zato imamo v Dekanih mlekarno, s katero tudi sedaj sodelujemo. Isto velja za vse druge kulture, za plasma pridelkov in podobno. Torej bi bilo skrajno negospodarsko in družbeno škodljivo, če bi v Luciji gradili novo klet ali novo mlekarno, ker sta že na obalnem območju. Kar imamo, je treba zaradi potreb povečati in izboljšati. Možnosti za sodelovanje so velike med vsemi tremi zadrugami in predelovalno industrijo. Potrebno je le razumevanje, potreben je program in potrebni so solidni dogovori v obojestransko korist. To je realno, združitev že danes pa bi bila zelo problematična, ker imamo žal slaba izkustva iz preteklosti.«

RZ

Trgatev namiznega grozdja v Sečoveljski dolini zadnje dni lanskega avgusta

pisma uredništvu

MESTNO GLEDALIŠČE: DA ALI NE

Že dlje časa tečejo na obalnem območju in zlasti v Kopru razgovori in pogovori o tem, ali bi veljalo ustanoviti poklicno gledališče ali ne, oziroma, ali bi podprli Mestni oder v taki meri, da bi se ta pol amaterska skupina prelevila v stalno gledališče. Nekateri že vnaprej zmajujejo z glavami, češ da je zamisel naravnost smešna, posebej pa zdaj v pogojih reforme, ko je treba gledati na vsak dinar, ko je treba dobro premisliti, če se bo ta dinar obrestoval. Nekdo je celo ugotovil, da gledališče sploh ne bi bilo rentabilno?! Zmernejši so mnenja, da je treba pripraviti za to območje prioritetno listo, po kateri naj bi reševali vprašanje kulture in njenih ustanov, in sicer v skladu z možnostmi. Toda z ozirom na to, da so možnosti zelo majhne, je treba reševati in rešiti najnujnejše zadeve, npr. telovadnice v Kopru, osnovno šolo v Semedeli, vrtce itd. Vsekakor imajo prav, saj so ta vprašanja naravnost kričeča. Vendar pa ne smemo pozabiti, da kultura se ne začne in konča s šolo, niti s telovadnico, marveč, da je kultura vsakdanja potreba vseh in vsakogar in da je ta potreba obstajala prej in bo tudi pozneje. No, in ta potreba je zlasti v Kopru in na celotni obali narasla že v zahtevo, mimo katere ni mogoče več iti. Minil je čas, ko je kazalo, da je odzvonilo gledališču, glasbenim prireditvam, koncertom, produkcijam, saj so ljudje mislili, da jim bo vse to nadomestil televizijski program. Danes je potreba drugačna, saj nam manjka tvorne kulture, take, ki bo neposredno delovala na človeka, ga vzgajala in plemenitila. In kdo je imel doslej večje poslanstvo v tem, kakor ravno gledališče? Pa ne samo to: z odra dobi gledalec in poslušalec živ stik z našim jezikom. Tega dejstva ne smemo zanemariti, saj nam čut za to največjo nacionalno vrednoto vse bolj peša.

In naposled, kam naj se obrnejo razprave, za gledališče ali proti njemu, mislim, da je jasno. S tem ni rečeno, da bi si morali naenkrat naložiti velikansko breme. Vsekakor pa moramo imeti pred očmi to dejstvo: če ne bomo izdatneje podprli Mestnega odra, ki je doslej pokazal odlične rezultate, bo vse tisto plemenito prizadevanje tega mladega ansambla splahnelo v nič. To pa bi bila nepopravljiva škoda za prihodnost, ob praznovanju stoletnice slovenskega gledališča pa naravnost kulturna sramota.

JOŽE A. HOČEVAR,
Koper

K ČLANKU »KRATKOVIDNOST ALI KAJ?«

Verjetno je vsakogar, ki je vedel, čeprav le posredno, za precej glasne priprave pripojitve gostinskega podjetja »Jadran« h gostinskemu podjetju »Kras«, nekoliko presenetila novica, da do tega ni prišlo. Delovni kolektiv »Jadrana« se na referendumu za pripojitev, ki je bila bajè jasna kot na dlani, tako pravi novinar, ni odločil.

Iz pisanja novinarja tovariša Gerželja se da razbrati, da je lahko prišla do izraza in se uveljavila nizka zavest, nezrelost in nerazumevanje kolektiva gostinskega podjetja »Jadran« zaradi demokracije in samoupravnih pravic. Stvar pa je po njegovem mnenju še toliko absurdnejša, ker v imenu samoupravljanja, torej pravic, ki jih zakonski predpisi dajejo proizvajalcem, ni moč nikomur reči »ne bele, ne črne« in zaključuje: »Tako je pač v samoupravljanju in demokraciji.«

Ugotavlja tudi, da bi bilo nehvaležno in celo tvegano presojati in analizirati, zakaj se je večina kolektiva v »Jadranu« izrekla proti integraciji. To bi bilo tvegano in nehvaležno delo po mnenju novinarja, ni pa nehvaležno in tvegano delo napadati demokracijo, samoupravljanje, kratkovidnost in nerazsodnost delovnega kolektiva, ne da bi navedli le en sam razlog, zakaj se je ta kolektiv tako odločil. Mislim, da bi bila prav to naloga novinarja in vseh, ki so v polnem prepričanju v svoj prav, že vnaprej videli, da je bodočnost teh dveh kolektivov le v enotnem gostinskem podjetju. Očitno pa je, da delovni kolektiv »Jadrana« ni bil tako močno prepričan o tem. Na to so bili pobudniki pripojitve tega kolektiva h gostinskemu podjetju »Kras« verjetno premalo pozorni. Kaže, da so precenjevali svoje jasne, iz vseh vidikov utemeljene razloge. Ker se pa sedaj ta predvidevanja niso uresničila, naj bi bila dana neka možnost ljudem izven tega kolektiva, da odločijo tako, »kot je treba«. To bi lahko zaključili iz pripovedi novinarja, ki močno obžaluje, ker se ne more reči »ne bele ne črne« temu tako kratkovidnemu kolektivu.

Se tudi uredništvo strinja s takimi ocenami? Ali je morda botrovala objavi tega neodgovornega pisanja o tako odgovorni stvari le naglica in s tem površnost?

TOMAŽ BIZAJL,
Koper

Za 20 novih dinarjev vse leto v hiši televizijski spored jugoslovanske in italijanske televizije.

Naročite takoj »Primorske novice«

Koper, Ulica OF 12, telefon 21-470

PREDLOGI IN MNENJA NAŠIH BRALCEV:

K vsebinskemu konceptu PRIMORSKIH NOVIC

V prvi letošnji številki Primorskih novic, ki bodo poslej izhajale v dveh izdajah, koprski in goriški, je uredništvo v Kopru sporočilo bralcem zamisel o vsebinski ureditvi koprske izdaje. Iz uvodnika je moč razbrati, da bo tednik še naprej ohranil vse dosedanje rubrike, kar sedem strani pa bo v obeh izdajah rezerviranih za družbeno politično, gospodarsko, kulturno in drugo problematiko posebej za goriške in posebej za obalne in kraške občine. Ob prehodu na dve izdaji, kar naj bi bil z ozirom na prejšnjo enotno izdajo za vso Primorsko, v rasti časopisa kvalitetno korak naprej, pa se porajajo glede vsebinskega koncepta Primorskih novic nekatere misli.

Ena izmed osnovnih ugotovitev glede dosedanjega vsebinskega koncepta tednika, ki jo je tudi uredništvo samo sprejelo, do nje pa je lahko prišel vsakdo, ki je Primorske novice spremljal, opozarja, da časopis zaradi pomanjkljivosti ni našel najboljše poti do primorskega bralca, niti ni zavzel v družbeni praksi primorskih komun tistega mesta, ki mu dejansko gre. Njegova vsebina je bila preveč informativna, manj problemsko analitična, kar je pravzaprav ena temeljnih funkcij tednika. (Tedensko izhajanje dopušča glede na dajši časovni presledek možnost večjega spoznavanja in poglobljenega obravnavanja posameznih problemov). Ob današnji razvitosti sredstev javnega komuniciranja si ni moč zamišljati Primorskih novic kot predvsem informativnega časopisa, saj dnevniki kot tudi radio in televizija več ali manj sproti informirajo občana, ki bržčas ne čita samo Primorskih novic, o dogajanju v primorskih komunah. Prav zaradi tega se mi kot zainteresiranemu bralcu in občanu kažejo Primorske novice v sedanjih pogojih samoupravne drržbe, v kateri se ob demokratizacije javnega življenja nenehno veča vloga javne besede tudi skozi tisk, kot pomemben činitelj v družbenem življenju primorskih komun toliko, kolikor bodo sposobne uresničiti, ne vsebinski koncept pretežno informativnega značaja, pač pa koncept, s katerim se bodo z močjo svojega pisanja pokazale kot soustvarjalec politike v občini. Potemtakem se zavzemam, da bi Primorske novice ne bile le registrator dogajanja v primorskih komunah, marveč s kritično polemičnim konceptom aktiven organizem pri obravnavanju in iskanju najboljših ureditev za posamezna aktualna vprašanja, ki jih bodo načenjale. Takšne bodo lahko pokazale življenje v komuni z vsemi uspehi in težavami ter včasih tudi s protislovnimi interesi, kjer bo treba v polemiki z argumenti podpreti določeno idejo, težnjo, odločitev, ki bo najnaprednejša itd. Tedaj bo moč zatrditi, da so novice našle pot do primorskega bralca, saj ga bodo zainteresirale in spodbudile k razmišljanju o problematiki iz svoje okolice ter konec koncev tudi k aktivnemu delovanju.

Zavedam se, da je uresničitev družbeno res angažiranega časopisa združena z nemajhnimi težavami, s katerimi se, kot mi je znano, bori tudi uredništvo Primorskih novic. Med temi sta pomanjkanje novinarjev ter materialne težave. Vendar, ko se zavzemam, da bi Primorske novice boli poglobljeno pisale o primorskih komunah, izhajam iz tega, da jim sedanja preureditev s povečanim prostorom za posamezne komune nudi večje možnosti za afirmacijo kot kdaikoli prej. Očitno pa je, da bi maloštevilni novinarji tednika težko z lastnimi močmi uresničili vsebinski koncept, o katerem pišem. Zato bi bilo treba razmisliti o drugih možnostih za dosego tega cilja. Ena izmed njih je zainteresiranje ljudi izven uredništva, da bi pisali o problematiki, ki jo poznajo. Pri tem pa je treba upoštevati, da je moč predvsem ob družbeno angažiranem časopisu pričakovati, da bodo v njem sodelovali ljudje, ki razmišljajo o problemih in življenju komune, delovne organizacije, kjer so zaposleni in okolice, kjer živijo, prav zaradi tega, ker bodo čutili, da je časopis dejansko njihova javna tribuna. Nedvomno je v vsaki primorski komuni dovolj ljudi, ki poznajo probleme, o katerih bi kazalo pisati in ki bi lahko s tehtnimi prispevki doprinesli k izboljšanju fiziognomije Primorskih novic. Če pa predpostavimo, da so tudi faktorji komunalne samouprave zainteresirani za takšne Primorske novice, ki bodo pomemben in upoštevan list v družbeno političnem življenju primorskih komun, potlej si bodo tudi sami prizadevali zanje. Še posebej ob zavesti, da novice niso le izven prostora, o katerem pišejo, marveč integralni del in odsev političnega, gospodarskega in kulturnega razvoja primorskih občin. Ob tem menim, da bi zlasti družbeno politične organizacije v občinah morale razmisliti, kako bi doprinesle h kvalitetni rasti časopisa in nudile pomoč uredništvu pri izpolnjevanju njegovih nalog. Ena izmed učinkovitih oblik pomoči bi bilo nedvomno organiziranje dopisniške mreže, pri čemer mislim predvsem na tiste občane, ki bi lahko kvalificirano pisali o določeni problematiki.

DRAGO MIROŠIČ,
Sežana

Strokovno izobrazbo tudi kmetom

Ko naše občinske skupščine razpravljajo o gospodarskem gibanju v občinah, so po tradiciji v poročila vnesena tudi priporočila, ki pravijo: zadruga naj razvija tudi zasebno kmetijstvo, zadruga naj organizira tudi za zasebne kmetijske proizvajalce strokovna predavanja, zadruga naj in tako dalje. In tu se konča s strokovno izobrazbo našega kmeta.

Potem so na vrsti šolska poročila: na podeželju uspešno konča šolo v rednem pouku komaj polovica učencev. Zraven so navadno še razlogi, ki navajajo, zakaj so na podeželskih šolah takšni rezultati. Krive so razmere, tu in tam navajajo defektnost otrok, potem slabo vzgojo doma, nizko raven izobrazbe staršev, okolje in podobno.

Pred očmi imam podatek neke naše obalne občine, ki pravi: od 300 kmečkih gospodarjev jih je 170, ki imajo do 4 razrede osnovne šole, medtem ko je ostalih 130 sploh brez vsake šolske izobrazbe. Potem pa še veliko in zaskrbljujoče vprašanje, zakaj se je v zasebnem sektorju kmetijska proizvodnja v zadnjih dvanajstih letih tako občutno zmanjšala. Saj je vendar na dlani, **zakaj se** je zmanjšala.

Ne mine dan, da ne bi imeli vsaj enega sestanka, na katerem udrihamo po gospodarskih organizacijah, zakaj ne prispevajo za strokovno šolstvo. Toda pri tem udrihanju ne mislimo na kmetijsko strokovno šolstvo, temveč na vse druge vrste. Kmete smo zanemarili in jih prepustili zadrugam. Te pa skrbijo le za svoje kmetijske kadre in ne za tiste v zasebnem kmetijstvu. In vendar ugotavljamo v poročilih, da prihaja na trg vsaj polovica kmetijskih pridelkov z zasebnih kmetij.

Kdo naj zapolni to vrzel? Kljub pomanjkanju izobrazbe se naš kmet dobro zaveda, da brez znanja ne bo dosegel večjih uspehov. Toda nihče mu ne pomaga, da bi si njegovi sinovi pridobili znanje. Nasprotno: z nedokončano osnovno šolo so njegovim sinovom zaprta vsa vrata strokovnih šol, tudi kmetijskih. Ali ni tu, v samem šolskem sistemu, nekaj narobe?

Poglejmo stvarnost: z gospodarsko reformo so v kmetijstvu nastali boljši pogoji. Zaposlitev je danes težko dobiti. Zanimanje za kmetijstvo vse bolj narašča. Vedno manj ljudi, zlasti mladine, zapušča zemljo. Nasprotno: za kmetijstvo se zanimajo tudi tisti, ki so bili doslej zaposleni izven kmetijstva. To pomeni, da bi se rad že marsikak nekdanji podeželan vrnil nazaj k obdelovanju zemlje. Pomisleke ima, ker nima strokovnega kmetijskega znanja, tega pa si ne more pridobiti, ker nima popolne osnovne šole oziroma ni končal 8. razredov te šole.

Kaj storiti? O tem bi bilo potrebno globje razmisliti. Mnogi izražajo prepričanje, da bi lahko imeli zelo dobro strokovno podkovane kmečke delavce, če bi jim omogočili obiskovati kmetijske šole, čeprav niso končali popolne osemletne šole. Morda nekdo ni mogel nadaljevati osnovne šole zaradi angleščine ali kakega drugega predmeta, ki ne bi smel biti v napoto za strokovno kmetijsko znanje. Vsekakor je potrebno poiskati izhod, ker s tem ustvarjamo že pri mladih ljudeh občutek manjvrednosti, ustvarjamo občana z omejenimi možnostmi razvoja.

Tudi to pereče vprašanje naj pride na dnevni red političnih in družbenih organizacij, ko razpravljajo o vzgoji in izobraževanju. Ne moremo imeti visoko razvite industrije in primitivnega kmetijstva. Končno, saj je v zasebni lasti še vedno nad tri četrtine obdelovalnih površin. Teh pa ne morejo obdelovati polpismeni in nepismeni.

RZ

televizija

jugoslovanska TV

VSAK DAN: 18.00 TV obzornik — 20.00 TV dnevnik.

Sobota
20. januarja

12.55 Kitzbühel: Smuk za moške — 16.25 Modna revija — 16.35 TV kažipot — 17.00 Otroški cirkus: Billy Smart — 18.00 Vaterpolo: Dinamo (B) : Mladost (J) — 19.00 TV obzornik — 19.20 Sprehod skozi čas — 19.45 ZOO — 20.30 Cik-cak — 20.35 Poklici - humoristična oddaja — 21.35 Videofon - glasbena oddaja — 21.50 Gideon - serijski film — 22.40 Zadnja poročila.

Nedelja
21. januarja

9.20 Dobro nedeljo voščimo z ansamblom Borisa Franka in Jožeta Krežeta — 9.55 Kmetijska oddaja — 10.40 Hrestač - mladinski balet — 11.25 Francoski film za otroke — 13.00 Kitzbühel: Slalom za moške — 14.10 Prenos športnega dogodka — 15.45 Smučarska FIS-a tekmovanja na Pohorju — 16.45 Sejem mode 68 — 17.00 20 milijonov - iz cikla »Človek s filmsko kamero« — 18.45 TV kažipot — 19.10 Bonanza - serijski film — 20.45 Cik-cak — 20.50 TV magazin - zabavno-glasbena oddaja — 21.50 Športni pregled — 22.20 TV dnevnik.

Ponedeljek
22. januarja

10.10 Angleščina — 17.00 Poročila — 17.05 Mali svet - oddaja za otroke — 17.30 Popotovanje po Aziji - serijski film — 18.30 Znanost in tehnika — 18.50 Reportaža — 19.20 Poklicno usmerjanje — 19.40 Vokalno instrumentalni solisti - Jožica Svete — 20.30 Cik-cak — 20.35 Duško Roksandić: Odločitev - TV drama — 21.10 Teme z variacijami — 21.45 TV dnevnik.

Torek
23. januarja

16.40 Francoščina — 18.05 Poročila — 18.10 Risanka — 18.25 Razlike med slovenskimi narečji — 18.50 Tiskovna konferenca — 19.30 TV obzornik — 20.00 Cik-cak — 20.10 Vlak, ki pelje v Yumo - ameriški celovečerni film — 21.40 Po V. Kurirčkovem festivalu - kulturna tribuna — 22.20 Zadnja poročila.

Sreda
24. januarja

17.20 Poročila — 17.25 Serijska lutkovna igra — 17.45 Kje je, kaj je — 18.20 Oddaja za otroke — 19.05 Popularna glasba — 19.45 Cik-cak — 20.30 Cik-cak — 20.35 Ekran na ekranu — 21.35 Zadnji dan, prvi dan - serijski film — 22.05 Hokej: Jugoslavija — ZR Nemčija — 23.30 Zadnja poročila.

Četrtek
25. januarja

11.00 Angleščina — 17.10 Poročila — 17.15 Tik tak: Kako sta si mački kupili televizor — 17.30 Oddaja za otroke — 18.20 Zbor Vasilij Mirk iz Kontovela-Proseka - iz cikla »Naši zbori« — 18.45 Kaleidoskop — 19.05 Splet - humoristična oddaja — 19.45 Cik-cak — 20.30 Cik-cak — 20.35 Aktualni razgovori — 21.35 The Golden Gate Quartet - II. del — 21.55 Zadnja poročila.

Petek
26. januarja

11.30 Francoščina — 17.25 Poročila — 17.30 Moj prijatelj Flicka - serijski film — 18.20 Glasbeni zaslon — 19.05 Pesmi in pisma iz varšavskega geta - vzhodnonemški film — 19.35 Zabavno-glasbena oddaja — 19.55 Cik-cak — 20.30 Cik-cak — 20.35 Poročna obleka - poljski celovečerni film — 22.05 Zadnja poročila.

italijanska TV

Nedelja
21. januarja

Prvi spored: 12.00 Kmetijska oddaja — 12.30 Nedeljski prijatelj — 13.30 TV dnevnik — ... Športno popoldne — 17.00 Oddaja za otroke: Klub Mikimiške — 18.00 Glasbene igre — 19.00 TV dnevnik — 19.55 Športne novice in še kaj — 20.30 TV dnevnik — 21.00 »Moje ječe« - TV drama v nadaljevanjih — 22.15 Športna nedelja — 23.15 Spored za prihodnji teden in zadnja izdaja TV dnevnika — **Drugi spored:** 21.00 TV dnevnik — 21.15 Prijatelji glasbe — 22.15 Spored za prihodnji teden — 22.25 Peške pomaranče - TV igra Maria Brancaccia

Ponedeljek
22. januarja

Prvi spored: 17.00 Oddaja za najmlajše gledalce — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Oddaja za otroke: slike sveta — 18.45 Knjižne novosti — 19.15 Otrok v šolskih letih — 19.45 Športne novice in še kaj — 20.30 TV dnevnik — 21.00 Veliko nebo - ameriški celovečerni western film. V glavni vlogi Kirk Douglas — 23.00 Zadnja izdaja TV dnevnika — **Drugi spored:** 21.00 TV dnevnik — 21.15 Tedenski športni pregled — 22.00 Simfonični koncert: Gustav Mahled - Simfonija št. 1 v D-duru

Torek
23. januarja

Prvi spored: 17.00 Oddaja za najmlajše — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Oddaja za otroke — 19.15 Kitajska civilizacija — 19.45 Športne novice in še kaj — 20.30 TV dnevnik — 21.00 »Resničen nagib« - TV igra Georga Kaiserja — 22.30 Oddaja o kulturi — 23.00 Zadnja izdaja TV dnevnika — **Drugi spored:** 21.00 TV dnevnik — 21.15 Bodočnosti naproti — 22.15 Včeraj in danes - preiskave zanimivosti

Sreda
24. januarja

Prvi spored: 17.00 Oddaja za najmlajše gledalce — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Oddaja za otroke: Skrivnosti gozda - Glasbeni listi — 18.45 1696 kilometrov - dokumentarna oddaja — 19.15 Planet Zemlja — 19.45 Športne novice in še kaj — 20.30 TV dnevnik — 21.00 Vrnitev na jug - drugi del — 22.00 Šport v sredo in zadnja izdaja TV dnevnika — **Drugi spored:** 21.00 TV dnevnik — 21.15 Tyron Power, zvezdnik iz leta 1940 - ameriški celovečerni film — ... Tednik o literaturi in umetnosti

Četrtek
25. januarja

Prvi spored: 17.00 Oddaja za najmlajše - lutkovna igrica — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Oddaja za otroke: filmski žurnal — 18.45 Nasveti za kmetovalce — 19.15 Roboti so med nami — 20.30 TV dnevnik — 21.00 Milva pripoveduje Milvi - zabavno-glasbena oddaja — 22.00 Politična tribuna — 23.00 Zadnja izdaja TV dnevnika — **Drugi spored:** 21.00 TV dnevnik — 21.15 Jaz, staroselec - dokumentarna oddaja — 22.00 Petnajst minut z znano osebnostjo — 22.15 Filmska in gledališka kronika

Petek
26. januarja

Prvi spored: 17.00 Oddaja za otroke: laterna magika — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Oddaja za otroke: Panorama narodov: Kanada — 18.45 Simfonični koncert: Anton Bruckner - »Te Deum« za soliste, zbor, orkester in orkle - »Čudoviti mandarin« - balet Bele Bartoka — 19.15 Svet, ki živi — 19.45 Športne novice in še kaj — 20.30 TV dnevnik — 21.00 TV 7 - zanimivosti doma in po svetu — 22.00 Besedo ima obramba - serijski film — 23.00 Zadnja izdaja TV dnevnika — **Drugi spored:** 21.00 TV dnevnik — 21.15 Pripovedi maresciala - TV igra — 22.15 Enal št. 1

Sobota
27. januarja

Prvi spored: 17.00 Oddaja za najmlajše — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Oddaja za otroke: uganke — 18.45 Stari sončni imperiji — 19.10 Sedem dni v parlamentu — 19.50 Športne novice in še kaj — 20.30 TV dnevnik — 21.00 Glasbena komedija »Lilly Champagne« - nastopa Johnny Dorelli — 22.15 Podeželja ni več - posebna novinarska oddaja — 23.00 Zadnja izdaja TV dnevnika — **Drugi spored:** 21.00 TV dnevnik (druga izdaja) — 21.15 Berlin v letih 1937: Umetnost na grmadi — 22.00 Kapitanova hči

RADIO KOPER

VSAK DAN: 6. 15 Glasba za dobro jutro — 6.30 Poročila — 6.35 Glasba za dobro jutro — 14.00 Poročila — 14.10 Reklame in zabavna glasba — 14.55 Reklame in zabavna glasba — 15.20 Orkestralni intermezzo — 15.50 Reklame in zabavna glasba — 16.00 Primorski dnevnik

SOBOTA, 20. januarja: 14.15 Mladinski klub — 15.30 Od popevke do popevke

NEDELJA, 21. januarja: 9.05 Pisma poslušalcev — 9.10 Zabavni zvoki — 9.30 Nedeljsko srečanje: »Potrošniški krediti« — 9.45 Orkester Johnny Howard igra za vas — 14.10 Sosedni kraji in ljudje — 14.30 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.07 Glasba po željah

PONEDELJEK, 22. januarja: 14.15 Za oddih in razvedrilo — 14.30 Zvoki in barve naše domovine — 15.30 Popularne skladbe

TOREK, 23. januarja: 14.15 Mladim poslušalcem »Primorska ljudska univerza« — 14.30 Za prijetno razpoloženje — 15.30 Iz operetnega sveta

SREDA, 24. januarja: 14.15 Discos novitete — 14.30 Male skladbe velikih avtorjev — 15.30 Poje zbor RTV Beograd

ČETRTEK, 25. januarja: 14.15 Glasba po željah — 15.30 Mali koncert lahke glasbe

PETEK, 26. januarja: 14.15 Operna panorama — 15.30 Od Soče do Drave

---

Razpisna komisija

LUŠKE KAPITANIJE KOPER

razpisuje delovni mesti

— referenta za varnost plovbe

— luškega nadzornika

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— referent za varnost plovbe — kapitan dolge plovbe
— luški nadzornik — ladjevodja

Kandidati naj pošljejo vloge skupno z dokazili o izpolnjevanju pogojev, življenjepisom in potrdilom o nekaznovanju na gornji naslov v 15 dneh po objavi v časopisu — t. j. do 3. februarja 1968.

Nastop službe takoj.

Razpisna komisija

TEKSTILNA TOVARNA

»OKROGLICA«

VOLČJA DRAGA

razpisna komisija RAZPISUJE delovno mesto

— DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— visoka ali višja izobrazba tekstilne, ekonomske ali pravne smeri, z najmanj 3 leti prakse na odgovornem delovnem mestu
— srednja izobrazba tekstilne, konfekcijske, ekonomske smeri z najmanj 6 leti prakse na odgovornem delovnem mestu

Kandidati naj dostavijo svoje vloge skupno z dokazili o izpolnjevanju teh pogojev in potrdilom o nekaznovanju v smislu 55. člena temeljnega zakona o podjetjih na gornji naslov z oznako na zaprti kuverti »za razpisno komisijo« do 5. februarja 1968.

Odbor za gledališko dejavnost pri Republiškem svetu Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije

razpisuje

NATEČAJ ZA IZVIRNA SLOVENSKA ODRSKA DELA

(DRAME, KOMEDIJE IN MLADINSKE IGRE)

Avtorjem najboljših del bodo podeljene naslednje nagrade:

1. nagrada — 8.000 N-din (800.000 S-din)
2. nagrada — 5.000 N-din (500.000 S-din)
3. nagrada — 3.000 N-din (300.000 S-din)

Avtorji, ki se nameravajo natečaja udeležiti, naj pošljejo svoja dela (pretipkana v treh izvodih in označena s šifro) Odboru za gledališko dejavnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, **do 31. avgusta 1968. leta.** Ker je natečaj anonimen, priložite poslanim besedilom tudi zapečateno kuverto z avtorjevim imenom in naslovom.

Žirijo, ki bo odrska dela ocenjevala, sestavljajo: **Marjan Belina, Marjan Brezovar, Miloš Mikeln, Vasja Predan in Dušan Tomše.**

Pri razpisu sodelujeta še Mestno gledališče ljubljansko, ki si je s tem pridobilo prvenstveno pravico do uprizoritve najboljših del, in Prosvetni servis, ki bo najboljša dela objavil v Dramski knjižnici.

ZAHVALA

Ob hudi izgubi naših dragih

MARICE, DAMJANA in MARIJE BABIČ

se toplo zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Koblarju, ŽTP Postojna, zdravstvenemu osebju bolnice Izola, duhovščini, AVTOPROMETU GORICA, osnovni šoli Hrpelje, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so jih v tako lepem številu spremili na njihovi poslednji poti.

Rodik, Obrov, Podgrad, Ilirska Bistrica, 18. januarja 1968

Neutolažljivi: mož in očka Toni, starši Babičevi iz Rodika in Dodičevi iz Obrova, bratje in sestre, sinova Alojz in Toni z družino ter ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta in brata

LUDVIKA KOČEVARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali in s svojo prisotnostjo sočustvovali z našo bolečino ter nam izrazili sožalje. Posebna zahvala sindikalnim podružnicam skupščine občine Sežana in podjetju BOR iz Komna za darovane vence in njihovo sočustvovanje.

Se enkrat hvala vsem za darovano cvetje in vence ter vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Brje pri Komnu, 10. januarja 1968.

Žalujoči: žena Marija, sin Ludvik z družino, hčerke Milka, Marica, Milena in Silvana z družinami, brat Jožef z družino in sestri Marija in Alojzija z družinama ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega ljubljenega moža, očeta, tasta in starega očeta

MIHAELA SOBANA

čevljarja v pokoju, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga 16. januarja spremljali na zadnji poti. Posebna zahvala zdravnikoma dr. Plahuti in dr. Nardinu, društvu upokojencev Vrtojba in sosedom.

Vrtojba, 18. 1. 1968

Žena z otroki

ZAHVALA

za pomoč ob požaru, ki me je prizadel lani 2. decembra.

Iskreno se zahvaljujem kobariškim gasilcem za njihovo požrtvovalnost, sosedom, vaščanom in prebivalcem vasi Ladra za nudeno prvo pomoč

Zahvaljujem se podjetjem: Planika Kobarid, obratu Angora Kobarid, Gozdnemu obratu Bovec, kolektivu Tovarne igel Kobarid, gradbenemu podjetju SGP Gorica, Kmetijski zadrugi Tolmin in prebivalcem sosednih vasi, ki so nam na kakršenkoli način pomagali v nesreči.

Smast, 13. januarja 1968

IVANČIČ FRANC, Smast 4

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi na katerikoli način stali ob strani ob nenadni smrti mojega dragega moža

ANDREJA FONA

Posebno se zahvaljujem kolektivu podjetja »Kreda« iz Srpenice, č. g. župniku iz Srpenice, vaščanom, prijateljem in sorodnikom. Vsem, prav vsem topla zahvala

Trnovo ob Soči, 13. januarja 1968

Žalujoča žena Alma Fon

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše nepozabne, dobre mame

AMALIJE GORKIČ

ki nas je zapustila v svojem 70. letu življenja, se najtopleje zahvaljujemo vsem množičnim organizacijam iz Vrtojbe, ki so jo sprejele v domačem kraju in se od nje poslovile, Ivanu Bidovcu za poslovilne besede, pevskemu zboru iz Vrtojbe in vsem vaščanom, ki so sočustvovali z nami

Iskrena zahvala tudi ČZP »Soča« za vsestransko pomoč

Vrtojba, 17. januarja 1968

Žalujoči: sinova Venček in Oskar z družinama ter drugo sorodstvo

---

LOTERIJA

Poročilo o žrebanju 3. kola sreček, ki je bilo 18. jan. 1968:

številka srečke s končnicami	na srečke zadele dobitek N-din	številka srečke s končnicami	na srečke zadele dobitek N-din
0	4	05	8
31200	504	00525	400
77790	404	17815	1.000
296320	2.004	28455	400
720010	2.004	515315	2.000
11	8	6	4
44921	500	54016	404
66981	500	57686	504
79241	400	73056	1.004
379801	2.000	293666	100.004
		708906	30.004
52	8	07	10
45052	508	33817	400
74422	1.000	54647	400
97822	400	179687	10.000
33	10	993717	2.000
43	20	8	4
63	8	17058	504
5183	200	32448	404
76293	500	94628	1.004
445533	2.010	172658	10.004
64	8	079	100
61114	400	519	50
71744	500	51199	500
391504	50.000	65299	500
620334	2.000	473299	2.000
932394	2.000	941979	2.000

Primorske NOVICE

Izdaja Zavod »Primorske novice« Koper z uredništvi v Kopru in v Novi Gorici — Urejuje uredniški odbor — Direktor in odgovorni urednik Slavko Jež — Urednik izdaje za občine Ilirska Bistrica, Izola, Koper, Piran, Postojna in Sežana Zdenka Lovec, urednik izdaje za občine Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica in Tolmin Jožko Martelanc — List izhaja vsako soboto — Posamezna številka 0,50 N-din — Letna naročnina 20 N-din, za inozemstvo 3,5 amer. dolarja ali 45 N-dinarjev — Sedež zavoda (uredništvo in uprava) Koper, Ulica OF 12, p. p. 47, telefon 21-470, sedež uredništva v Novi Gorici, Ulica IX. korpusa, telefon 21-171 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Bančni račun pri NB v Kopru št. 514-3-142 — Stavek in tisk tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani

---

Mali oglasi

AVTO DOBAVA CARLO LUPO Trst, Ulica S. Francesco 15, tel. 28-677. Nadomestni deli in servisna služba »ABARTH«. Generalna popravila motorjev v treh dneh z garancijo. Amortizerji, gume, obloge, preproge itd.

BRIVEC ANTON KOS iz Idrije uspešno zdravi vse vrste bolezni las (izpadanje) in rast novih las.

ŽELIM KUPITI HIŠO od Dekanov do Bertokov, po možnosti ob cesti ali železnici. Plačljivo v tuji valuti. Naslov v oglasnem oddelku.

4200 m² travnika v Lokavcu pri Ajdovščini prodam po ugodni ceni. Vilko Polanc, Pot goriške fronte 60, Šempeter.

FIAT 1100 v dobrem stanju prodam. Naslov v uredništvu lista, N. Gorica, IX. korpusa.

NOV AVTOMATSKI PLETILNI STROJ »Passap 12« prodam za 350.000 S-din. »Nujno«.

AVTO »Zastava« 600 D (750) prodam. Bilje 201.

— PREVLEKE
— PREPROGE
— VARNOSTNI PASOVI
— ZVOČNE SIRENE
— MEGLENKE
— SPLOŠNA SVETILNA OPREMA
— IZPUŠNE CEVI vseh vrst
— ZVRATNA OGLEDALA
— KAPE ZA KOLESA
— SVEČKE — ČEPICE
— STIKALA ZA ŽARNICE
— JERMENI ZA VENTILATORJE
— FILTRI — zrak — olje
— POKRIVALA ZA AVTO
— VARNOSTNE KLJUČAVNICE

Za zimo:
— POKRIVALA ZA MOTORJE
— SNEŽNE VERIGE
— PRTLJAŽNIKI ZA SMUČI
— ANTIFRIS

Vse za avto po konkurenčnih cenah.

AUTOACCESSORIO
Trst, via Locchi 26/2

Obiščite nas v vašem interesu!

Udobno parkiranje.

KOMPAS

POSTOJNA

Izleti in potovanja

DUNAJSKA DRSALNA REVIJA V CELOVCU
Vsak dan izleti od **14. do 18. februarja** v dveh variantah:
— Postojna—Ljubelj—Celovec
— Postojna—Videm—Trbiž—Beljak—Celovec.
Solskim skupinam nudimo poseben popust.

MADRID—LISBONA
Španija in Portugalska sta deželi za vsakega izletnika polni zanimivosti in prav zaradi tega bo izlet z avtobusom in letalom posebno doživetje.
Izlet bo od 25. aprila do 5. maja 1968.

PO ZAHODNEM SREDOZEMLJU IN OBISK ŠPANIJE
Že tradicionalno 15-dnevno potovanje po Sredozemlju z luksuzno ladjo »Jugoslavija« bo letos še posebej zanimivo, saj bo povezano z obiskom Španije. Izlet bo od 2. do 16. junija 1968. Na pismeno zahtevo vam takoj dostavimo podrobne programe s cenami.

MOBILIFICIO MUGGESANO

Milje (Trst), ul. G. Tonello 5, tel. 98092

Nasproti avtobusne postaje

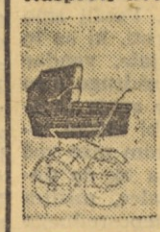

Velika izbira artiklov za otroke po primernih cenah: posteljice, otroški vozički za sprehod, stajice za otroke itd.

Ugodne cene! Obiščite nas!

IMP — Industrijsko montažno podjetje Ljubljana — OBRAT KOPER, Ulica 15. maja 4

razglaša
prosta delovna mesta za:

— 2 strojna tehnika
za projektiranje in operativna dela
Pogoj: ustrezna praksa.

— komercialista
za nabavno in prodajno službo
Pogoj: ekonomska srednja šola in ustrezna praksa.

Osebni dohodki so določeni s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Samo pismene ponudbe sprejema do vključno 31. I. 1968 uprava podjetja IMP, Ljubljana, Titova 37.

Agrotrta Koper

KMETIJSKO PREDELOVALNI ZADRUŽNI KOMBINAT po 7. členu pravilnika o delovnih razmerjih

razpisuje

naslednja delovna mesta:

1. vodjo novega skladišča
2. vodjo vzdrževanja instalacij
3. dva kvalificirana mesarja

Pogoji:
pod 1. diplomiran agroekonomist ali diplomiran ekonomist oziroma višja komercialna šola z ustrezno prakso;
pod 2. strojni ali elektrotehnik oziroma visokokvalificiran elektromehanik za vzdrževanje vseh strojnih in elektroinstalacij z ustrezno prakso.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

AVTOPROMET GORICA, oddelek za turizem

sporoča, da bo v dneh

- **25. in 27. januarja (v četrtek in soboto) ter**
- **1. in 3. februarja (v četrtek in soboto)**

vozil na Lokve smučarski avtobus.

Odhod iz Nove Gorice, izpred avtobusne postaje, ob 9. uri — odhod iz Lokev ob 16. uri.

V dneh 10. in 11. ter 17. in 18. februarja organiziramo **IZLETE V CELOVEC** na ogled znane **DUNAJSKE DRSALNE REVIJE.**

PRVENSTVO KOPRA V ŠAHU

Še pet kandidatov za prvo mesto

V ponedeljek je bilo odigrano 10. kolo šahovskega prvenstva Kopra. V najvažnejši partiji sta se srečala Markovič in Urek. Markovič je pred tem imel dva poraza, Urek pa je bil še edini neporaženi igralec. Tokrat pa je Markovič spet poskrbel za presenečenje in zadal prvi poraz Ureku. Ostali kandidati za najboljša mesta so v tem kolu pobrali ves izkupiček, razen Milinkoviča, ki se je moral proti Novakoviču zadovoljiti s pol točke. Šebalj je brez posebnega naprezanja premagal Ajdnika, Jevnikar pa je v Zupanu imel dokaj močnega nasprotnika. Zupan je tudi prvi igralec, ki mu je padla zastavica. Pa tudi v primeru, če bi imel dovolj časa za razmišljanje, bi ne mogel doseči več, saj je imel kvaliteto manj. Ostale partije so se končale remi. To je pravzaprav nepričakovano, saj so v prvih kolih remiji bili prava redkost. Do konca prvenstva je še pet kol in kot kaže, so igralci že precej utrujeni in ne igrajo več s tako močjo, kot v prvih kolih.

Trenutni vrstni red je nerealen, ker je nekaj partij prekinjenih, nekaj pa jih je bilo preloženih. Prav zaradi tega imajo igralci ta teden prost in morajo odigrati vse zaostale partije. Kljub temu pa je že jasno, da se bo za prvo mesto potegovalo le pet šahistov. To so Markovič, Jevnikar, Urek, Milinkovič in Šebalj. Najtežje delo vsekakor čaka Milinkoviča, ki mora igrati še z Markovičem, Urekom in Jevnikarjem. Najlažje nasprotnike, vsaj na papirju, pa ima Markovič, saj se od neposrednih tekmecev sreča le z Milinkovičem.

V ponedeljek se igra 11. kolo in takrat bo stanje že mnogo bolj jasno. Šahist, ki želi doseči drugo kategorijo mora zbrati 10 točk, to pa je kar precej za vsakega izmed njih.

Kdor pa ne bo zbral 3,5 točke, bo izgubil tretjo kategorijo. Najhuje preti Corelu, potem pa Olupu in Omerzelu. Toda nič še ni izgubljenega. Preostalo je še pet kol in možnosti so ostale še za vse.

Rezultati 10. kola: Ajdnik : Šebalj 0:1, Novakovič : Milinkovič remi, Jevnikar : Zupan 1:0, Brečevič : Omerzel remi, Olup : Grašner remi, Markovič : Urek 1:0.

Trenutni vrstni red: Markovič 7, Urek 6, Jevnikar, Šebalj 5,5, Milinkovič, Zupan 4,5, Brečevič, Gračner, Bjelobaba 3,5, Zavec 3, Omerzel 2,5, Olup 2 in Corel 1 točko.

(jk)

Okrepitev pri NK Hrvatini

Te dni smo zvedeli pri trenerju nogometnega kluba iz Hrvatinov, da so dobili okrepitev, ker večina mladih igralcev odhaja na odsluženje kadrovskega roka. H klubu so pristopili: Miklavčič in Zadnik iz NK Koper, Marjon in Črnac iz bivšega NK Jadran iz Dekanov in Gladovič, ki se je vrnil iz JLA. V začetku marca pričakujejo, da se vrnejo iz JLA še Valčič I. in Vergilas. Upajo, da bodo spomladi lahko pripravili veselo presenečenje svojim pristašem. (V. R.)

Tečaji na Laznah okrnjeni

Potem ko je sanitarna inšpekcija prepovedala organizacijo smučarskih tečajev na terenih na Laznah, se je program vseh tečajev zmanjšal skoraj za polovico. V domu na Laznah bodo tako zbrane tri izmene šolske mladine ali skupno okoli 140 tečajnikov. Preostali tečajniki začetniki pa se bodo v času šolskih počitnic pridružili smučarjem, ki se bodo vsak dan vozili iz Nove Gorice na Lokve s posebnimi avtobusi.

Na Livku pa se bo zbralo na desetdnevnem smučarskem tečaju 20 tekmovalcev Goriškega smučarskega kluba, ki bodo vadili pod vodstvom tovarišev Ostreža in Slokarja.

Sankači pred startom na Kovačevem Rovtu

ZIMSKO PRVENSTVO NOVE GORICE V KOŠARKI

Meblo zasluženo prvi

V novogoriškem domu Partizan je bil na sporedu košarkarski turnir za zimsko prvenstvo novogoriške občine v košarki. Na tem zanimivem tekmovanju, ki pomeni hkrati uvod novogoriških košarkarjev v novo sezono, je nastopilo pet moštev. Največ uspeha so imeli igralci organizatorja, ki so zasluženo odpravili vse svoje nasprotnike in tako neporaženi osvojili prvo mesto. Načrti novo ustanovljene novogoriške ekipe »Old Boys« se niso uresničili, čeprav je bila tekma med njimi in kasnejšimi zmagovalci v središču pozornosti. Preseneča tudi slaba igra Dornberka.

Posamezni rezultati: Meblo — Dornberk 58:38, Old Boys — Salonit 37:34, Meblo — Šempeter 52:39, Salonit — Dornberk 38:21, Šempeter — Old Boys 47:41, Meblo — Old Boys 48:42. Vrstni red: 1. Meblo, 2. Sempeter, 3. Old Boys, 5. Dornberk. -a-

Smučanje

Tudi smučarji so takoj, ko je zapadel sneg, prišli na plan in organizirali klubsko prvenstvo v alpskih disciplinah za člane in mladince. Žal pionirji na klubskem prvenstvu niso nastopili. Organizacija tekmovanja, predvsem pa udeležba da misliti, da v tem športu danes zamira delo in iz leta v leto imamo manj tekmovalcev.

Klubskega prvenstva v Idriji se je udeležilo le 7 članov in 15 mladincev. Dosegli pa so povprečne rezultate. Dobre organizacije, ki smo je bili vajeni prejšnja leta, ni več.

V veleslalomu so bili doseženi naslednji rezultati: **Člani:** 1. Andrej Mažgon 0,35,2, 2. Ivan Menard 0,47,3, 3. Dimitrij Žigon 0,47,7; **mladinci:** 1. Milan Miklavčič 0,38,8, 2. Miloš Poljanšek 0,41,1, 3. Boris Troha 0,42,1.

(S. P.)

»Puntarji« so se zbrali . . .

Taborniški odred »Puntarji« iz Tolmina je minulo nedeljo sklical občni zbor. Udeležba je bila precej skromna. Zbora se je udeležilo le 40 članov, čeprav jih odred šteje precej čez 500.

Ob poročilih so pregledali delo v preteklem letu. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je odred finančno zelo šibak, čeprav so vsa podjetja prosili za pomoč. Taborniki so potrdili pravila o registraciji enot. Izvolili so novo upravo odreda in nadzorni odbor.

Program dela obsega vse od priprav na letno taborjenje, organiziranja mnogoboja, do udeležbe na zveznem taboru »Sutjeska«. Vodstvo odreda je uvidelo, da primanjkuje mlad strokovni kader, zato je sklenilo, da bo poslalo nekaj starejših taborni kov v Gozdno šolo.

Po zaključku zbora se je nova uprava odreda sestala in se pogovorila o izvajanju zadanih nalog. Upajo, da bodo s pridnim delom pridobili kakšno podjetje, da bi prevzelo pokroviteljstvo nad odredom. Za to pa je potrebna dobra volja, mnogo pridnosti in truda.

STOJAN PREZELJ

Občinsko prvenstvo v alpskih disciplinah

Tudi za občinsko prvenstvo Idrije v slalomu za člane in mladince ter veleslalomu za pionirje lahko povemo isto, kot smo omenili za klubsko prvenstvo. Udeležba je bila zelo slaba, rezultati pa povprečni. Kljub temu, da je v Idriji dovolj snega, je pri tekmovalcih vidno, da premalo trenirajo.

Naše vodstvo se je preveč zanašalo na tečaje s pionirji, ki pa niso dosegli tistega namena. Tekmovanj je bilo premalo, in danes opažamo vrzel v vrstah smučarjev od najmlajših do starejših.

Na občinskem prvenstvu je nastopilo le 49 tekmovalcev, od teh pa jih je veliko odstopilo. Mlajših pionirjev je bilo 9 starejših pionirjev 11, članov 9 in mladincev 20.

Doseženi so bili naslednji rezultati: **starejši pionirji-veleslalom:** 1. Miran Menard 0,41,6, 2. Zoran Kenda 0,43,5, 3. Boris Likar 0,45,7; **mlajši pionirji-veleslalom:** 1. Toni Jereb 0,43,5, 2. Marjan Velikanje 0,51,3, 3. Miro Fink 0,57,1; **člani-slalom (dva teka):** 1. Andrej Mažgon 1,47,3, 2. Ing. Peter Logar 1,55,7, 3. Rudi Likar 2,00,5; **mladinci-slalom** (dva teka): 1. Boris Troha 1,47,6, 2. Milan Miklavčič 1,49,8, 3. Miloš Poljanšek 2,06,—.

Restavracija ŠTERK
Ajševica, Nova Gorica
sprejme
- **2 NATAKARSKI VAJENKI** in
- **KUHARSKEGA VAJENCA**

PO PODROČNEM NAMIZNOTENIŠKEM PRVENSTVU NA GORIŠKEM

VEDNO VEČ LJUBITELJEV NAMIZNEGA TENISA

Brez pretiravanja lahko že v uvodu povemo, da tako množičnih namiznoteniških prireditev — kot je bilo področno prvenstvo v namiznem tenisu — na Goriškem že dolgo ni bilo. V Prvačini, Renčah, Novi Gorici in Desklah je nastopilo več kot 15 ekip, kar je najlepši dokaz, da je v zadnjem času poraslo število ljubiteljev bele žogice. In res! Nedavna tekmovanja so dokazala, da je delo namiznoteniških organizatorjev na pravi poti in prav je, da se vsem tistim, ki se navdušujejo za ta šport priskoči na pomoč, saj ima vse pogoje, da se razvije v enega najbolj množičnih športov.

Poglejmo na kratko, kako so se odvijala posamezna tekmovanja in katera moštva so se uvrstila v zaključni turnir, ki bo na sporedu v Novi Gorici 11. februarja.

Na turnirju v Prvačini so nastopile štiri ekipe. V finale pa so se uvrstile ekipe Prvačine in Branika. Uradnih rezultatov o tekmovanju v Renčah ob času našega poročanja še nismo prejeli, izvedeli pa smo, da je prvo mesto osvojila ekipa Mirna. V Novi Gorici je med petimi ekipami Železničar I., odpravil v finalu Železničarja II. s 5:3. Obe ekipi Železničarja sta se tako uvrstili v nadaljnje tekmovanje. Na turnirju v Desklah so nastopile tri ekipe. Prvi dve mesti pa sta zasedli: Salonit-Anhovo in Osnovna šola Kanal.

Tudi v Dobrovem bi se moral odigrati sličen turnir. Ker pa se organizatorjem ni javila nobena od ekip, so izvedli posamično prvenstvo ŠSD »Brda« v Dobrovem. Med mlajšimi je imel največ uspeha Kavčič, med starejšimi pa Vuga. -a-

Zimski šport v Idriji

Čeprav smo sneg pričakovali že decembra, nam je prišel v polni meri šele po novem letu. Zaradi zakasnitve so bili sankači in smučarji primorani organizirati klubska prvenstva takoj, čeprav še niso bili primerno pripravljeni. Organizacija v sankanju in veleslalomu je uspela, udeležba na obeh tekmovanjih pa je bila minimalna.

Udeležba ni bila množična, kot smo je bili vajeni prejšnja leta. Delno je temu botrovala odjuga, ki je nastopila 6. januarja.

Vodstvo sankaškega kluba je organiziralo etapno tekmovanje z Rebra do »Felkota« in od »Pod hijice« do Likarce. Proga je bila dobro pripravljena, vendar za prvo preizkušnjo malo predolga, saj je merila 4,5 km. Prvo etapo so tekmovalci prevozili v lepem, vedrem vremenu, v drugem delu pa jih je oviral močan snežni metež. Tekmovanja se je udeležilo 22 sankačev (13 s tekmovalnimi sanmi in 9 z navadnimi).

Doseženi so bili naslednji rezultati: **mladinke:** 1. Alenka Caruso (5,40, 4,32, skupaj 10,12); **člani:** navadne sanke: 1. Franc Kavčič (Smrekar) 6,08, 3,55, skupaj 10,03, 2. Slavko Poženel (Senica) 6,11, 3,54, skupaj 10,05, 3. Martin Magajna (Poštar) 6,10, 4,45, skupaj 10.55; **člani** — tekmovalne sanke: 1. Milan Miklavčič 3,31, 2,57, skupaj 6,28, 2. Viktor Strmen 3,41, 3,12, skupaj 6,43, 3. Branko Likar 3,55, 3,07, skupaj 7,02.

V nedeljo smo videli na sankaški progi Kovačev Rovt precej sankačev na treningu, ki so se pripravljali na nedeljski nastop. Med njimi je bilo mnogo zamejcev, ki so najavili svoj prihod že med tednom. Upajmo, da bo sankačem vreme naklonjeno in bo tekmovanje doseglo svoj namen.

V nedeljo, 21. januarja bodo na tej progi občinske in medobčinske sankaške tekme z mednarodno udeležbo. Poleg občin Notranjske in Primorske so na tekmovanje vabljeni tudi zastopniki iz zamejstva. Tekmovali bodo le z navadnimi sankami. V okviru delavskih športnih iger se bodo na tem tekmovanju pomerili tudi člani S. P. na IV. tovrstnih igrah. Pokal ObSS sveta je že dve leti zaporedoma osvojila SP tovarne »Kolektorjev«, in če ga osvojijo še letos, ji ostane v trajno last. Pričakujemo torej ostro borbo za prva mesta.

(S. P.)

Plodno delo TVD Partizan v Prvačini

TVD Partizan v Prvačini spada med najbolj delavna telovadna društva v novogoriški občini. V zadnjem letu je osvojilo tri občinske in en republiški pokal, na katerega so člani zelo ponosni, saj jim je prinesel naslov republiškega prvaka v patrolno-orientacijskem teku. Uspehi društva se brez dvoma skrivajo v njegovi množičnosti in požrtvovalnem delu načelnika in vodnikov.

Njihovo neutrudno delo se odraža v udejstvovanju društva, saj so se udeležili vseh občinskih tekmovanj in tako pokazali sadove svojega dela.

Na nedavnem občnem zboru so sprejeli delovni program za letošnje leto. Upajo, da bodo letos rešili probleme, ki jih tarejo. Najprej pa bodo dogradili igrišče pred telovadnim domom.

Dokaz o delavnosti društva je tudi udeležba članov na občnem zboru. Prisotnih je bilo kar 75 članov, med katerimi se je razvila živahna in tvorna razprava. Z. DANILO

OBČINSKO PRVENSTVO NOVE GORICE V SMUČANJU

Lep napredek mladih tekmovalcev

Na Lokvah so se v nedeljo zbrali številni novogoriški smučarji — več kot 80 po številu — na letošnjem občinskem prvenstvu v slalomu in veleslalomu. Kot gostje so se prireditve udeležili tudi smučarji iz Loga pod Mangartom. Organizatorji — ObZTK Nova Gorica — so skupaj z novogoriškimi smučarskimi delavci dostojno opravili svojo nalogo. Proge so bile skrbno pripravljene in se je tako nedeljsko tekmovanje na Lokvah brezhibno odvijalo.

Kar zadeva samo tekmovanje, je predvsem razveseljiva ugotovitev, da so s solidnimi rezultati presenetili predvsem mlajši tekmovalci. Sistematično delo z mladino, kateremu je Goriški smučarski klub posvetil veliko skrbi, se počasi obrestuje. V prihodnje se zato lahko nadejamo še lepših in boljših uvrstitev.

Za konec našega skromnega poročila pa samo še tole. Na Lokvah smo namreč opazili nekaj prijetnega, morda enkratnega, kar na naših prireditvah v športu prav v zadnjih časih vse bolj pozabljamo. Organizatorji so namreč poskrbeli za svečan zaključek prireditve. Zmagovalcem so bile podeljene diplome, prvim trem pa še zelo okusne kolajne. Želeti bi bilo, da bi smučarje posnemali še drugi športniki, predvsem zato, ker smo pri organizatorjih izvedeli, da so bili stroški okoli nagrad zares zelo majhni.

Rezultati: **Veleslalom** — Ml. pionirji: 1. Mlekuž (Mangart), 2. Tratnik (GSK), 3. Franko (GSK); ml. pionirke: 1. Poljšak O. (GSK), 2. Žorž (M), 3. Skok M. (L); st. pionirji: 1. Vončina (GSK), 2. Cej (L), 3. Strukelj (GSK); st. pionirke: 1. Pignatari, 2. Močnik, 3. Ambrožič (vse GSK); ml. mladinci: 1. Šuler (GSK), 2. Valentinčič (GSK), 3. Flajs (M); ml. mladinke: 1. Šepic (GSK), 2. Abramič (G. NG), 3. Flego (G. NG); st. mladinci: 1. Andlovic (G. NG), 2. Černuta (M), 3. Nemec (GSK); st. mladinke: 1. Pavlin I., 2. Bavčar (G. NG), 3. Valentinčič (GSK); članice: Orel (GSK); člani: 1. Slokar (GSK), 2. Kavs (M), 3. Cej (L); st. člani: 1. Marušič, 2. Žigon, 3. Pignatari (vsi GSK). **Slalom** — ml. pionirji: 1. Mlekuž (M), 2. Glavan (O. Š. NG), 3. Skok (L); ml. pionirke: 1. Poljšak (GSK), 2. Skok B. (L); st. pionirke: 1. Močnik, 2. Pignatari, 3. Ambrožič (GSK); st. pionirji: 1. Strukelj (GSK), 2. Velušček (O. Š. NG), 3. Vončina (GSK); ml. mladinci: 1. Prijatelj (GSK), 2. Orel (G. NG), 3. Skok (L); ml. mladinke: 1. Šepic (GSK), 2. De Lorenci, 3. Flego (obe G. NG); st. mladinke: 1. Pavlin I. 2. Valentinčič, 3. Bavčar (vse GSK); članice: 1. Orel (GSK); člani: 1. Kolenc (Meblo), 2. Koršič, 3. Slokar (oba GSK); st. člani: 1. Žigon P., 2. Marušič (GSK). -a-

Še bolje kot v jeseni

Prejšnji teden so pričeli s treningi tudi nogometaši Pirana, ki so v jesenskem delu kot novinci v drugi conski ligi dosegli odlično peto mesto in tako presegli vsa pričakovanja.

V razgovoru s trenerjem Pirana, tov. Vinkom Vidovičem smo se pozanimali, kako se pripravljajo in kaj pričakujejo od spomladanskega dela tekmovanja:

»Priprave so se pričele več kot odlično. Vsi igralci so začeli prihajati na treninge. Imamo mlado ekipo, ki ima še lepo prihodnost. Vsekakor pa nas najbolj teži vprašanje igrišča. Ker še ni gotovo, bomo morali spet vse tekme igrati kot gosti. To pa nam mnogo pomeni. Radi bi že enkrat domačim gledalcem pokazali, koliko smo napredovali. Odkar smo v tej ligi, še nismo igrali pred domačimi gledalci.

Glede na vse to lahko trdim, da bomo ponovili uspeh jesenskega dela ali pa bomo še boljši. V telovadnici bomo trenirali do začetka februarja, ko se bomo preselili v Fieso. Treninge imamo trikrat tedensko, s tem, da imamo v petek le teorijo. Poleg tega je ta dan predvsem namenjen vzgoji igralcev. Nam ni vseeno, kakšni so igralci v šoli ali na svojem delovnem mestu. Mi želimo prave športnike.«

Na katere igralce računate?

»Na vse tiste, ki so igrali jeseni. Odšel je Hrvatin, in sicer v Novo Gorico, v naše vrste pa je prišel golman Kopra Horjak.« (jk)

UPRAVNI ODBOR
Zavoda »PRIMORSKE NOVICE« Koper
razpisuje delovno mesto
NOVINARJA — PRIPRAVNIKA
V UREDNIŠTVU V KOPRU
Pogoji: visoka ali višja izobrazba in po možnosti nekaj prakse v novinarstvu.
Kandidati morajo predložiti prošnjo in dokumente o izobrazbi do 31. januarja 1968.
Stanovanje ni zagotovljeno.
UPRAVNI ODBOR
ZAVODA »PRIMORSKE NOVICE« KOPER

Na kratko

Uprava in igralci NK Koper so sklenili, da bodo zavarovali igralce za primer poškodbe na tekmah ali treningih. Del sredstev bo prispeval klub, del pa igralci sami.

Po več letih bodo rokometaši Kopra ostali doma, ko se bodo drugi borili na zimskem prvenstvu Slovenije v Ljubljani. Kot vzrok navajajo finančna sredstva.

Kaže, da bodo rokometaši Kopra v spomladanskem delu igrali znatno oslabljeni. Po vsej verjetnosti bo nekaj igralcev odšlo. Med njimi tudi najboljši igralec Damjan Bandelj.

Jutri se bodo zbrali člani in simpatizerji NK Koper na svojem rednem letnem občnem zboru. Ker je klub v lanski sezoni dosegel nepričakovano lepe rezultate in se povrh tega še odlično uvrstil v slovenski ligi, je pričakovati, da bodo zborovalci tokrat bolj zadovoljni.

Ivo Hrvatin, levo krilo Kopra želi izpisnico. Po njegovi izjavi bi rad igral za Hrvatine.

RAJKO GRLJ NA DOPUSTU

Te dni smo se pogovarjali z znanim košarkarjem Lesonita — Rajkom Grljem, ki je trenutno na odsluženju kadrovskega roka v Kninu. Vprašali smo ga, kako se je znašel v vojaških pogojih in kaj je napravil, da bi se obdržal v formi. Grlj nam je odgovoril: »Ko sem prišel v enoto, so mi omogočili redne treninge. Često nastopam v ekipi svoje enote, razen tega pa redno tedensko 3—4-krat treniram in pri tem izgubil 15 kg teže, kar mi vsekakor odgovarja.«

— Kako gledate na današnjo situacijo v Lesonitu, je bilo naše naslednje vprašanje.

— Zadovoljen sem, da se je Lesonit, pa čeprav brez standardnih igralcev, dobro plasiral.

— Kaj mislite o novem trenerju, ki pripravlja ekipo Lesonita?

— Sedanjega trenerja poznam že od prej. Včasih sva skupaj igrala v isti ekipi. Če upoštevamo njegove košarkarske kvalitete, ne bi smeli dvomiti v njegove trenerske kvalitete.

— In kakšne so tvoje želje?

— Želja je vedno velika. Toda poleg osebnih želja, je moja največja želja, da bi se formirala II. zvezna liga. Mislim, da bi potem Lesonit lahko pokazal svoje kvalitete. Razen tega pa si želim, da se čimprej vrnem v svojo ekipo in oblečem dres Lesonita.

Avtomobilisti, pozor! Condor
- **RADIO SILLI vam BREZPLAČNO vgrajuje kupljeni avtoradio in nudi tehnično pomoč.**

Najnižje cene za televizorje, električne gospodinjske stroje, naprave za registriranje itd.

Za vse nasvete se obrnite na **RADIO SILLI — GORICA — Ul. Seminario 2 — Tel. 52-50**

Otvoritev zimske sezone v Bovcu

Kmalu zatem, ko je v Bovcu zapadel prvi sneg, so si prizadevni organizatorji smučarski sekcije »Mangart« s predsednikom Markom Čopijem zadali nalogo, da v letošnji sezoni organizirajo čim več tekem na snegu.

V nedeljo, 7. januarja se je s smukom na Ogranjci uradno pričela zimska sezona. Na tekmovanju so sodelovali člani JA bovškega garnizona ter člani smučarske sekcije »Mangart« iz Bovca, ki združuje smučarje Srpenice, Žage, Soče, Loga pod Mangartom in Bovca. Zbralo se je 40 tekmovalci Jožko Zorč, Franci Čopi, Ludvik Kavs in Nataša Korošec res odlični. Med starejšimi člani je z veliko prednostjo zmagal Branko Godina, presenetil pa je Stane Rupnik. Med vsemi tekmovalci pa zasluži največ pohvale 54-letni Ivan Kenda, ki se je uvrstil na 4.—5. mesto.

Rezultati — pionirji: 1. Zlatko Cuder, 2. Cezar Ostan, 3. Boris Černuta; **mladinci:** 1. Valter Flajs, 2. Damjan Mlekuž, 3. Milan Bradaškja; **mladinke:** 1. Mira Zorč, 2. Neda Černuta; **člani:** 1. Jožko Zorč, 2. Franci Čopi, 3. Ludvik Kavs; **članice:** 1. Nataša Korošec; **starejši člani:** 1. Branko Godina, 2. Stane Rupnik, 3. Marko Čopi.

Danilo Flajs

OB OBISKU NOGOMETAŠEV OLIMPIJE V NOVI GORICI

Poročali smo že o obisku nogometašev Olimpije, ki so že drugič na pripravah v Novi Gorici. Tokrat smo se obrnili na vodstvo Olimpije s prošnjo, da nam posreduje nekatere prve vtise o bivanju v Novi Gorici. Tovariš Rugelj nam je med ostalim povedal:

»V Novi Gorici je vse odlično. Vsi nam gredo zelo na roko, posebno smo zadovoljni z oskrbo v hotelu Park. Težave imamo edinole z igriščem, ki ni v takšnem stanju, kakršno bi po naših predhodnih dogovorih moralo biti. Prav zaradi tega smo morali trenirati celo na oddaljenejšem igrišču v Mirnu. Imamo vtis, da v Novi Gorici izpuščate iz rok izredne prilike, ki vam jih ponuja ugodna klima. Mimogrede naj povem, da bi Nova Gorica lahko postala prezimovališče marsikatere znane enajstorice. Uprava našega kluba je bila v dogovoru s prvakom Poljske in z enim od čeških moštev, da bi prišli na zimske priprave v naše kraje. Vse smo odklonili. Nova Gorica je za nas zanimiva predvsem tudi zato, ker je zelo blizu.«

Danes so nogometaši Olimpije odpotovali v Zagreb. Prihodnji teden pa bodo nadaljevali s pripravami in se v okviru le-teh 24. januarja pomerili z domačim moštvom.

K besedam tovariša Ruglja samo še tole: Kar zadeva novogoriško nogometno igrišče bi bilo prav, da se s stvarjo enkrat pride do kraja. Želja ljubiteljev športa je nedvomno gledati kvalitetne prireditve in za takšne imamo po dvakratnem gostovanju Olimpije in lanskoletnem gostovanju finskih nogometašev v Novi Gorici vsaj v zimskem času vse pogoje. No in ne nazadnje: To ni interes samo športnikov, ampak tudi turističnih in gostinskih delavcev, ki bi v tem pogledu morali nujno poiskati skupen jezik. -a-

Podjetje
SOŠKE ELEKTRARNE NOVA GORICA
razpisuje
JAVNO LICITACIJO za
Ogled vozila 1 uro pred pričetkom licitacije.
Vozilo je v zelo dobrem stanju.
— **osebni avto fiat 1300**
dne 25. I. 1968 na sedežu podjetja v Novi Gorici, Erjavčeva cesta 20
Licitacija bo ob 8. uri z družbeni sektor, ob 9. uri za zasebni sektor.

NOVA AVTOMATIČNA PEČ QUEEN NA VSE TEKOČE PLINE

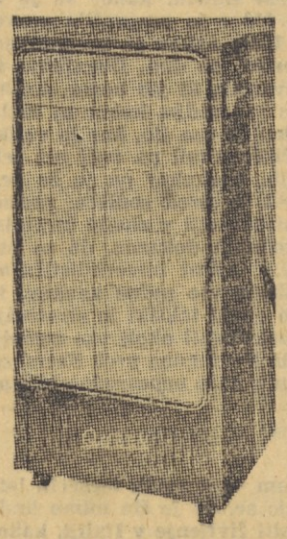

POZOR! Plin se ne vžge temveč katalizira ter tako proizvaja toploto in infrardeče žarke.

Zato je peč QUEEN
BREZ plamena, dodatnih naprav, dima in vonja;
NE suši zraka in ne vsrkava kisika.

Peč QUEEN **se z lahkoto prestavlja.**

NOBENE NEVARNOSTI zadušitve, požara ali eksplozije, ker sta popolnoma odsotna plamen in ogljikov dvokis. Zatorej, nobena plinska ali tekoča vnetljiva snov se ne vžge, če pride v direkten stik s pečjo »QUEEN«. To »kraljico« med pečmi dobite po ugodni ceni pri tvrdki
CIBEJ BORIS
GORICA, ul. Carducci 39 — Tel. 3011

NOVICE

Življenje in meteoriti

Analiza meteoritov je izrednega pomena

Organske spojine, ki so jih našli v meteoritih, so, kot dokazuje raziskovalno delo sodelavcev za geokemijo in analitično kemijo sovjetske akademije znanosti, kemičnega izvora; drugače kot zemeljski organski svet, niso šli skozi stadij žive materije.

Številni meteoriti vsebujejo zapletene organske kemične spojine: ogljikove hidrate, aminokisline, estre. Našli so tudi mešanico vode z raznimi plini, ki so nastali pod vplivom ultravijoličnih žarkov, elektronov in nevtronov, ki nenehno bombardirajo meteorite. Pod tem vplivom so nastale nekatere kemične lastnosti organskih snovi meteoritov in poseben izotopski sestav meteoritskega ogljika in vodika.

Do zdaj so bili številni strokovnjaki naklonjeni mnenju, da so organske tvarine iz meteoritov proizvod izvenzemskih oblik življenja.

Po mnenju akademika Aleksandra Vinogradova omogoča proučevanje sestave meteoritov rekonstrukcijo zgodovine naše galaksije. Takšna analiza meteoritov je izrednega pomena za razumevanje osnov nastanka življenja na Zemlji.

Znanstveniki menijo, da je v daljni preteklosti — pred tremi do štirimi milijardami let — potekal proces fuzije atomskih jeder, povzročen z delovanjem vesoljskega sevanja. Zaradi tega je lahko nastalo veliko organskih snovi, podobnih tistim, ki so jih našli v meteoritih. Po mnenju akademika Vinogradova »je bila to osnova, iz katere je kasneje vzklilo življenje«.

99 žalujočih vdov

Spočetka so mislili, da je imel maršal Sarit Tananarat, pokojni siamski ministrski predsednik, samo nekaj ljubic. Potem je nekdo rekel, da jih je bilo petnajst. S skrbnim štetjem so prišli do števila 32, dokler ni bilo v Bangkoku, siamski prestolnici, objavljeno: pokojni premier je imel natanko 99 ljubic. Ni izključeno, da mu je smrt preprečila, da bi jih imel še več.

Siamska vlada je odločila, da bo napovedala odkrito vojno vsem tem Tananaratovim ljubicam, ker je zgradil skoraj vsaki vilo, seveda na državne stroške. Njegove ljubice so bile predvsem manekenke, igralke in različne lepotne kraljice.

V prvi fazi odkrite vojne proti 99 ljubicam je vlada sklenila zapleniti vse vile, ki jih je pokojni premier galantno poklanjal svojim ljubicam na državne stroške. Vse vile in druge nepremičnine bodo prodali na javni dražbi.

— Sem proti smrtni kazni!

Kmalu v San Remu

ITALIJANSKI TELEVIZIJSKI NAPOVEDOVALEC PIPPO BAUDO je popolnoma nadomestil nekoč slavnega Mika Bongiorna, ki napoveduje samo še na radiu. Mladi gledalci poznajo Pippa Bauda predvsem iz oddaje »Settevoci«, baje mu pišejo številni ljubitelji zabavne glasbe tudi iz Slovenije. Na letošnjem festivalu popevk v San Remu bo tudi napovedoval Baudo. Na sliki ga vidimo z zaročenko, s katero se baje misli prav kmalu poročiti. Spoznala sta se pri omenjeni oddaji »Se'tevoci«

Kadilci zastrupljajo nekadilce

Neki ameriški kemik je izjavil, da kadilci cigaret ne ogrožajo samo svojega zdravja, temveč tudi zdravje nekadilcev, če kadijo v prostorih s slabo ventilacijo.

Dr. Abelson, znan kot eden izmed iznajditeljev neptunija in štirih drugih prispevkov v jedrski fiziki, pravi v uvodniku časopisa, ki ga izdaja njegova ustanova — Carnegijev institut v Washingtonu, da je v cigaretnem dimu ogljikov monoksid, dušikov dioksid, vodikov cianid in več drugih kemikalij, ki prispevajo svoje k splošnemu zastrupljanju zraka. Po trditvah dr. Abelsona se lahko ti plini nevarno koncentrirajo v slabo zračenih sobah, polnih dima.

»Večina ljudi, če govorimo o zastrupljenosti zraka, misli na avtomobile, tovarniške dimnike in naprave za sežiganje smeti,« piše dr. Abelson. Malo jih je, ki opozarjajo na najnevarnejši vpliv škodljivih plinov — cigareto.

Tobačna industrija vztrajno nasprotuje vsem ugotovitvam o škodljivosti kajenja. Ta industrija meni, da noben znanstveni dokaz ni ugotovil neposredne vzročne posledice med kajenjem in rakom ali drugimi boleznimi.

Dr. Abelson pa piše: koncentracija ogljikovega monoksida v razmerju 100:1.000.000 se pogosto pojavlja v garažah in predorih ter z avtomobili. Ta koncentracija je brez pomena, če jo primerjamo s koncentracijo v tobačnem dimu, kjer je v enem milijonu enot 42 enot ogljikovega monoksida.

Kadilci ostajajo pri življenju zato, ker večji del časa vdihujejo zrak, ki ni tako zelo okužen. V slabo zračenih prostorih, polnih dima, pa koncentracija ogljikovega monoksida kaj lahko doseže raven nekaj sto tisoč enot na milijon, kar pomeni nevarnost zastrupitve tako za kadilce kot nekadilce.

Glavne posledice trpijo kadilci sami, saj plačujejo davek s kroničnimi obolenji in prezgodnjo smrtjo, zaključuje dr. Abelson.

Rekordni filmi

V ZDA so dobili za predvajanje filma Davida Leana »Dr. Živago« že preko 70 milijonov dolarjev, kar je več kot od znanega spektakla »Ben Hur«. Rekord v ZDA ima seveda še vedno film »V vrtincu«.

CLAUDIA CARDINALE sne-ma sicer v Italiji, vendar nastopa v ameriškem filmu. Tokrat bomo prikupno Claudio videli kot Sicilijanko, ki ji menda ni preveč zaupati kljub lepemu obrazu. V vrtih ima namreč bombo. Sicer pa zgodba s Sicilije ne more biti brez mafije in bomb...

Potres na Siciliji

Vsa Italija je živo prizadeta zaradi hudega potresa na zahodnem delu Sicilije v trikotu Palermo, Trapani, Agrigento. Potres se je začel v noči od nedelje na ponedeljek, pozneje se je zemlja še večkrat stresla. Najhuje je bilo prizadeto mestece Gibellina, ki je do tal porušena, življenje pa je izgubilo samo tu kar sto ljudi. Naša slika kaže Gibellino sredi razdejanja in paničnega bega prestrašenega prebivalstva. Sicer pogrešajo več kot tisoč ljudi, podatki o mrtvih pa so še zelo različni, govorijo že o 600 mrtvih. Vsi prizadeti kraji so popolnoma izolirani, zvezo imajo le s helikopterji, ki privažajo hrano, odeje in krvno plazmo iz vse Italije. Vojaki, karabinjerji, gasilci in prostovoljci pomagajo pri reševanju, na tisoče ljudi pa hiti po porušenih cestah izven naselij, čeprav je zunaj mraz in sneg, ki je za Sicilijo prava redkost. Prizadete kraje na Siciliji je obiskal predsednik italijanske republike Giuseppe Saragat. Sožalne brzojavke prihajajo v Italijo z vseh strani, italijanskemu premieru Aldu Moru jo je poslal tudi predsednik našega zveznega izvršnega sveta Mika Špiljak.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. pomožni duhovnik, 7. zagrebška pevka zabavne glasbe (Gabi), 12. žensko ime, 13. vetrni jopič s kapuco, 15. gorska vila v grški mitologiji, 16. predlog, 17. okenca, 18. del umetniškega imena slovenskega skladatelja Širca, 19. predlog, 20. oče, 21. čista teža, 22. domače molzne živali, 24. sukanec, 25. veliko časovno razdobje, 26. pristanišče v Alžiriji, 27. španski naziv za južnoameriške travnate stepe, 29. telesno poškodovanje, 31. rimski pozdrav, 32. nemški predlog, 33. zastava, trikolora, 36. avtomobilska oznaka Skopja, 38. reka v ZRN, ki se pri Emdenu izliva v Severno morje, 39. italijansko obmorsko mesto v Apuliji, 42. poganjek, brst, 44. mesto v severni Etiopiji znano po raznih bitkah, 45. zvok, glas, 46. refrakcija svetlobe, 47. človek z velikim nosom, 49. modna žival, 50. tropsko drevo s trdim in skoraj črnim lesom, 52. okrajšava za italijansko valuto, 53. lesen pihalni instrument, 54. žensko ime, 55. avtomobilska oznaka Turčije, 56. veliko jezero v evropskem delu SZ, 57. prebivalka stare Asirije, 59. mesto v ameriški državi Kalifornija, 60. igralec, 61. rimski cesar, pod katerim je rimski imperij dosegel največji obseg.

NAVPIČNO: 1. napredovanje v službi, življenjska pot, 2. zapornik, 3. geografski izraz za visoko planoto, 4. znano kopališče pri Benetkah, 5. ime slavne ruske plesalke Pavlove, 6. predlog, 7. vzdevek, ime, 8. osebni zaimek, 9. enota za merjenje električne napetosti, 10. naslov romana francoskega pisatelja Aneta, 11. pivnica, prodajalna, posebno za vojake in delavce, 12. kot (pri nogometu), 14. že umrli ameriški filmski komik (Buster), 16. država na Bližnjem vzhodu, 19. jus, 22. nemški biokemik, Nobelov nagrajenec za medicino leta 1959 (Hans Adolf), 23. ime slovenske gledališke igralke Kraljeve, 26. Turek, 28. prižnica, 30. prebivalec evropske otočne države, 31. ime hrvaškega filmskega igralca Nalisa, 34. sol jodove kisline, 35. znamenita Sofoklejeva tragedija imenovana po Edipovi hčeri, 36. večja lesena posoda, 37. mesni izdelek, 40. drsalnica na otroškem igrišču, 41. starogrški kipar, prvak eginske kiparske šole, 43. seznam imen, 44. gorata pokrajina v južni Arabiji, 48. žrtvenik, 49. radioaktivni kemični element, 51. del stopala, 53. stara hidrocentrala na Dravi, 56. varuh domačega ognjišča pri starih Rimljanih, 58. začetnici priimka in imena jugoslovanskega državnika, 59. avtomobilska oznaka Splita.

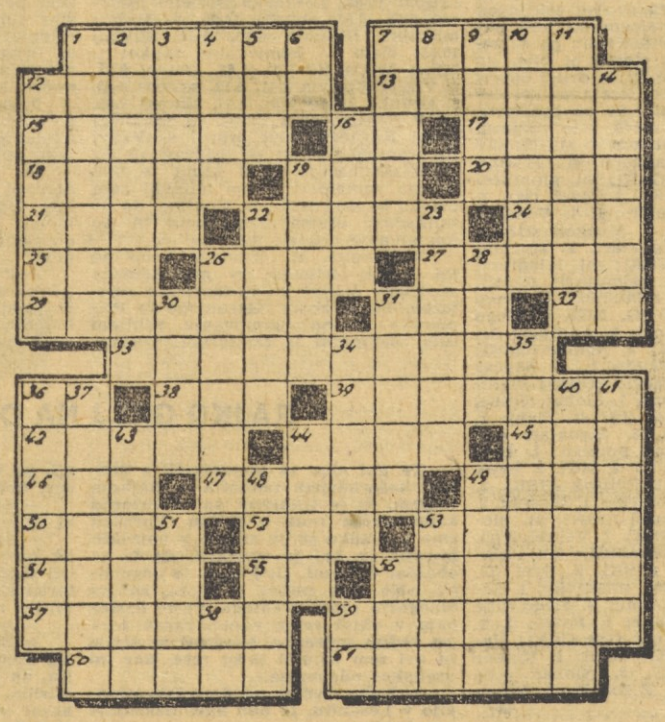

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. kramp, 6. aMrta, 11. Rimini, 13. Menart, 14. osar, 15. sura, 18. azil, 19. Gana, 20. tros, 21. Saba, 22. L(ili) N(ovy), 23. Iranka, 25. UN, 26. aktiva, 29. Orient, 32. Arno, 33. čitanka, 35. ia, 36. Pisa, 37. Fr, 38. Bergant, 40. tram, 42. Karies, 43. slanik, 45. ar, 46. atenka, 49. na, 50. rial, 53. idol, 54. poen, 56. tema, 57. lože, 58. obrt, 59. orodje, 61. Perovo, 63. narod, 64. Cerar.

A. P. KAZANCEV:

POTOVANJE NA MESEC

35

Do Mesečeve površine je bilo še kakih tristo kilometrov. Skozi kovinske okvire okna je bilo videti osvetljeni del krogle. Od zgoraj je bilo videti, kot da je prekrita z lužami. Velike in majhne so bile te »luže« in čisto okrogle; prelivale so se v svoji gladki in trdi površini. Kamniti led nekaterih jezer je bil razrit z dvema ali tremi lijaki, katerih dno je bilo prav tako gladko. Ko je Jevgenij prvič letel proti Mesecu, vsega tega ni bil opazil.

Hriboviti predel Meseca je bil videti čuden zaradi dolgih senc, ki so se odbijale od nizkega sonca. Nekateri kraterji so zijali temni, kot da nimajo dna. Nižje gore so se izgubljale v senci nazobčanih vrhov.

Jevgenija je skrbelo, ali bo na robu Mesecevega diska našel mesto, do kamor je prispela odprava Petra Gromova.

Jevgenij je prisilil gigantsko ladjo, da se je obrnila z dnom proti Mesecu.

Spotil se je, ne toliko zaradi občutka svinčene teže, ki je nastala, kot zaradi živčnega napora.

Raketa kolos se je spuščala čedalje niže. Njene stene so vibrirale, naprave za zaviranje so tulile.

Veličastna ladja! Kako je reagirala na sleherni gib! Kajti Jevgenij je bil navajen, da se sleherno njegovo povelje izpolni čez poldrugo sekundo! Zdaj pa...

Skozi okno je videl znani planinski venec, pred katerim je ležalo izdajalsko morje pepela. Takrat se je venec dimil... Zdaj je bil mračen in nespremenjen.

Vsi člani posadke so pristopili k oknu. Prvič so videli Mesečevo pokrajino.

Leteči stolp se je spustil. Njegove elastične šape so bile podobne zmagoslavnim vratom.

Skafandre so oblekli pravočasno.

Vesoljci so se drug za drugim spuščali po aluminijastih lestvah v oblak prahu, ki so ga bile dvignile naprave za zaviranje.

Jevgenij, John Smith, Kazimir Nagurski in Jacques Laveny — reševalna ekipa — niso hoteli počakati, da bi se prah polegel. Stekli so v smer, ki jo je označil Jevgenij.

Jevgenij je videl pod nogami sledove svojega tankca.

Znova se je znašel na znanem in hkrati popolnoma neznanem mestu... Spet ista lahkota v telesu, ki jo je čutil med poletom, in mučna teža na srcu.

Megla je izginila.

Mesečeva pokrajina je pretresla Jevgenija, kot da jo prvič vidi. Noben televizijski zaslon ni mogel prenesti neverjetne slike vsega tistega, kar je bilo zdaj pred njegovimi očmi. Zdelo se je, da sta tukaj samo dve barvi, bela in črna, in da ni nobenih polovičnih senc, nikakršnih odsevov. Vtis je postajal močnejši zaradi dolžine senc, ki so sekale ravnino in molele iz prepadov. Sence so se raztezale tudi po morju pepela. Če so te hladne sence prispele tudi do otočka, potem... Minus sto stopinj! Skafandri tega ne bodo zdržali!

Jevgenij je odlično jezdil na tankcu po Mesecu, toda hoditi po njem ni znal tako in tudi njegovi sopotniki ne. Ni mogel uskladiti svoje moči s kretnjami. Hitel je, hotel je teči, toda sleherni korak ga je metal kvišku in zdelo se mu je, da se bo na kamenju razbil.

Vendar je tekel, tekli pa so tudi njegovi tovariši.

Sled tankca je utonila v pepel. Vsi štirje so se zaustavili in si nadeli nekakšne smučem podobne naprave. Te naj bi jim omogočile preiti pepel.

Kazimir Nagurski je nosil na ramah kisikovo bombo. Jacques Laveny je imel dva rezervna skafandra, John Smith pa nosila.

Na otočku je bilo videti zviti telesi...

Jevgenij je prvi pritekel do Helen. Opazil je, da sta čeladi Anikina in Helen spojeni s skupno cevjo. Hitro je združil cev s kisikovo bombo.

Smith in Laveny sta stekla naprej po pepelu k planinskemu pobočju.

Jevgenij je obupano gledal na ostre poteze ljubega obraza. Helen je bila videti povsem drugačna, čisto, čisto drugačna...

Prvi si je opomogel Anikin.

»No, glej zdaj! Vendar se nisem zadušil,« je rekel in se nasmehnil.

Nagurski je pri Helen uporabil tudi umetno dihanje. Jevgenij si je prizadeval, da bi mu pomagal. Skoraj je bil prepričan, da je vse zaman.

Toda zmotil se je. Helen je odprla oči in dolgo gledala, ne da bi karkoli razumela. Opazila je Poljakov obraz in oči so se v začudenju razprle. Toda še bolj je bila presenečena, ko je prepoznala Jevgenija.

»Jevgenij,« je rekla zamišljeno in ponovila: »Torej Jevgenij!«

»Kako se počutite, Helen?« jo je vprašal.

Zamižala je, se približala Jevgenijevi roki, rahlo jo je stisnila in zajokala.

Jevgenij je potlej ni vprašal ničesar več.

Drug za drugim je štirinajst vesoljcev počasi prodiralo čez morje pepela proti planinski verigi.

Helen in Jevgenij sta šla zadnja. Helen je korakala s sklonjeno glavo. Nič več ni kazala radosti ali zadovoljstva, da je še živela.

Peter Gromov in Tom Godwin sta ležala v vdolbini med dvema kamnitima terasama. Z obeh strani, na isti višini s terasama, je bilo nasuto kamenje. Prozorna vizirja na čeladah sta bila sneta. Raziskovalca sta gledala v zvezdnato nebo, ki sta si ga drznila pokoriti.

Obraza sta imela spokojna in stroga, morda zato, ker sta bila po nečem podobna kipom.

»Jaz pa sem mislila, da sta se spremenila v Mesečev kamen.«

»Prekrili ju bomo s kamnito ploščo,« je rekel akademik Beljajev.

»O, ne,« je nasprotovala Helen. »Vedno morata gledati v zvezdnato nebo. Prva sta prispela do njega.«

»Ne,« je odkimal akademik. »Človeka z Zemlje sta. Naj po navadah iz domovine kamen prekrije njun grob.«

»Dosledna sama sebi bi bila, če bi zdaj zakojala...

»Nikar se ne zadržujte, Helen. Lažje vam bo,« je rekel Jevgenij.

Helen je odsekano odmajala z glavo:

»Kaj mi bo težje!«

JUNIJA 1964 SO V ITALIJI GENERALI PRIPRAVLJALI DRŽAVNI UDAR

PET MINUT PRED DVANAJSTO

Pravkar se bo nadaljeval v Italiji proces, v katerem še nista točno opredeljena tožnik in toženec, oziroma bi se utegnil tožnik po sili razmer pod pritiskom demokratične javnosti spremeniti v obtoženca. Pri tem so se našle zelo neprijetno vpletene številne osebnosti na visokih položajih vojaškega in civilnega značaja. Vsa Italija pozna zadevo kot »afero SIFAR«. Po zloglasni aferi Montesi je to največja senzacija visoke rimske družbe, oziroma jo še presega, ker segajo njene niti v vse italijanske pokrajine. Je pa razen tega veliko bolj resna, saj je skoraj posegla v družbeno ureditev, ki jo je skušala spremeniti v podobnem smislu, kakor se je to posrečilo pozneje grškim polkovnikom. Udar je preprečila pravočasno odstranjena vladna kriza julija 1964, nakar je nameravani puč kljub nasprotnim prizadevanjem prišel na dan. Dogajanja so tekla kot roman v petih, šestih nadaljevanjih, ki jih bomo skušali našim bralcem posredovati v približnem zaporedju, kakor so tekla, pri tem pa vsaj približno pojasniti, za kaj je vse šlo, ker je veliko stvari še nejasnih in bodo povsem razčiščene (ali pa tudi ne) šele na pravkaršnjem ali nadaljnjih procesih. Vsekakor pa je že dejstvo, da je vsa zadeva prišla v javnost in pred sodišče, znatna zmaga demokratičnih sil v boju proti birokraciji v službi imperializma. Čeprav namreč za zdaj še ni nobenih dokazov, da so bili tisti, ki so pripravljali udar, povezani s tujimi imperialističnimi silami in ustreznimi službami, je vendarle vse polno znakov, ki govorijo o enakih metodah in načinih, o enaki taktiki in strategiji, kakor smo jih v zadnjih časih lahko zasledovali okoli vse zemeljske oble — iz State Departementa, CIA in Pentagona prek Formoze, Koreje, Indokine do Srednjega vzhoda in v našo neposredno bližino — v Grčijo.

I.

Začelo se je v Rimu pred pičlim letom — v prvih mesecih leta 1967. Ljudje še ne vedo nič. Ne zavedajo se, da je šlo mimo hudo neurje, ki bi utegnilo iz osnove spremeniti življenje v Italiji, kakor ga je v podobnem primeru spremenilo pozneje v Grčiji. Toda v ozkem krogu političnega vrha že nekaj časa vedo, da se nad glavnim mestom Italije pripravlja zdaj druge vrste huda nevihta, ki bo lahko tudi imela zgodovinske posledice za vso deželo. Nihče več namreč ne more preprečiti mučnega škandala »prepovedanih« dosijejev varnostne in obveščevalne službe obrambnega ministrstva oziroma generalštaba italijanskih oboroženih sil. Škandal je izbruhnil zaradi članka v enem najuglednejših italijanskih listov, v časopisu »L'Espresso«. Ta je obvestil italijansko javnost, da je celotni mogočni vohunski in protivohunski aparat obrambnega ministrstva dolga leta v glavnem večino svoje dejavnosti usmerjal v tajno zbiranje podatkov o vidnejših italijanskih političnih in drugih javnih delavcih.

Sistematično zbrani podatki in skrbno zapisani na posebnih kartonih, urejenih po abecednem redu, so dajali tako pregled nad celotnim javnim življenjem v Italiji, oziroma natančen vpogled v politično pripadnost in delovanje deset in deset tisočev predstavnikov tega življenja — predvsem na političnem, gospodarskem, administrativno-upravnem, vojaškem in znanstvenem področju. Vse to gigantsko delo nekaj let je bilo opravljeno v največji tajnosti, v skladu z osnovnim mottom varnostno-obveščevalne in protiobveščevalne službe obrambnega ministrstva (SIFAR): »Omnia silendo ut audeam nosco«.

Seveda je to gigantsko delo tudi ogromno stalo, znano pa je, da špijonaža in protivohunska služba nikomur ne polaga podrobnih obračunov za svoje izdatke. Nekateri povezujejo opravljeno delo tudi z dejstvom, da je Italija članica severnoatlantskega pakta (NATO), ki je pozneje tudi v Grčiji odigral v polkovniškem puču vlogo sive eminence. Afera je v javnosti sprožila silno ogorčenje in tudi veliko ugibanja, za čigav račun in zakaj je SIFAR opravila to ogromno delo. Še zdaj je tajnost in bo verjetno tudi ostala, kdo vse stoji za neposrednimi organizatorji tega dela.

II.

Demokratičnemu režimu levega centra ni šla v račun podtalna dejavnost SIFAR, ker so bili neposredno prizadeti tudi mnogi državniki — člani vlade do najvišjih osebnosti v republiki.

Vlada se je zato odločila za odločen protinapad, medtem ko je afera sprožila žolčne komentarje po kuloarjih rimskega parlamenta in vročo kri po vsej Italiji. Bila je imenovana posebna preiskovalna komisija — toda še preden je utegnila pošteno dregniti v gnojni tur vojaškega vrha, se je ta že predrl in s svojim izcedkom zasmradil celo vrsto ljudi na visokih vojaških položajih in v varnostni službi. V skladu s starodavno tradicijo so se generali takoj udarili med seboj in se začeli mesariti s hudimi obrekovanji.

Novi obrambni minister v vladi levega centra pod predsedstvom demokristjana Alda Mora je socialist Tremelloni, ki se ni prav nič obotavljal udariti po mizi. Padla je najprej glava generala s štirimi zvezdami Giovannija De Lorenza, šefa generalštaba italijanskih oboroženih sil, bivšega komandanta italijanske žandarmerije (karabinjerjev) in bivšega šefa SIFAR. Bil je prvi na listi odgovornih za »degeneracijo« SIFAR. Toda za zdaj ni bilo drugih imen in ostala je tajnost, kdo je še za generalom De Lorenzom.

III.

Tedaj je v javnosti eksplodirala kot atomska bomba objava o nameravanem državnem udaru julija 1964. Na podlagi podatkov iz dobro poučenih političnih in vojaških virov je »L'Espresso« zapisal, da lahko vsak čas tudi javno s pričami in dokumenti dokaže, da sta med junijem in julijem 1964, v času vladne krize po odstopu prvega kabineta premiera Alda Mora, pripravljala general De Lorenzo in tedanji predsednik republike Antonio Segni državni udar. Hotela sta vreči legitimni politični režim in se s pomočjo žandarmerije polastiti vse oblasti v državi, poslužujoč se pri tem tajne mreže SIFAR in njene zloglasne kartoteke »političnih izobčencev«.

Bila je to neznanska senzacija. Iz Quirinala, predsedstva republike, iz palače Chigi, predsedstva vlade, iz vodstva demokrščanske stranke, ki ji je pripadal bivši predsednik Segni — od vsepovsod so kar deževali preklici in demantiji vroče objave. General De Lorenzo se je zatekel na sodišče in zahteval, naj »L'Espresso« predloži dokaze za svoje trditve. Še vedno je upal, da bo spričo množične vpletenosti vrste prominentnih vojaških in političnih osebnosti afera pred sodiščem odločena v njegovo korist, »L'Espresso« pa kaznovan.

(Nadaljevanje prihodnjič)